

אמיר

מדינת ישראל

משרדי הממשלה

משרד

הפנים

פכטאקוליס מילואות דפוס השנים לעמין

הסכסוך האמיתי-ק/פטי.

כרך א'

7-9.1980 — 7/11/1977

א' - 4130/2

השן בתק מ'

א - 4130/3

מס' תיק מקורי

מחלקה

לשם העל יולף בלש

שם תיק: לשכת השר יוסף בורג - פרוטוקולים משיבות ועדת השרים לעניין הסכסוך האתיופי-קובטי. כ.

מזהה פיוז

4130/2-א

מזהה בריט: R0003fv6

כתובת: 3-312-4-9-4 תאריך הדפסה: 07/04/2022

מדינת ישראל

ה"ר קוסאין
אלאווין
זשכר

משרד הרתות

לשכה ראשית

ירושלים

המחלקה לעדות הנוצרות

תאריך:
י"ב בחשוון תשמ"א
22.10.80
מספר:

לכבוד
שר הפנים, ד"ר יוסף בורג
יו"ר ועדת השרים לסכסוך האתיופי-קופטי

כבוד השר,

הנדון: הסכסוך האתיופי-קופטי

בהתאם להחלטת ועדת השרים מיום ג' באב תשמ"א (16 ביולי 1980)
הריני להעביר אליך חוות-הדעת המקצועית של מ.ע.צ. בדבר הצורך
בשיפוצים במגורים ובקפלות במנזר דיר אל-סולטן.

בברכה,

דניאל רוסינג
מנהל המחלקה

העתק: כבוד שר הדתות
מזכיר הממשלה

מר מ.ד. גולדמן, מנהל המח' לעניינים בינלאומיים, פרקליטות המדינה

מדינת ישראל

משרד הבינוי והשיכון
מחלקת עבודות ציבוריות
מחוז ירושלים

תאריך: כ"ו אלול תש"ם

7 בספט' 1980

מספר: 5/32/2

לכבוד
גב' רחל דרורי
עוזרת לענייני עדות
משרד הדתות
רח' יפו 30
ת.ד. 1167
ירושלים

ג.נ.,

הנדון: דיר אל-סולטן בכנסית הקבר - סקר
הנוכח מכתבך ר/כ 88 מיום 8.7.80

ביום 13.8.80 נערך סיור באחר בו נכחו נציגי האתיופים, מר דניאל רוסינג ממשרד הדתות, מר אורי כדי מ.ע.צ מחוז י-ם ומר כהן ארנו מהמשרד הראשי של מ.ע.צ עורך סקר זה.

מטרת הסקר - סקירת המצב הקיים, המלצות לבצוע עבודות שפוף שונות לשפור המצב הקיים ואומדן משוער לבצוע השפוצים.

לצורך הסקר והאומדן מתחלק האתר ל- 7 קבוצות עבודה כדלקמן:

1. מבני מגורים בעלי גגות פח גלי על גבי קונסטרוקציה עץ וצפוי תחתון (חקרה) של יריעות יוטה מסוידות.
2. מבני מגורים בעלי גגות קמורים ושטחים מרוצפים באבן.
3. מערכת נקוו למי גשם.
4. מערכת חשמל.
5. מערכת מים וביוב.
6. קפלות.
7. חצרות.

2/-

משרד הבינוי והשיכון
מחלקת עבודות ציבוריות
מחוז ירושלים

תאריך:

מספר:

- 2 -

סקירת המצב הקיים

1. מבני מגורים בעלי גגות פח במצב גרוע הן מבחינה קונסטרוקטיבית והן מבחינת החוקה. הטיח מן הקירות נופל ונושר, בגגות הפח של המבנים נראים סימני דליפות וחלקים מקונסטרוקציה העץ רקובים ופגומים. מי הגשמים חודרים לתוך כל החדרים.
2. מבני מגורים בעלי גגות קמורים ושטוחים מעבירים ומחדירים את מי הגשם מחוסר שפועים ונקוז מתאימים, וכן פוגות פתוחות בין האבנים המרוצפות. רצפות המבנים עשויות ברובם אבן ובחלקם בסון מוחלק עם שפועים הפוכים והמים נקוים בחדרים, דלתות וחלונות המבנים פגומים וחלקי עץ רקובים אינם מונעים את מי הגשמים מלחדור פנימה.
3. מערכת נקוז למי גשם - בשטח הגגות והחצרות אין כוון מוגדר לנקוז מי הגשם הזורמים לכל מיני כוונים, בחלקם נקוים על הגגות ובחלקם זורמים לתוך החדרים.
4. מערכת השמל פגומה, אינה תקנית ועומס החשמל אינו מספיק.
5. מערכת מים וביוב - קיים תא מקלחת אחד לכל הנזירים המתגוררים באתר, דוד החשמל אינו פועל מחוסר זרם חשמל תקין והרחצה במים קרים בלבד אשר מתנקזים בלי בקרה.
- חאי בתי השמוש והקירות במצב עלוב, הטיח מתפורר מן הקירות, והדלתות נרקבו, מי הגשם מתנקזים על רצפת הכניסה לבתי השמוש דרך המשפנה. צנרת המים אינה תקינה ולא ידוע להיכן מתנקז הביוב.
6. קפלות -
 - א. קפלת ארבע החיות - בוצעו תקוני טיח בתקופה האחרונה ולפיכך המצב משביע רצון, אך יש צורך בעבודות סידור וצביעה.
 - ב. קפלה ע"ש מיכאל הקדוש - כל הטיח הפנימי מתקלף ובשטחים מהכפה נפל מעצמו וחלקים נוספים עשויים ליפול ומהווים סכנה למבקרים.
 - ג. חדרי מחסן לתשמישי קדושה - המצב הפנימי משביע רצון אך יש לפבטיח את הרכוש בעל הארץ שבתוכו.
7. חצרות - מהקירות החיצוניים הן של המבנים והן של גדרות האבן יוצאת החפפות ובמקומות בהם קיים טיח הוא מתקלף ודרך התפרים חודרים מי הגשמים אל תוך המבנים.

3/-

מדינת ישראל

משרד הבינוי והשיכון
מחלקת עבודות ציבוריות
מחוז ירושלים

תאריך:

מספר:

- 3 -

המלצות לבצוע שפורים ואומדן משוער לשפוצים המומלצים

1. מבני מגורים בעלי גגות פח

- א. פרוק גגות הפח כולל קונסטרוקציה העץ שמחתתם.
- ב. הגבהת הבניה של קירות וחדרים על מנת להשיג שפועים מתאימים לנקוז המים.
- ג. התקנת גגות פח גלי חדשים כולל קונסטרוקציה עץ חדשה, וצפוי תקרות החדרים בלוחות אסבסט.
- ד. קלוף הטיח המתקלף ועשית טיח חדש.
- ה. החלפת חלונות ודלתות פגומים בחדשים ותקון חלקי חלונות ודלתות במדת האפשר.
- ו. סיוד וצביעה.

ההוצאות נאמדות בסך -120,000 שקל

2. מבני מגורים בעלי גגות קמורים ושטוחים מרוצפים

- א. פתיחת כל הפוגות ברצוף הגגות ועשית חפפות חדשה.
- ב. התקנת מרזבים ומוחילות חדשים לנקוז מי הגשם אל החצרות.
- ג. רצוף חדש במקומות בהם הרצוף הקיים שקע או רוצף צפופים ומאפשר הקוות מים בחדרים.
- ד. קלוף טיח מתקלף וטיוח מחדש.
- ה. החלפת דלתות וחלונות פגומים בחדשים ותקוני דלתות וחלונות ע"י החלפת חלקים פגומים בחדשים במדת האפשר.
- ו. סיוד וצביעה

ההוצאות נאמדות בסך -220,000 שקל

3. מערכת נקוז למי גשם

אסוף כל מי הגשמים היורדים מן הגגות לתעלת נקוז וכן עבוד שפועי החצרות ונקוז המים בצנורות מתאימים אל נקוז עירוני. העבודה כוללת פתיחת רצוף החצרות, חפירת תעלות וסמינת צנורות נקוז והחזרת המצב לקדמו.ו.

ההוצאות נאמדות בסך -60,000 שקל

4/-

מדינת ישראל

משרד הבינוי והשיכון
מחלקת עבודות ציבוריות
מחוז ירושלים

תאריך:

מספר:

- 4 -

4. מערכת חשמל

1. פרוק כל אינסטלציה החשמל הקיימת
2. התקנת אינסטלציה תקנית חדשה.
3. התקנת לוח חשמל חדש מתאים למערכת החדשה

ההוצאות נאמדות בסך -100,000 שקל

הערה:

האומדן אינו כולל הוצאות חברת החשמל הכרוכות בהגדלת העומס.

5. מערכת מים וביוב

- א. פרוק המקלחת הקיימת
- ב. בניה להפרדת תא המקלחת מפנינת ההלבשה כולל רצוף בחרסינה.
- ג. התקנת מקלחת חדשה כולל צנרת למים חמים וקרים, התקנת בוילר 120 ליטר.
- ד. חבור לנקוז
- ה. הריסת תאי בתי השמוש הקיימים.
- ו. בנית התאים מחדש על גבי רצפה מוגבהת.
- ז. התקנת אסלות מזרחיות ומשחנה.
- ח. רצוף קירות בחרסינה לבנה.
- ט. התקנת קארות רחצה לנסילת ידיים.
- י. סיוד וצביעה.

ההוצאות נאמדות בסך -50,000 שקל

6. קפלות

- א. קפלת ארבע החיות - סיוד וצביעה
- ב. קפלה ע"ש המלך מיכאל - הסרת הטיח המתקלף וטיוח מחדש על גבי רשת בקירות ובתקבה הקמורה וכן סיוד וצביעה
- ג. חדרי מחסן לתשמישי קדושה - החלפת דלת העץ בכניסה בדלת מתכת חזקה להגנה בפני פריצה פנימה והתקנת מערכת אזעקה פנימית. סיוד וצביעה

ההוצאות נאמדות בסך -125,000 שקל

5/-

מדינת ישראל

משרד הבינוי והשיכון
מחלקת עבודות ציבוריות
מחוז ירושלים

תאריך:

מספר:

- 5 -

7. חצרות

א. עשיית חפפות במישקים של האבנים בקירות החיצוניים של החדרים ושל גדרות האבן.

ב. איטום כפת כנסית הלנה הבולטת בחצר המרכזית

ג. תקוני חפפות ברצפת החצר סביב כנסית הלנה.

65,000.- שקל

הוצאות נאמדות בסך

740,000.- שקל

סכום ההוצאות נאמדות בסך

האומדן מתייחס לחודש ספטמבר.
יש להוסיף לאומדן 15% עבור כל חודש שיעבור בין החודש כלפיו מתייחס
האומדן והחודש שבו תשלח אלינו החזמנה לביצוע.
גם אחוז זה הוא ממוצע משוער בלבד.

בברכת שנה טובה,

א. כדי
מפקח בנינים מחוזי
ב/מהנדס המחוז

העמק: מר כהן ארזי - מחשב, מדור כמויות - מ.ע.צ ת"א

מזכירות הממשלה

ירושלים, כ"ח בתשרי ה'תשמ"א
8 באוקטובר 1980

אל : חברי ועדת השרים לענין הסכסוך האתיופי-קופטי:-

שר הפנים ✓

שר הבינוי-והשיכון והשר לקליטת העליה

שר הדתות

שר המשפטים

מאת : המשנה למזכיר הממשלה

הנדון : מאמרו של אניס מנצור
מיום 21.9.1980

הריני מתכבד להביא לתשומת-לבכם, מצ"ב, צילום

...

מאמרו של אניס מנצור מיום 21.9.1980, בוא הוא מתייחס

לסכסוך הקופטי-אתיופי.

ב ב ר כ ה

מיכאל ניר

העתק: מר מ.ד. גולדמן, מנהל המח' לענינים בינלאומיים, פרקליטות
המדינה

رئيس مجلس الإدارة
ورئيس التحرير
أنيس منصور

ח צ ב

23.09.80/843/045

ט"ז בתשרי תשמ"א

המאמר השבועי של **אניס מנצור** **התפנית בשבועון**

דרושים זמן וסבלנות כדי לגשר על הבדלי הגישות בין
מצרים וישראל בבעיות שונות הקשורות בנורמליזציה
המקור: "אוקטובר", מצרים, 21 בספט' 80

לדבר לשמחה

עיקרי דברים

אניס מנצור מביא דוגמאות יום יומיות המעסיקות את ועדת הנורמליזציה, והמעידות על הבדלי גישות בין המצרים והישראלים, כגון סידורי המעבר בגבולות, הברחת מכוניות גנובות, ענייני מסחר, חילופי סטודנטים ועוד. הוא טוען כי כל דבר יגיע בעתו, אך יש להתאזר בסבלנות, מכיוון שהדרך עוד ארוכה, וקיימות עדיין בעיות מדיניות רבות.

את חלקו השני של המאמר מקדיש מנצור לסיבת אי בואם של תיירים מצריים לישראל. הוא מתרכז בקופטים המצרים, שראשי עדתם אסרו עליהם לבקר בישראל, בעקבות השתלטותם של השלטונות הישראליים על המנזר הקופטי בירושלים.

מנצור מרחיב את הדיבור על "התוקפנות הישראלית" כלפי מנזר זה, ומשווה אותה ליחס הסובלני שמגלה מצרים כלפי ישראלים, הבאים לערוך בה מחקרים דתיים והסטוריים.

דרושים זמן וסבלנות כדי לגשר על הבדלי הגישות בין
מצרים וישראל בבעיות שונות הקשורות בנורמליזציה

הישראלי ההולך ברחובות קהיר מניח ידיו על אזניו-כי אצלנו יש רעש. והמצרי ההולך ברחובות תל-אביב מניח ידיו על עיניו - כי אצלם יש מכונניות מטורפות.

קיימים גם ניגודים רבים אחרים ברחוב, בבית ובמשרד, ובטיפול בבעיות חיינו היום-יומיות. זה נורמלי, ועל כולנו להבין זאת, ולאחר מכן להביא את הצדדים השונים לידי מפגש והבנה הדדית. זה דורש זמן רב. לנו יש זמן, ולהם אין. הסיבות לכך רבות, וגם רבות דובר עליהן.

כל האמיתות הללו משמשות נושא לויכוח בלתי פוסק כאשר נפגשת ועדת הנורמליזציה המשותפת לשתי הארצות.

אתמול יצאה הועדה לאל-עריש לפתור את הבעיות הקטנות הלוחצות על מצרים וישראל.

קיימות בעיות בכניסה למצרים וביציאה ממנה. בעיות בטחון, אשרות כניסה, מטבע והברחות. התייר הישראלי מתלונן על הפרוצדורה הממושכת על הגבול, כאשר הוא איננו מוצא לו מקום לנוח או לשתות כוס מים.

ישראל טוענת כי 200 מכונניות הוברחו למצרים, ולכן היא דורשת ממצרים שתעזור לה להשיבן, ומצרים רק מבקשת את תיאורן ומספרי המנוע והתושבת. אנחנו איננו יודעים אם טענה זאת נכונה. עיתונים ישראלים פרסמו תצלום של מכוננית "מרצדס" גנובה, החונה ליד שדה התעופה של קהיר. לדברי העיתונים, המכוננית עדיין נושאת לוחית ישראלית (?).

כן אומרים שבעזה בוצע רצח, והרוצח נמלט למצרים, או לירדן, ומן הראוי שמצרים תמסור למשטרה הבינ"ל את פרטי הרוצח, כדי לסייע לישראל למצוא אותו.

אל לנו ללכת שולל אחרי תצלומי ועדות המו"מ או הנורמליזציה, המתפרסמים בעיתונים, משום שבעת הצילום, כל החברים מודעים לכך.

לכן אנו רואים את הפנים רציניות וקודרות, כדי להוכיח לקורא שהמצב קשה, חמור ומייגע. אולם מאחורי חזות מודאגת זאת יש סיפורים מוזרים ולפעמים מצחיקים. למשל: אמו של יהודי מצרי בשם אברהמים אלשיראזי מתה לפני ארבעים שנה ונקברה בטנטא, ואותו מצרי החליט להחזיר את עצמותיה. הוא יצא לטנטא, ומצא שמעל בית הקברות הוקם בי"ס ענקי, ושהמקום בו נקברה אמו נמצא בדיוק מתחת לאגף בו הוקמו מעבדות הטבע והכימיה.

אנתו מצרי, הנאמן לאמו, אומר שהוא מוכן לבנות מעבדות אלה בדגם החדש ביותר, אם נרשה לו להרוס אותן, בתקווה שימצא את עצמות אמו, ולא משנה כמה כסף יעלה לו העניין.

רצונו של האיש כן, והוא מוכן לעשות מה שעשה הינונני סטליו, שחפר תחת רחובות

העיר אלכסנדריה בחפשו את קבר אלכסנדר הגדול, אך לא מצא אותו.

שלטונות מצרים ביקשו ממנו להתייעץ עם הרב המצרי, והרב חיוה את דעתו כי קשה יהיה למצוא את עצמות אמו, כדי לקברן בירושלים.

סיפור אחר נוגע לעיר אלמנצורה: כמה יהודים יוצאי מצרים באו מברזיל לחפש את עצמות אבותיהם בקרבת הכפר אלזעאתרה. היתה להם מפה, אך כשיצאו למקום, גילו כי הוא השתנה. נבנו בתים, מסגדים ובתי"ס. הם אמרו שהם מוכנים לקנות אדמה ולחפור בה, בתקווה למצוא את שרידי אבותיהם ולהעבירם לירושלים, ולאחר מכן לתת את הקרקע במתנה לבעליה המקוריים. לאחר מכן הם נסעו לברזיל, ארגנטינה ומרוקו, וחזרו עם מפה חדשה, שעל פיה נקבר אבי סבם בדיוק מתחת לפסי הרכבת, ליד ביח"ר לטקסטיל. נראה שהם הבינו שהמצב הרבה יותר מסובך, וחזרו בהם מן הרעיון ולא שבו יותר.

קיימת בעיית הפועלים המצריים, ששלטונות ישראל מחזירים אותם לגבול המצרי, כיוון שנכנסו ללא אשרה. ובעייתו של צעיר מצרי שביקש לשאת צעירה ישראלית.

פעמים רבות הועלתה השאלה: "מדוע אינם מוכרים לנו בצל?" והתשובה: "מדוע נמכור אותו, אם אנחנו צריכים אותו?" שאלה: "אבל אתם מוכרים בצל להרבה מדינות אירופיות". תשובה: "נכון, משום שיש הסכמים מסחריים ישנים, ומשום שיש מאזן מסחרי, ומשום שאנו רוצים לדעת מה אנחנו יכולים לקנות מכם". שאלה: "אנחנו מוכנים לתת לכם כל מה שתרצו. מדוע אינכם מבקשים?" תשובה: "תודה, אבל אנחנו צריכים לדעת למה אנו זקוקים. תנו לנו מעט זמן כדי לחשוב, וכדי לפנות לאחראים על המסחר, התעשייה, החקלאות וכו'".

יש אצלנו בקשות רבות מצעירים ומדענים הרוצים להצטרף לאוניברסיטאות מצריות. ויש לנו הבטחות מגורמים ישראלים לקבל מצרים לאוניברסיטאות שלהם. כל זה יקרה בהגיע הזמן; אך הזמן טרם הגיע. קיימות בינינו עדיין בעיות מדיניות רבות, והדרך עדיין ארוכה וקשה, הבעיה נמצאת עדיין באמצע הדרך - איננו יודעים איזו דרך: האם זוהי דרך קהיר - תל-אביב, או ת"א-נושינגטון? אך אנו עדיין בדרך לקראת משהו בינינו ובינם.

בין השאלות התופשות את העמוד הראשון ביומן הנורמליזציה: התייר המצרי והתייר הישראלי.

התייר הישראלי או היהודי שאיננו ישראלי בא למצרים. אם כן, מדוע אין התייר המצרי עושה כך?

התשובה היא, שהתייר הישראלי בא למצרים נראה דברים, ונוסף לכך הוא מוצא מנוחה, הנאה ויופי. כ"כ הוא מסוגל להתמודד עם מחירי המחיה הגבוהים בקהיר, באלכסנדריה, בלוקסור, באסואן וביניהן.

עם זאת, לא כל יהודי העולם מבקרים בישראל. אם ברצונם לטייל או ליהנות, הם מעדיפים את אירופה, או נוסעים מאירופה לאמריקה ולאיי האוקיאנוס השקט.

אך התייר המצרי שונה. אין הרבה תיירים מצריים, ומלימוד אופיים ואפשרויותיהם הכספיות של התיירים מתברר כי הם נוסעים לאירופה; ואם זוהי תיירות דתית, והמטרה היא עליה לרגל, הם נוסעים למכה ולמדינה שבסעודיה, או לנג'ף וכרבלא בעיראק, או לקהיר, כדי לראות את "אלאזהר" ואת עשרות המסגדים, או לירושלים, כדי לראות את מסגד "אלאקצא, שנשרף לפני כן. ואז הם רואים את העיר שנקרעה ואוחדה בכוח, בניגוד לרגשותיו של העולם כולו: מוסלמים, נוצרים, וגם יהודים.

התייר הנוצרי בא למצרים כדי לראות את המקומות בהן חנתה המשפחה הקדושה. יש אומרים, שקיימים עשרים מקומות כאלה, ויש אומרים שארבעים. אך בראש וראשונה עלינו ללכת אל "הכנסייה התלויה", שבתוך מערה מתחתיה מצאו מחסה הבתולה וישו, ואין כדוגמתה בעולם; / שהוא הולך למנזרים המפורסמים בהסטוריה הקופטית, או למנזר סנטה קתרינה.

או שהנוצרים נוסעים לירושלים, רואים את כנסיותיה, את "ויה-דולורוזה" ושאר המקומות בהם עבר או עונה ישו, שכולם נמצאים בידי השלטונות הישראליים מאז כיבוש ירושלים ביוני 1967. אולם מי הולך אל מקומות אלה, שהושפלו והוזנחו? ומה עשו השלטונות הישראליים באחד מן המקומות הקדושים, דהיינו: מנזר הסולטן המצרי הקופטי?

מה שארע למנזר זה גרם לקופטים להחרים את הביקור בירושלים ולאסור עריכת תפילות וטכסים. ישראל יכלה להרויח מאות מיליונים, אילו שיחררה מנזר זה עם האוצרות הארכיאולוגיים שבו.

הנשיא סאדאת קיבל ב-14 באוק' 78' מכתב מד"ר אנבא באסיליוס, הפטריארך הקופטי האורתודוכסי של ירושלים והמזרח הקרוב, בו נאמר:

"מנזר הסולטן הקופטי הוא אחד המקומות הקדושים החשובים ביותר לקופטים המצריים בירושלים. כידוע, גזלו השלטונות הישראליים את כנסיותיו הקופטיות בכוח ב-25 באפריל 1970, ומסרו אותן לחבשים. הם עשו זאת כדי להפעיל עלינו לחץ פוליטי, בטענה שאנחנו קופטים מצריים, והמקומות הקדושים שלנו הם נכסים מצריים. מן הרגע הראשון לפרובקציה זאת ניסינו לשכנע את השלטונות הישראליים להחזיר את מה שגזלו, ולשמור על "הסטטוס קוו", בהתאם להבטחתם הקודמת, אותה מסרו לכל ראשי הדתות, כאשר נכנסו לירושלים אחרי מלחמת יוני '67, אולם ללא הועיל. לכן נאלצנו להגיש תלונה לבג"צ בירושלים. בימ"ש זה פסק את דינו ב-16 במרץ '71, אולם השלטונות הישראליים לא ביצעו את פסק הדין, והוציאו ב-28 במרץ '71 צו זמני נגדנו, המשאיר את המצב במנזר הנ"ל כמות שהוא לאחר הגזלה, וקובע שתוקם ועדה, שתכלול את שרי החוץ, המשפטים, המשטרה והדתות, אשר תבדוק את העניין מחדש. אולם ועדה זאת לא עשתה שום צעד רציני עד היום".

במנזר זה מצויות שתי כנסיות, והוא מארח כמה נזירים חבשים. לחבשים היה מנזר בירושלים, אך הם גורשו ממנו בשנת 1645, מכיוון שלא שילמו מיסים. לאחר מכן אספו אותם הנזירים הקופטים אל משכנם, עקב מצבם החמרי והנפשי.

התוקפנות הישראלית כלפי המנזר החלה מאז חג הפסחא של שנת 1969, כאשר נאסר על נזירים ואורחים לבקר במקומות קדושים אלה.

הנזירים המצרים שלחו לכל הארגונים הדתיים בעולם 25 תמונות של כלי קודש, איקונין, מנורות וספרים.

הוקמה ועדה ישראלית בת חמישה שופטים, ובראש השופט המפורסם אגרנט. הם ראו את המנזר, אך הדבר לא הביא לשום תוצאות.

השלטונות הישראליים הסירו את המנעולים העתיקים, והניחו מנעולים חדשים. המפתחות העתיקים נשארו בידי המצרים.

באפריל '79 ביקש ד"ר אליהו בן אלישר, שהיה אז מנהל משרד ראהמ"מ, להיפגש עם הנזירים המצריים. הם הציגו את בעייתם, אך לא הושג שום חדש. לכן החליטו הנזירים לאסור עליה לרגל וביקור על כל הקופטים האורתודוקסים, המונים במצרים לבדה שלושה מיליונים.

הנזירים המצריים שמו לב שמצרים נהגה עם ישראל לפנים משורת הדין. היא הרשתה לישראלים לעיין בספרי קודש יהודיים. יתרה מזו, כשביקש עזר וייצמן להחזיר ספר תורה עתיק, שנפל לידי המצרים ב-1973, הוא נמסר לידיו. וכאשר ביקש הנשיא יצחק נבון מהנשיא סאדאת שירשה למספר חוקרים יהודים לעיין בכתבי יד עתיקים ולצלמם, נענה הנשיא סאדאת, למען שיפור היחסים בין שתי הארצות, ולמען נרמול היחסים האמוציונליים בין העמים.

כאשר ביקש חבר פרלמנט בריטי מהנשיא סאדאת לתקן עותק נדיר של התורה על חשבונו הפרטי, הסכים לכך הנשיא סאדאת, בתנאי שיחזיר אותו למצרים, כיון שהוא רכוש של העדה היהודית המצרית - אך העדה היהודית במצרים התנגדה לכך, והעותק נשאר במקומו, ורצונם של יהודי מצרים כובד.

לפני חודשיים בא פרופ' שמעון שמיר, מרצה לתולדות יהודי מצרים באונ' ת"א, כדי לעיין בכתבי יד מצריים - יהודיים. הדבר ניתן לו מתוך כבוד למדע ולמדענים.

מספר מדענים יהודיים באו לחקור את תולדות היהודים הקראים במצרים, ומצאו בכתבי יד נדירים. שלטונות מצרים לא התנגדו לבואם של המדענים או לחופש שלהם לחקור את ההסטוריה הדתית, מכיון שהאמת ההסטורית היא רכוש הכלל ולטובת הכלל.

משום כך הצליחו נזירי המנזר המצרי לשכנע את הקופטים האורתודוקסים לא לבקר בירושלים, ויש בכך משום הפסד חמרי ניכר לישראל.

משום כך יש לתיירות לישראל משמעות שונה, וקשיים רבים ניצבים בפניה. קשיים אלה נובעים מאופיו של התייר המצרי ומעמדתה העיקשת של ישראל במישור הדתי וגם המדיני, וכן מהחשת הנרמול מבלי להתייחס למרחקים המפרידים בינינו, אותם אנו משתדלים לצמצם. כאשר יצטמצמו המרחקים בינינו, נוכל לראות את עצמנו בצורה ברורה וכנה יותר.

זה דורש זמן, ו"זמן" פרושו במילון המצרי: סבלנות ועוד סבלנות.

לפעמים יש לסבלנות גם טעם של קומדיה, שאם לא כן - מה פשר העובדה, שהשלטונות הישראליים לקחו את המנעולים העתיקים של המנזרים, והשאירו לנו את המפתחות? אין משמעות למפתחות, ואין חשיבות למנעולים. אך המשמעות היא דיכוי וקנאות, ולאחר מכן - השמעת תלונות על המצרים, שאינם באים אל מקומות אלה, כדי לראות כיצד מושפלים בני ארצם בבתיים ובדתם.....

עריכה: עכ

הדפסה: גש

הגהה: עכ

מדינת ישראל

משרד המשפטים

היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, י"ח בתשרי התשמ"א
28 בספטמבר 1980

בג"צ 188/77

נתקבל
30. IX. 1980
בלשכת שר הפנים

לכבוד

יושב-ראש ועדת השרים
לענין הסכסוך הקופטי-אתיופי

הנדון: סמכות ועדת השרים לענין הסכסוך הקופטי - אתיופי

בהתאם להחלטתה של ועדת השרים לענין הסכסוך הקופטי-אתיופי מיום ג' באב
התש"ם (16.7.80), הנני מחווה את דעתי על מקור הסמכות ותחום הסמכות של ועדת
שרים זאת.

א. מקור הסמכות

1. סמכותה של ועדת השרים לספל בסכסוך בין הכנסיה הקופטית לבין הכנסיה
האתיופית מושתתת על הוראותיהם של דבר המלך במועצתו על ארץ-ישראל (מקומות
מקודשים), 1924 (להלן - דבר המלך), וחוק יסוד: הממשלה.
2. בבג"צ 222/68, חוגים לאומיים נגד שר המשטרה, (כ"ד (2) פד"י 141), קבעו
שופטי הרוב כי דבר המלך הוסיף לעמוד בתוקפו גם לאחר קום המדינה וחיקתו
של חוק השמירה על המקומות הקדושים, תשכ"ז-1967 (ראה גם בג"צ 99/76 כהן
נגד שר המשטרה, ל" (2) פד"י 505 בעמ' 507, ו-בג"צ 188/77, המוטראן הקופטי
נגד ממשלת ישראל, ל"ג (1) 225 בעמ' 228).
3. על פי סעיף 2 לדבר המלך "לא יבורר ולא יוחלט על ידי שום בית משפט בישראל
כל משפט או ענין הקשורים במקומות הקדושים..." אין חולק על כך כי הסכסוך
בין הכנסיה הקופטית והכנסיה האתיופית נוגע למקום קדוש. על כן מוציא דבר
המלך את הענין מתחום שיפוטו וטיפולו של בית המשפט. אולם אין דבר המלך
קובע מי יטפל בסכסוך הנוגע למקום קדוש במקום בית המשפט.
4. בהעדר הוראה המטילה את הטיפול בכסוך על רשות אחרת כלשהי, נופל הענין בגדר
סמכותה השיורית והכללית של הממשלה, אשר מוסמכת, לפי סעיף 29 לחוק יסוד:
הממשלה, לעשות "כל פעולה שעשייתה אינה מוטלת בדין על רשות אחרת". לפי
סעיף 27 לחוק יסוד: הממשלה, רשאית הממשלה "לפעול על ידי ועדות שרים,
קבוצות, זמניות או לענינים מסויימים".

5. בבג"צ השני שהוגש על ידי הכנסיה הקופטית (בג"צ 188/77, ל"ג (1) פד"י 225, בעמ' 228ג') הסביר מ"מ הנשיא לנדוי את מקור סמכות הממשלה במלים אלה:

"... מכיוון שלפי סעיף 2 לדבר המלך נשללה מבתי המשפט הסמכות לדון ולהכריע בסכסוך על זכויות מהותיות במקומות קדושים, ממילא קנויה אותה סמכות לממשלה, אם על יסוד סמכויות הממשל הכלליות של הממשלה... ואם על יסוד ההוראה המפורשת שבסעיף 29 לחוק יסוד: הממשלה".

6. (א) עד למתן פסק הדין בבג"צ הראשון שהוגש ע"י הכנסיה הקופטית (בג"צ 109/70 המוטראן הקופטי נגד שר המשטרה, כ"ה (1) פד"י 225), נמנעה הממשלה מלהשתמש בסמכותה ומלטפל בסכסוך. על כן ראה בית המשפט הגבוה לצדק לנכון לחייב את המשטרה לבצע את תפקידיה בדבר שמירת הסדר הציבורי והגנת האזרח מפלישה לרכוש שבחזקתו וציווה עליה להחזיר לכנסיה הקופטית את החזקה בקפלות שנלקחה ממנה בכוח ע"י הכנסיה האתיופית.

(ב) אולם בהיות בית המשפט ער לאופי המיוחד והרגיש של העניין, החליט לתת לממשלה הזדמנות אחרונה לקחת לידיה את הטיפול בסכסוך. בית המשפט עיכב לזמן קצר את ביצוע הצו ההחלטי שהוצא נגד המשטרה על מנת "לאפשר לממשלה, אם תמצא לנכון, להשתמש בסמכותה - הנחונה בידה בכל עת - ולטפל בסכסוך המהותי הנדון בכל דרך שתיראה לה".

(ג) כן קבע בית המשפט כי אם הממשלה תיקח לידיה את הטיפול בסכסוך, תוכל "להוציא, בכל עת, צווי ביניים לצדדים לצורך קביעת הסדר ארעי של החזקה, שיחול עד שהסכסוך יוכרע או יוסדר באופן סופי".

7. הממשלה ניצלה את ההזדמנות שניתנה לה ע"י בית המשפט, וביום 28.3.71 החליטה למנות ועדת שרים לטיפול בסכסוך. כן החליטה הממשלה להוציא צו ביניים, שלפיו תישאר החזקה בידי הכנסיה האתיופית. מאז ועד היום ממשיכה הממשלה, באמצעות ועדות השרים השונות שנתמנו מזמן לזמן, לטפל בסכסוך. כן אישרו ועדות שרים אלה מזמן לזמן את צו הביניים, המשאיר את החזקה בקפלות, נשוא הסכסוך, בידי הכנסיה האתיופית.

8. בהמר' 95/76, המוטראן הקופטי נגד שר המשטרה (לא פורסם) אישר בית המשפט העליון כי עם החלטת הממשלה מיום 28.3.71, "נטלה הממשלה לידיה את הטיפול בסכסוך, בחוקף סמכויותיה לפי דבר המלך במועצתו על המקומות הקדושים משנת 1924 וסעיף 29 לחוק יסוד: הממשלה, ופג תוקפו של הצו ההחלטי" שניתן בבג"צ 109/70.

מדינת ישראל

משרד המשפטים

היועץ המשפטי לממשלה

- 3 -

9. (א) סמכותה של ועדת השרים נובעת, איפוא, מהוראות דבר המלך וחוק יסוד: הממשלה.

אין לקבל את הטענה כאילו מקור סמכות הוועדה הוא בהחלטת בית המשפט בבג"צ

109/70. הנכון הוא שהממשלה - והיא לבדה - הייתה מאז ומתמיד מוסמכת לספל

בסכסוך וכי בבג"צ 109/70 נתן בית המשפט לממשלה את ההזדמנות להשחמש

בסמכות שהיתה תמיד בידיה.

(ב) כדברי השופט אשר בבג"צ 188/77 (עמ' 251א):

"סמכותה של הממשלה לדון ולהכריע בסכסוך בין שתי העדות נובעת מהוראות סעיף

29 לחוק יסוד: הממשלה. אין יסוד לסברה כאילו הוענקה לה הסמכות על ידי

החלטתו של בית משפט זה בבג"צ 109/70, ולפיכך אין גם יסוד לטענה שהענקת

הסמכות היתה מותנית בתנאי של טיפול זריז בסכסוך".

ב. תחום הסמכות

10. בבואה לספל בסכסוך הנדון, אין הממשלה חייבת לפעול כאילו היא בית משפט. נהפוך

הוא: סכסוך הנוגע למקום קדוש הוצא מסמכותו של בית המשפט ונמסר לרשות המבצעת

על מנת לאפשר לממשלה לספל בעניין בדרכים שאינן מתאימות להליך שיפוטי. בין השאר

מוסמכת הממשלה - בבואה לספל בסכסוך - להנחות את עצמה על ידי שיקולי מדיניות

ויהיטי חוץ, שאין בית משפט רשאי להתחשב בהם.

11. בבג"צ 188/77 העיר כב' השופט אשר (בעמ' 251ד') כי -

"הדיון בדרג ממשלתי אינו דומה לדיון בדרג שיפוטי אפילו מדובר בדיון בסכסוך

שסממניו משפטיים. שיקוליה של הממשלה, כשהיא נקראת לדון בחביעותיהן המנוגדות

של עדות דתיות שונות, אינם דווקא שיקולים משפטיים, ויכול שיהיו לסכסוך כזה

השלכות פוליטיות. הממשלה רשאית, וגם חייבת להתחשב בהחלטותיה בצרכי מדיניות

החוץ ובצרכי הבטחון של המדינה, ושיקולים אלה יש בכוחם להכתיב לה זריזות יתר

והטאת קצב הטיפול בסכסוכים הנוגעים למקומות הקדושים, ואפילו הפסקת הטיפול

מזמן לזמן".

ראה גם בבג"צ 2/80, בט נגד שר הדתות, ל"ד (3) פד"י 144, בעמ' 146-147.

12. כב' השופט לויין העיר (בעמ' 243ג') כי "אין ועדת השרים או הממשלה בנויות דווקא להכריע בזכויות בעלי הדין, במשמעות המקובלת של דיבור זה, ושיקוליה שיקולי מדיניות ושיקולים אחרים, שהיו נדחים בפורום שיפוט כבלתי רלבנטיים". כן הוסיף השופט לויין (בעמ' 244ו') כי "אם רשאת הממשלה, על יסוד שיקולים שבמדיניות גרידא, להכריע בזכויותיהם המהותיות של בעלי הדין, אין, לדעתי, שום מניעה, שחינתן על ידה החלטה "מדינית", שאינה מסיימת כליל את הדיון".
13. גם מ"מ הנשיא לנדוי (שנשאר במיעוט בבג"צ 188/77), קבע כי "הבירור לפני הממשלה (או לפני ועדת השרים) לא נועד להיות במתכונת דיון בבית משפט ומובן מאליו שגופתם אלה יכולים להביא בחשבון שיקולים חיוניים של מדיניות".
14. מן האמור לעיל עולה בבירור כי ועדת השרים רשאית לכלכל את צעדיה על פי אותם שיקולים של מדיניות ויחסי חוץ, שעליהם נחנה את דעתה בישיבותיה האחרונות. אשר לשמירה על הסטטוס קוו - הרי זו תהיה אחד משיקולי הועדה, אבל לא מן ההכרח השיקול היחיד. אציין גם כי המחלוקת בין שתי הכנסיות נוגעת גם לחוכן הסטטוס קוו וכי כל צד מסתמך עליו כדי לחזק את תביעתו.
15. כאמור, הועדה רשאית להתחשב במגוון של שיקולים שונים. יחד עם זאת חייבת הועדה להביא בחשבון ולתת משקל לעובדה כי עד היום השאיר הטיפול הממשלתי בסכסוך את החזקה במקום המריבה בידי מי שעשה דין לעצמו וחפס בכוח את החזקה בקפלות. מצב זה נמשך כבר עשר שנים וצו הביניים שאושר מזמן לזמן מיטיב דווקא עם אוהו צד שפעל בניגוד לחוק ולסדר הציבורי. אף שופטי הרוב, שפסקו לטובת הממשלה בבג"צ 188/77, לא היו מרוצים מן המצב שנוצר עקב החלטתם, וכל שופט הביע את דאגתו מכך שאלה שעשו דין לעצמם ממשיכים להחזיק בקפלות מבלי שבירור מסכסוך מתקדם.
16. לסיכום -
- (א) הממשלה (באמצעות ועדת השרים) מוסמכת לספל בכל היבטי הסכסוך מכוח דבר המלך וחוק יסוד: הממשלה.
- (ב) הממשלה רשאית להכריע בסכסוך או לספל בו בדרך אחרת, ולעניין זה היא רשאית להתחשב אף בשיקולים של מדיניות ויחסי חוץ. יחד עם זאת, על הממשלה להתחשב גם בצורך בשמירת חסדר הציבורי במקומות הקדושים ובתוצאות השליליות העשויות לנבוע מהחלטה שיכולה להתפרש כמתן פרס למי שהפר את הסדר הציבורי ועשה דין לעצמו.

מדינת ישראל

משרד המשפטים

היועץ המשפטי לממשלה

- 5 -

(ג) הממשלה חייבת להמשיך ולטפל בסכסוך באופן פעיל במגמה לפתור אותו בדרך הראויה לפי שיקול דעתה ובזמן סביר. לענין הזמן, רשאית הממשלה להביא בחשבון את האופי ההיסטורי, את ההשלכות במישור הבינלאומי ואת יתר הנסיבות המיוחדות של סכסוך זה. עם זאת, אין הממשלה פטורה מן החובה לפעול לפתרון הסכסוך בזמן סביר. אם הממשלה לא תמלא חובה זאת, ועקב כך תוגש עתירה נוספת לבית המשפט הגבוה לצדק, עשוי יהיה בית המשפט לצוות על הממשלה כי תחליט בסכסוך, לגופו של ענין, תוך זמן סביר או תוך פרק זמן קצוב שייקבע על ידי בית המשפט.

ב ב ר כ ה,

יצחק זמיר

היועץ המשפטי לממשלה

העתיקים:

שר המשפטים

מנהל המח' לעניינים בינלאומיים בפרקליטות המדינה.

מזכירות הממשלה

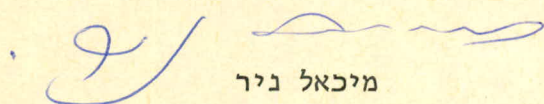
ירושלים, ח' בתשרי תשמ"א
18 בספטמבר 1980

אל : יו"ר ועדת השרים לענין הסכסוך האתיופי-קופטי

מאת : המשנה למזכיר הממשלה

לקראת הישיבה הקרובה של ועדת השרים, אני מתכבד
להמציא לך, מצורף-בזה, צלום ממכתבו של תא"ל דב שיאון
המדבר בעד עצמו.

ב ב ר כ ה ,

מיכאל ניר

המחותפת	הועדה
מצרים	ישראל
5185	טלי
1160	שו
תשמ"א	ה' תשרי
1980	15 ספטמבר

לכבוד
המשנה למזכיר הממשלה
מזכירות הממשלה
הקריה
ירושלים

הנדון: מנזר דיר אל-סולטאן

1. שר ההגנה והרמטכ"ל המצריים ביקשו בעבר, מספר פעמים משר הבטחון והרמטכ"ל שלנו התערבות הממשלה למען החזרת הבעלות על מנזר דיר-אל-סולטאן לכנסייה הקופטית.
2. היושב-ראש המצרי של הועדה המשותפת ישראל-מצרים מעלה באורח קבוע נושא זה בדיוני הועדה כאחת הבעיות שישראל לא פתרה אותן למרות הבטחות שיטפלו בעניין.
3. אנו מבקשים להפנות תשומת לבו של יו"ר ועדת השרים לפניית המצירות החוזרות ונשנות ומבקשים להודיענו מה להשיב להם (מתי צפוי סיכום בנושא).

דב שיאון - חא"ל
יו"ר הועדה המשותפת

העתק:

לשכת שר-הבטחון/מר ח. ישראלי.

ב"ה, ירושלים, ג' אלול התש"ם
15 באג' 1980

לכבוד
מר מיכאל ניר
המשנה למזכיר הממשלה
מזכירות הממשלה
כאן

א"נ.,

הנדון: הסכסוך האתיופי קופטי
טמוכין: החלטת ועדת השרים מיום 16/7/80

בהמשך לשיחתנו מיום ה-14.7.80 שוחחתי הבוקר טלפונית עם
מר סוסינג ממשרד הדתות.

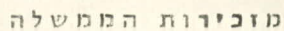
מר רוסנינג מסר לי כי סייר בשטח עם אנשי מע"צ ועתה מכינים
דיווח מפורט על השפוצים והתיקונים הנחוצים במקום. הדו"ח
יהיה מוכן בעוד שבועיים - שלושה.

שר הפנים מבקש לכנס את הועדה מיד לאחר ראש השנה ולקיים את
הביקור בשטח כפי שהחליטה הועדה.

בכבוד רב,

גלעד שטרן
מנהל לשכת השר

החתימה: מ"ן קופטיים
גלעד שטרן

פרוטוקול

ישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך האתיופ-קופטי
יום ד', ג' באב תש"ס - 16.7.80
(בשעה 09:30)

נכחו חברי ועדת השרים : י. בורג - יו"ר, א. אבוחצירא.

נעדרו חברי ועדת השרים: ד. לוי, מ. נסים, ש. תמיר.

ד. אפרתי	-	משרד החוץ
מ.ד. גולדמן	-	מנהל המח' לענינים בינלאומיים, פרקליטות המדינה
גב' נ. טיסדייל	-	עיריית ירושלים
ד. רוסינג	-	משרד הדתות
מ. ששון	-	משרד החוץ

ארכיבישוף אבא מתיאס - ראש הכנסיה האתיופית
מלווים ואנשי פמליה של הארכיבישוף
עו"ד א. רשף - בא-כוח הכנסיה האתיופית
עו"ד א. סוכובולסקי - בא-כוח הכנסיה הקופטית

א. זהר - עוזר ראשי למזכיר הממשלה

סדר היום : 3. הסכסוך האתיופי-קופטי

הסכסוך

בפרוטוקול זה 2 דפים.

No

3. הסכסוך האתיופ-קופטי

יו"ר ועדת השרים פותח.

עו"ד א. סוכובולסקי, בא-כוח הכנסיה הקופטית מפרט בפני ועדת השרים את טיעוני שולחיו.

עו"ד א. רשף, בא-כוח הכנסיה האתיופית, מפרט בפני ועדת השרים את טיעוני שולחיו.

(לאחר צאת נציגי הכנסיה האתיופית ועורכי-הדין שלהם ולאחר צאת עורכי-הדין של הכנסיה הקופטית - נמשך הדיון).

בדיון משתתפים: השרים י. בורג וא. אבוחצירא; וה"ה מ.ד. גולדמן, ד. רוסינג, מ. ששון והגב' נ. טיסדייל.

מ ח ל י ט י ם :

(א) להטיל על היועץ המשפטי לממשלה לעיין בטיעוני הצדדים כפי שהושמעו בישיבה ולחות דעתו על סמכות הוועדה ותחום סמכותה.

(ב) להטיל על משרד הדתות לבדוק, ביחד עם שני הצדדים ועם גורמים מקצועיים את שאלת השיפוצים במגורים.

כן תיבדק השאלה אם יש צורך בעבודות ובתיקונים חיוניים בקפלות כדי למנוע סיכון המבקרים בהן.

חוות-הדעת המקצועיות בענין השיפוצים תועברנה ליו"ר ועדת השרים אשר יעבירן לידיעת שתי הכנסיות.

לאחר קבלת חוות-הדעת המקצועיות, כאמור, תבקר ועדת השרים בקפלות ובמגורים לפני שתחליט על הצעדים הנדרשים.

(ג) משרד הדתות ימשיך במגעיו עם שתי הכנסיות במגמה למצוא דרכים לפתרון הסכסוך ביניהן.

(ד) לקיים ישיבה נוספת של ועדת השרים כדי להחליט על הדרך להמשך הטיפול בסכסוך בין שתי הכנסיות.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

ירושלים, ה' באב תש"ם
18 ביולי 1980

ש מ ר

אל : שר הדתות

היועץ המשפטי לממשלה

מאת: עוזר ראשי למזכיר הממשלה

הנני מתכבד להביא לתשומת-לבכם תחלטה מס. 3 של ועדת
השרים לענין הסכסוך האתיופי-קופטי, מישיבתה ביום ג' באב תש"ם
(16.7.80):

3". הסכסוך האתיופי-קופטי

מ ה ל י ט י מ :

(א) להטיל על היועץ המשפטי לממשלה לעיין בטיעוני
הצדדים כפי שהושמעו בישיבת ולחות דעתו על
סמכות הוועדה ותחום סמכותה.

(ב) להטיל על משרד הדתות לבדוק, ביחד עם שני הצדדים ועם
גורמים מקצועיים את שאלת השיפוצים במגורים.

כן חיבוק השאלה אם יש צורך בעבודות ובתיקונים
חיוניים בקפלות כדי למנוע סיכון המבקרים בהן.

חוות-הדעת המקצועיות בענין השיפוצים תועברנה ליו"ר
ועדת השרים אשר יעבירן לידיעת שתי הכנסיות.

לאחר קבלת חוות-הדעת המקצועיות, כאמור, תבקר ועדת השרים
בקפלות ובמגורים לפני שתחליט על הצעדים הנדרשים.

(ג) משרד הדתות ימשיך במגעיו עם שתי הכנסיות במגמה למצוא
דרכים לפתרון הסכסוך ביניהן.

(ד) לקיים ישיבת נוספת של ועדת השרים כדי להחליט על הדרך
להמשך הטיפול בסכסוך בין שתי הכנסיות."

ב.ב.ר.ח

אריה זחר

העמק: שר הפנים - יו"ר ועדת השרים

מר מ.ד. גולדמן, מנהל המח' לעניינים בינלאומיים, פרקליטות המדינה

מזכירות הממשלה

נתקבל
17.VII.1980
בשטת שר הפנים

ש מ ר

פרוטוקול
ישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך האתיופ-קופטי
יום ד', ג' באב תש"ס - 16.7.80
(בשעה 09:30)

נכחו חברי ועדת השרים : י. בורג - יו"ר, א. אבוחצירא.

נעדרו חברי ועדת השרים: ד. לוי, מ. נסים, ש. תמיר.

ד. אפרתי	-	משרד החוץ
מ.ד. גולדמן	-	מנהל המח' לענינים בינלאומיים,
		פרקליטות המדינה
גב' נ. טיסדייל	-	עיריית ירושלים
ד. רוסינג	-	משרד הדתות
מ. ששון	-	משרד החוץ

ארכיבישוף אבא מתיאס	-	ראש הכנסיה האתיופית
מלווים ואנשי פמליה של הארכיבישוף		
עו"ד א. רשף	-	בא-כוח הכנסיה האתיופית
עו"ד א. סוכובולסקי	-	בא-כוח הכנסיה הקופטית

א. זהר - עוזר ראשי למזכיר הממשלה

סדר היום : 3. הסכסוך האתיופ-קופטי

./הסכסוך

בפרוטוקול זה 2 דפים.

הסכסוך האתיופי-קופטי

.3

יו"ר ועדת השרים פותח.

עו"ד א. סוכובולסקי, בא-כוח הכנסיה הקופטית מפרט בפני ועדת השרים את טיעוני שולחיו.

עו"ד א. רשף, בא-כוח הכנסיה האתיופית, מפרט בפני ועדת השרים את טיעוני שולחיו.

(לאחר צאת נציגי הכנסיה האתיופית ועורכי-הדין שלהם ולאחר צאת עורכי-הדין של הכנסיה הקופטית - נמשך הדיון).

בדיון משתתפים: השרים י. בורג וא. אבוהצירא; וה"ה מ.ד. גולדמן, ד. רוסינג, מ. ששון והגב'נ. טיסדייל.

מ ח ל ל י ט י ס :

(א) להטיל על היועץ המשפטי לממשלה לעיין בטיעוני הצדדים כפי שהושמעו בישיבה ולחוות דעתו על סמכות הוועדה ותחום סמכותה.

(ב) להטיל על משרד הדתות לבדוק, ביחד עם שני הצדדים ועם גורמים מקצועיים את שאלת השיפוצים במגורים.

כן תיבדק השאלה אם יש צורך בעבודות ובתיקונים חיוניים בקפלות כדי למנוע סיכון המבקרים בהן.

חוות-הדעת המקצועיות בענין השיפוצים תועברנה ליו"ר ועדת השרים אשר יעבירן לידיעת שתי הכנסיות.

לאחר קבלת חוות-הדעת המקצועיות, כאמור, תבקר ועדת השרים בקפלות ובמגורים לפני שתחליט על הצעדים הנדרשים.

(ג) משרד הדתות ימשיך במגעיו עם שתי הכנסיות במגמה למצוא דרכים לפתרון הסכסוך ביניהן.

(ד) לקיים ישיבה נוספת של ועדת השרים כדי להחליט על הדרך להמשך הטיפול בסכסוך בין שתי הכנסיות.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

מזכירות הממשלה

ש מ ר

פרוטוקול
ישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך האתיופי-קופטי
יום ד', ג' באב תש"ם - 16.7.80
(בשעה 08:30)

נכחו חברי ועדת השרים : י. בורג - יו"ר, א. אבוחצירא.

נעדרו חברי ועדת השרים: ד. לוי, מ. נסים, ש. תמיר.

י. זמיר	-	היועץ המשפטי לממשלה
ד. אפרתי	-	משרד החוץ
מ. בר-אורן	-	המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים
מ.ד. גולדמן	-	מנהל המח' לענינים בינלאומיים, פרקליטות המדינה
גב' נ. טיסדייל	-	עיריית ירושלים
תנ"צ ר. קומפורט	-	מפקד משטרת מרחב ירושלים
ד. רוסינג	-	משרד הדתות
מ. ששון	-	משרד החוץ
א. זהר	-	עוזר ראשי למזכיר הממשלה

סדר היום : 2. הסכסוך האתיופי-קופטי

./הסכסוך

בפרוטוקול זה 2 דפים.

ש מ ר

- 2 -

הסכסוך האתיופי-קופטי

.2

יו"ר ועדת השרים פותח.

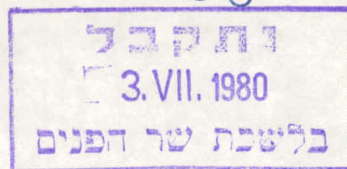
שר הדתות דיווח על המגעים שניהל משרדו עם
שני הצדדים הקשורים בסכסוך ועל ביקורו של
הפטריארך האתיופי.

בדיון משתתפים: השרים י. בורג, א. אבוחצירא;
ה"ה ד. גולדמן, מ. ששון, י. זמיר, פ. רוסינג;
והגב' נ. טיסדייל.

ועדת השרים שקלה שוב את ההשלכות המדיניות
והפוליטיות הקשורות בסכסוך והפתרונות
האפשריים בהתחשב בהתרחשויות האחרונות
באתיופיה ובמצרים.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

121

DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM-ISRAEL

המנהל הכללי
משרד הדתות

ב"ה, ט"ז תמוז תש"מ
30 ביוני 1980

אל : שר הפנים, ד"ר י. בורג
יו"ר ועדת השרים לענין הסכסוך הקופטי אתיופי.

שלום רב,

הנדון: שפוץ הקפלה ע"ש מיכאל בדיר אל-שולטן

בהמשך למכתבי אליך מיום 29 לינואר 1980 בנדון, הריני חוזר ומדגיש את הצורך
בביצוע תיקונים חיוניים בקפלה הנ"ל.

על פי אומדן מוקדם של מהנדסי מע"צ יעלה הדבר כ-400,000 ל" ויתכן עתה עם
עליית המחירים אף יותר. חייב אני לציין כי קיימת התנגדות מצד הארכיבישוף
הקופטי לביצוע העבודות אך לאור מצב המבנה אין לנו לדעתי ברירה אחרת ואני
מבקש לקבל הסכמתך לביצוע העבודות.

העבודות שיש לבצע הן הורדת הטיח הישן, אשר נמצא במצב של התפוררות וכן
שיפוץ יסודי וחידוש טיח בקמרונות ועל פני הקירות. כן ש לתדש את הצמנט
והחיזוקים בין אבני הקימרון. העבודות דורשות מומחיות וזהירות ע"מ להגן
על יצירות האמנות העתיקות אשר קיימות במקום.

נא איפוא אישורך, כפוף להחלטת ועדת השרים מיום 15.8.79

בברכה,

י. ליפל
המנהל הכללי

משרד החוץ

1165

לשכת השר

ירושלים, כ"ז בסיוון תשמ"א
11 ביוני 1980

אל : שר הפנים, יו"ר ועדת השרים לעניני סכסוך דיר
אל-סולטאן

מאת: אליקים רובינשטיין, סמנכ"ל

אנוני, הדר

פניית שגריר מצרים בנושא דיר אל-סולטאן הנדון:

שגריר מצרים בישראל, סעד מורתדא, פנה אלינו ברמות
שונות פעמים אחדות בנושא הסכסוך. פניות אלה הובאו גם
לידיעתכם.

לאחרונה הפגשנוהו לשיחה בנושא עם השגריר המיוחד
מ. ששון בהשתתפות מר ד. אפרתי, מנהל המחלקה לכנסיות
במשרדנו.

לוט דו"ח השיחה, לתשומת לבך.

ב ב ר כ ה,

א. רובינשטיין

העתק: מר מ. ששון, שגריר מיוחד
מר ד. אפרתי, מנהל כנסיות

אנוני

יח' סיון התש"ם

2 יוני 1980

1039

אל : מר א. רובינסטיין, סגן

מאחז מנהל מחלקת כגסיות

הנדון: דיר אל טולטן - פניית הסגיר המצרי

למכתבך מ- 22.5.80

בהמשך למכתבך הוזמן מורחא לשיחה עם מר מ. שרון בהשתתפות הח"מ, שהתקיימה ב-28 דנא.

1. הוסבר למורחא הרקע למכתבך שהקושי לפתורנו נובע בעיקר מכל אחד מהצדדים "כולו שלי", ללא נכונות של משה. כ"כ הובהר לו המצב החוקי, היינו שע"מ הסטאטוס קוו הנושא אינו שמיט ונתנן לסמכות הרשות המבצעת. לכן הוקמה ועדת חברים היושבת על המלכיה ומתמסרת פתרונות. נאמר לו שהועדה אמורה להכנס שוב בראשית יוני וגם תשמע את שני הצדדים הידידים.
 2. מורחא מצדן הבהיר כי בראשית טפולו בסוגיה פעל על דעת עצמו, אך לאחר שהביטוי בגיליוס בקש את התערבותו הוא פנה לקהיר וקבל הנחיות לפעול. פנייתו אלינו נעשה היא
- Under Instructions
- סקר את הגירסה הקומטית של המכתב והציע שמשלח ישראל תנער חוצנה מהטפול והעביר להחלטה לערכאות הממשליות. בצורה זו לא תהיה עוד מעורבת ממשלות מצרים וישראל בערשה והצדדים יאלצו לקבל פסיקה בב"ץ. לא אכפת להם אם הבירור הממשטי יתמשך שנים, מלבד שהממשלות תוכלנה לאמר שהעניין נמצא בפסיקה ממשלית ושהצדדים ידעו שפסח"ד, יהיה אשה יהיה, יחסיב את שניהם. במצב הנוכחי יש בממשלת מצרים הסבורים שישראל עדיין תומכת באחיומים. הוא הצביע על הצליינות הניכרת של קומטית שבדאי תבוא לידי ביטוי אם הבעיה תפטר והשיבות הדבר, לא רק הכלכלית, לקידום יחסי שתי המדינות.
- 3. מר שרון הבטיח למורחא שיוחזק באופן מלא בתמונת ההתפתחויות והבטיח לו בדיקה כל צעד שעשוי לקרב פתרון. הדרך של משה היא הרצויה ביותר. מר על מאמציו למנוע טביעה בקומטית ע"י האחיומים, בעת ביקורו של האבונה האחיומי בירושלים.

4. מורחא ציין כי הנהגת מזיד החוץ המצרי נמצאת כעת בידי אדם המזוהה לחלוטין עם הקו של סאדאת כלפי ישראל, איתו גם הוא, השגריר, מזדהה באופן מלא. זאת בניגוד לבוטרוט ג'אלי המזוהה יותר עם דרכו של האליסל. כאן הוסיף בהדגשה שעל ידי פחרון רצוי של טכסון דיר אל סולטן עשויה ישראל לסייע מאד לסאדאת להוכיח קבל עם ועדה שהוא, כראש מדינה מוסלמית, גם דואג לקומשנים וליתר המיעוטים שבחטותו.

5. בנקודה אחרת של השיחה, כאשר הזכרנו שהירדנים בשעתו מסקו לטובת האחיוסים בטאלת דיר אל סולטן, העיר מורחא שהירדנים אז כאיום יעשו הכל כדי להכשיל את מצרים וחביע על כך בטל "האחדות הערבית" שאף פעם לא תוכל להתגשם הלכה למעשה. הוסיף דברי לעג וזלזול על המדינות הערביות המדברות על אחדות ערבית שלא קיימת.

בברכה,

דוד אפרתי

העתק: השגריר, קהיר

המנכ"ל

מר מ. ששון, שגריר מיוחד

לשכת מצרים

מנהל המרכז

ל ש כ ת ש ר ה פ נ י ם

סיכום פגישה עם שגריר מצרים בישראל
מר סעד מורטאדה, עם שר הפנים
ירושלים, יום ד', כ"ז סיון תש"מ (11.6.80)

(1) השגריר העלה בפני השר את שאלתם של אזרחים מצריים הנמצאים במעצר, שנעצרו בישראל, כדוגמת הנער המצרי שבא עם אחיו. השגריר ביקש שידווח לו האם הוגש כתב אישום, האם יש משפט, וביקש גם שהקונסול המצרי יבקר את הנער.

(2) השגריר העלה את נושא אבטחת עובדים בשגרירות וביקש שיאובטחו גם אישים אחרים מלבד השגריר.

(3) השגריר העלה את בעית הכנסיה הקופטית במזרח ירושלים (דיר-אל-סולטן) וציין את הנקודות הבאות:

א. הבעיה חשובה לנשיא סאדאת משלוש זוויות ראייה (השגריר הדגיש שהנקודות הן ההיבט האישי שלו וכי לא נתבקש להעביר את הרעיונות):

(1) "זה יעזור לסאדאת להוכיח לצבור המצרי על דאגתו של סאדאת להם".

(2) "פעולה זו תעשה את הקופטים מרוצים. ברצוני להוסיף הערה מדוע זה חשוב ושזה

יעזור לסאדאת. שמתי לב שרבים מידידי הקופטים יש להם בעיה. יש לי

גם מזכירה וכן גם הקונסול שאני נחרתים והם קופטים וכן קיים גם בין

אנשי העתונות, חמדי פואד ואשתו. שאלתי את ידידי מדוע אתם נגד מערכת

היחסים, הוא (פואד) אמר לי: אני לא יודע למה.

אני חושב שהם נגד בצורה כללית, בגלל הסכסוך עם הקופטים ופעילות ישראלית

בנושא הכנסיה יכולה להביא להוצאת מרירות מלבם".

(3) "אם נעשה זאת יש הוראה של האפפיור שינודה לכל הקופטים שלא לבקר בירושלים

כל עוד "דיראל סולטאן" בידי האתיופים. אני מניח שמדובר ב-20,000-30,000

קופטים בשנה. אמנם הקופטים אמרו 30,000 אבל אני מתון וחושב שאפילו

1,000 אם יבואו זה טוב מאוד ליחסים בין ישראל למצרים. אני הייתי מעדיף

לראות יותר מצרים שיבואו הנה".

1310

בלישית המוסד הכללי

7287 77787

== 1711001717

99: שהם, דהם, אדליר, ידין, שהבט, מנכל, ממנכל, ו/אדכו, דם, אמן, רובינשטיין, ששון, כנסיות, דיבון, מזהים, שהפנים, מנכלפנים

מזכירות הממשלה

24. IV.
ב-1980

ירושלים, ז' באייר תש"ם
23 באפריל 1980

ש מ ר

אל : חברי ועדת השרים לענין הסכסוך הקופטי-אתיופי

מאת: המשנה למזכיר הממשלה

הנדון: דיר-אל-סולטן

אני מתכבד להמציא, מצורף בזה, את העתק מכתבו

...

של מר משה ששון ממשד החוץ, (מה-16.4.80), בצירוף
איגרת משרד החוץ השבדי שנתקבלה בשגרירותנו בשטוקהולם,
בנדון - לעיונכם.

ב ב ר כ ה

מיטל ניר

העתק: היועץ המשפטי לממשלה

המנהל הכללי, משרד הדתות

המנהל הכללי, משרד המשפטים

מר מ.ד. גולדמן, מנהל המח' לעניינים בינלאומיים, פרקליטות המדינה

מר מ. בר-אוריון, המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים

מדינת ישראל

משרד החוץ
ירושלים

תאריך: ל' בניסן התש"ם
16 באפריל 1980

ש מ ו ר

מספר:

אל : דר' מיכאל ניר, מזכיר ועדת השרים לעניין הסכסוך הקופטי אתיופי

מאת: משה ששון, שגריר מיוחד

הנדון: דיר-אל-סולטן

מצ"ב תרגום איגרת משרד החוץ השבדי שנתקבלה בשגרירותנו בשווקהולם.
כידוע מייצגת שבדיה האינטרסים של ישראל באתיופיה.

נמנענו לפי שעה מלהשיב על האיגרת ואודה לך אם תביאה לידיעת השר
ד"ר בורג, יו"ר ועדת השרים לעניין דיר-אל-סולטן. השר ירצה בוודאי
להנחותנו בדבר התשובה הפורמלית שעלינו לתת למשה"ח השוודי.

ב ב ר כ ה ,

משה ששון

העתק: המנכ"ל
מנהל לשכת שה"ח
מנהל מחלקת כנסיות

Translation

Svensk Addis Abeba 1980-03-31

Cabinet Stockholm

For B-Department

B 11. Our B 9 1979-06-26 and our B 13 1979-07-25.

For B-Department re Der Sultan Monastery in Jerusalem.

The Ethiopian Ministry for Foreign Affairs has once again brought up the matter with the Embassy concerning the Ethiopian Orthodox Monastery, Der Sultan, in Jerusalem. They say they have noticed that a new initiative has been taken from the Egyptian side to be allowed to take over the Ethiopian Monastery, initiatives against which the Ethiopian Government has earlier declared their strong reservations. They are now wondering if information regarding the actual position of the matter could be obtained through our intermediary. Grateful for the information that can possibly be obtained by the Israel Embassy.

Cabinet

מדינת ישראל

משרד החוץ
ירושלים

תאריך: ל' בניסן התש"ם
16 באפריל 1980

ש מ ר

מספר:

אל: ד"ר מיכאל ניר, מזכיר ועדת השרים לעניין הסכסוך הקופטי אתיופי

מאת: משה ששון, שגריר מיוחד

הנדון: דיר-אל-סולטן

מצ"ב תרגום איגרת משרד החוץ השבדי שנתקבלה בשגרירותנו בשווקהולם.
כידוע מייצגת שבדיה האינטרסים של ישראל באתיופיה.

נמנענו לפי שעה מלהשיב על האיגרת ואודה לך אם תביאה לידיעת השר
ד"ר בורג, יו"ר ועדת השרים לעניין דיר-אל-סולטן. השר ירצה בוודאי
להנחותנו בדבר התשובה הפורמלית שעלינו לתת למשח"ח השוודי.

ב ב ר כ ה ,

משה ששון

העתק: המנכ"ל
מנהל לשכת שה"ח
מנהל מחלקת כנסיות

Translation

Svensk Addis Abeba 1980-03-31

Cabinet Stockholm

For B-Department

B 11. Our B 9 1979-06-26 and our B 13 1979-07-25.

For B-Department re Der Sultan Monastery in Jerusalem.

The Ethiopian Ministry for Foreign Affairs has once again brought up the matter with the Embassy concerning the Ethiopian Orthodox Monastery, Der Sultan, in Jerusalem. They say they have noticed that a new initiative has been taken from the Egyptian side to be allowed to take over the Ethiopian Monastery, initiatives against which the Ethiopian Government has earlier declared their strong reservations. They are now wondering if information regarding the actual position of the matter could be obtained through our intermediary. Grateful for the information that can possibly be obtained by the Israel Embassy.

Cabinet

חצב

14.04.80/843/009

כ"ח בניסן תש"ס

כתבה מיוחדת

מאמר תגובה על מאמרים וגלויי דעת שפירסמו מצרים קופטים
השוהים בחו"ל, בעניין רדיפת אחיהם במצרים.
המקור: "אח"באר אליוס", מצרים, 5 באפריל '80 (עמ' 3+1)
מאת: אברהם סעדה.

עיקרי דברים

1. מטרת המאמר היא כפולה:
א. לבדוק מי אשם בכך שמצרים קופטים השוהים שנים רבות בחו"ל פירסמו גלויי דעת ומאמרים על מלחמת האזרחים במצרים ועל רדיפת הקופטים ע"י הרוב המוסלמי.
ב. להוכיח שמצרים, כארץ מוסלמית, היא מדינה של שוויון וסובלנות, ושאינן ממש בידועות על מלחמת עדות.
2. מסקנת הכותב היא שהמצרים בחו"ל הושפעו ממבול של ידיעות מכלי התקשורת של מדינות הסרוב השואפים ליצור את הרושם שמצרים עומדת על סף מלחמת אזרחים.
3. הכותב מעביר בקורת חריפה על אמצעי ההסברה המצריים, במיוחד משרד החוץ והשגרירות בקנדה ואוסטרליה, שלא עשו די על מנת למסור מידע מהימן למצרים בחו"ל, כמשקל נגד לתעמולה של מדינות הסרוב.
4. נוכח המחדל ההסברתי אין להאשים את הקופטים בחו"ל שחשו בצורך להשמיע קולם למען אחיהם. הפשע הוא כולו של הפקידים המצרים שהזניחו את תפקידם.
5. הנזק שיגרם ע"י לויי הדעת של המצרים בחו"ל הוא חמור במיוחד בשעה זו, בה יוצא הנשיא סאדאת לארה"ב.

מאמר תגובה על מאמרים וגלויי דעת שפירסמו מצרים
קופטים השוהים בחו"ל, בעניין רדיפת אחיהם במצרים

אברהם סעדה כותב:

מסע הפרסומים האנטי-מצרי של מדינות הסרוב

ידועות, העיתונים של מדינות הסרוב פרסמו/מהן עולה שמצרים עומדת כביכול על סף מלחמת אזרחים עדתית. השדורים מטריפולי; דמשק, בגדאד ומדינות עוינות אחרות דווחו על אלפי הרוגים שנפלו באש המשטרה באסיוט, אלכסנדריה וקהיר בעת מהומות בין מוסלמים לקופטים.

כרוזים וגלויי דעת של קבוצות מצריות בחו"ל:

אל בעל המאמר הגיעו גם כרוזים וגלויי דעת שהופצו ע"י קבוצות ויחידים מקרב מצרים השוהים זה שנים רבות בארה"ב, קנדה, אוסטרליה ומערב אירופה. כרוזים אלה יוצרים את הרושם שמצרים הפכה ללבנון חדשה. מדובר בהם על מסע-שמד מתוכנן המתנהל כביכול נגד הנוצרים במצרים-שריפות כנסיות, גזל אדמות, שוד חנויות ואונס הבנות. במאמרים אחרים מדובר על טריקת דלתות בפני קופטים, הרוצים לקבל משרות בכירות.

הכרוזים והמאמרים הם חסרי יסוד ומנוגדים לצו השעה:

בעל המאמר שם לו למטרה לבדוק מדוע פורסמו הכרוזים הללו בחו"ל ומי האשם בכך. הנזק שהם גורמים הוא חמור במיוחד דווקא עתה, עת עומד הנשיא סאדאת לפתוח בשיחותיו עם קרטז בארה"ב. דווקא עתה יש צורך בליכוד העם המצרי על מנת שהעולם יוכל לשמוע את קולה הברור של מצרים. בעניין ההתנחלויות של ישראל ובעניין הצורך בהשמת זכויותיו של העם הפלסטיני ובעניין ההתנגדות להפיכת ירושלים הערבית לבירת ישראל. והנה, במקום זאת, גורמים חוגים מסויימים לזריעת פרוד בעם המצרי, בעניין בעיה שולית הקיימת רק בדמיונם, ואשר תשמש את האויב מסביב.

סערה בכוס מים

ניפוח התופעה החל כאשר אחד הצירים הגיש שאלות לשר הפנים בעניין המאורעות באסיוט ובאלכסנדריה. זה סיפק קרקע פוריה לדמיונם של מדינות הסרוב, ובכל אמצעי החדשות שלהם ניתן מקום מרכזי לידיעות על מלחמת האזרחים שפרצה לפתע במצרים, בין הרוב המוסלמי והמיעוט הקופטי.

המצרים השוהים בחו"ל ניזונים ממידע מסולף

כל מי שחי במצרים יודע שאין אמת בידיעות הללו, ושלא היו כל מהומות ומעולם לא נפלו אלפי חללים בשום מקום. אולם, החשוב הוא, מהו המידע המגיע אל המצרים

בחו"ל. מדובר במצרים רבים השהים בארה"ב, אוסטרליה, קנדה, ובמקומות רבים אחרים. הם חיים הרחק ממשפחותיהם, ולמרות שסוברים שהם מאזינים לרדיו המצרי וקוראים עיתונים מצריים, אין זאת אומרת שלם אכן יודעים את המצב לאשורו, במולדתם הרחוקה.

מערכת ההסברה המצרית היא האשמה!

השדורים והעתונים המצריים אינם מסוגלים להתמודד עם השפעת מסע הפרסומים של מדינות הסרוב המגיע אל המצרים בחו"ל. המצרי בחו"ל, המוסלמי והנוצרי כאחד, נשטף במבול של שדורים עוינים ושל עתונים אשר כל מטרתם אינה אלא לשכנע את הקוראים שמצרים עומדת על סף התמוטטות מדינית, כלכלית דתית וחברתית. המצרי בחו"ל הניצב מול ידיעות מדאיגות אלה אינו יכול להעזר במקור מהימן שיציג את המצב לאשורו. ולכן, אם המצרים בחו"ל מאמינים לידיעות הללו, אין להאשים אותם, האשמה היא באלה שהזניחו את הטיפול בהם ולא דאגו להביא אליהם את העובדות האמיתיות.

השאלות המטרידות את המצרי המוסלמי בחו"ל

המצרי המוסלמי בחו"ל אינו מסוגל להבין כיצד זה שרוב מוסלמי שיש לו עדיפות מספרית מכרעת במצרים, יחוש בסכנה מצד מעוט קופטי, ולכן יפתח במסע נגדם? ואכן שאלה זו מוצדקת בהחלט, כי לאמיתו של דבר המוסלמים במצרים בטוחים בעצמם ואין להם דבר נגד הקופטים. המוסלמים במצרים מוכנים בהחלט להעזר בשותיהם של רופאים קופטים ושאר אנשי מקצוע, כאשר השיקול היחיד הוא רמתם המקצועית. גם במישור הממשלתי נהנים הקופטים משיוון זכויות מלא. אין מקפחים אותם בדיוור, בחינוך גבוה ובמשרות ממשלתיות. אולם אין מי שיאמר את כל הדברים האלה למצרי הנבון בחו"ל.

מחדל הסברתי

זהו מחדל הסברתי של שגרירויות מצרים. הנציגים המצריים בחו"ל חייבים לשמור על מגע הדוק ורצוף עם בני מצרים בנכר ולספק להם מידע מהימן. גם אם השגרירות בארה"ב ממלאת תפקיד זה, הרי יש נציגויות בארצות אחרות שאינן נוקפות אצבע, כמו למשל באוסטרליה ובקנדה.

המצרים הקופטים בחו"ל אינם אשמים

נוכח מחדל זה אין לצפות שמצרים קופטים בחו"ל, שעזבו את מולדתם לפני שנים רבות לא יאמינו למסע הפרסומים העוין אודות רציפות נגד הקופטים במצרים. טבעי שנוכח ידיעות אלה יחוש הקופטי בחו"ל בצורך להתקומם נגד העוול הנעשה לבני דתו במולדת, ויאחז בעט ויחבר מאמר ארסי נגד הרוב המוסלמי במצרים, כמו כן יפגש עם קופטים אחרים ויקים אגודה למען זכויות הקופטים. אין מי שיאמר לו שהקופטים במצרים אינם נרדפים ואינם מקופחים. לכן, לא בו האשמה. זהו פשעם של אלה שהפקירו את הזירה לעתונות של מדינות הסרוב השואפות להשחית את נפשם של הקופטים בחו"ל. עריכה: יר. הדפסה: אפ. הגהה: דא

מזכירות הממשלה

ירושלים, כ"ג בניסן תש"ם
9 באפריל 1980

ש מ ר

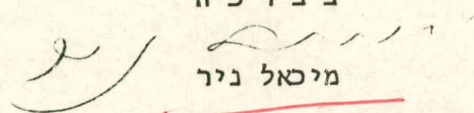
אל : חברי ועדת השרים לעניין הסכסוך הקופטי-אתיופי

מאת: המשנה למזכיר הממשלה

הנדון: מברקי הארכיבישוף הקופטי

לקראת הישיבה הבאה של ועדת השרים לעניין הסכסוך הקופטי-
אתיופי, אני מתכבד להמציא לכם, מצורפות בזה, פניות נוספות
של הארכיבישוף הקופטי אשר נשלחו אל ראש-הממשלה. ...

ב ב ר כ ה

מיכאל ניר

העתק: היועץ המשפטי לממשלה

המנהל הכללי, משרד הדתות

מר ד. רוסינג, משרד הדתות

מר מ.ד. גולדמן, מנהל המחלקה לעניינים בינלאומיים
בפרקליטות המדינה, משרד המשפטים

JM 1010038
JERUSALEMISRAEL 124 4 2240 LT TM5

'80 APR -4 23 42

HIS EXCELLENCY, THE PRIME MINISTER MR BEGIN
JERUSALEM

86

FOLLOWING OUR YESTERDAY CABLE A NEW INFRINGEMENT OF THE STATUS QUE
TOOK PLACE TODAY AFTERNOON IN OUR COPTIC MONASTRY DEIR-EL-SULTAN
BY THE ABYSSINIANS WHO PERFORMED A PROCESSION IN THE COURTYARD
OF THE SAID MONASTRY AGAINST THE STATUS QUE. WE REPEAT OUR USURPED
CHURCHES, RIGHTS AND HOLY PLACES IN OUR SAID MONASTRY ARE IN
GREAT DANGER. PLEASE PUT AN END TO THIS ILL-TREATMENT OF WHICH
WE HAVE SUFFERED FOR LONG TEN YEARS BY THE IMMEDIATE RESTITUTION
OF OUR USURPED CHURCHES AND KEEPING THE STATUS QUE.

DR. ANBA BASILIOS
COPTIC ORTHODOX ARCHBISHOP OF THE HOLY SEE OF JERUSALEM
AND THE NEAR EAST.

JM JM 1010047
JERUSALEM 288 3 1905

60 APR -3 20 07

LT
TM5

120

HIS EXCELLENCY
THE PRIME MINISTER, MR, BEGIN
JERUSALEM

60 APR -3 20 09

INSPITE OF THE PREMISES OF THE GOVERNMENT NOT TO ALLOW THE
ABYSSINIANS TO MAKE NEW INFRINGEMENTS OF THE STATUS QUE IN
OUR COPTIC MONASTRY DEIR EL-SULTAN AFTER THE USERPATON AND
INSPITE OF THE LAST WEEK AND THE TODAY PROMISES OF MR.
ROSSING OF THE RELIGIOUS AFFAIRS, MR. DAVID HENN AND ONE
OFFICER, THE ABYSSINIANS BY THE AID OF THE POLICE MADE TODAY
AT 5.P.M. A NEW INFRINGEMENT AGAINST THE STATUS QUE BY
ALLOWING THEIR GUEST TO ENTER OUR SAID MONASTRY AND LEAVE IT
IN CERRMONIAL ENTRY AND LEAVING AGAINST THE STATUS QUE. WHEN
OUR MONKS TRIED TO PREVENT THIS INFRINGEMENT THE POLICE HIT
THEM AND PUSHED THEM AWAY WITHOUT EVEN TRYING TO KEEP THE
STATUS QUE. THESE REPEATED INFRINGEMENTS AGAINST THE STATUS
QUE IN THE SAID MONASTRY MEANS TO US THAT THE GOVERNMENT DO NOT
WANT TO MAKE ANYTHING AT ALL TO STOP THESE INFRINGEMENTS OR
TO KEEP THE STATUS QUE. WE PROTEST SEVERELY AGAINST THESE
INFRINGEMENTS AND AGAINST THE ILL-TREATMENT OF THE POLICE
WHICH ALWAYS HAPPENED ESPECAILLY TODAY AFTERNOON. OUR USURPED
CHURCHES RIGHTS AND HOLY PLACES IN THE SAID MONASTRY ARE IN
GREAT DANGER, WE ASKED YOU HUNDREDS OF TIMES FOR THEIR
RESTITUTION BUT IN VAIN. HOW LONG SHALL WE APPLY AND APPLY AGAIN
BY LETTER AND CABLES, SHALL WE USE SELF-HELP AND TAKE THE LAW
IN OUR HANDS

DR. ANBA BASILIES
COPTIC ORTHODOX ARCHBISHOP OF THE HOLY SEE
OF JERUSALEM AND NEAR EAST .

ד"ר יוסף בורג

מ ש ר ד ה פ נ י מ

ל ש כ ת ה ש ר

פרוטוקול משיבה שהתקיימה בלשכת שר הפנים ביום רביעי כ"ג ניסן תש"מ 9.4.80

משתתפים:

ד"ר יוסף בורג - שר הפנים
הבישוף אבונה טטלא הימנה - הפטריארך של אתיופיה
מר ישראל ליפל - מנכ"ל משרד הדתות
נציג העדה האתיופית קופטיה

ד"ר בורג

כבי הבישוף בשבילי זה כבוד גדול והזדמנות גדולה לשוחח עם הגבוה ביותר בכנסיה - האתיופית.

אינני יודע מספיק את כל פרטי הכנסיה, אך אני יודע את ההסטוריה והמספר הגדול של המאמינים במסורת גדולה ועתיקה זו יש יחסים מיוחדים בין היהודים לבין האתיופים מזה שנים רבות.

הבישוף

מאז שעזבנו ארצנו ובאנו לארץ ידידותית זו אנו מודים מאוד עבור הטיפול שניתן לנו במיוחד אנו שמחים לחוג את חג הפסחא המזרחי במקומות הקדושים.

לא רק שקודמנו בברכה, אלה גם שמרו עלינו והרגשנו איך כל אזרחי ישראל מהווים חלק מחגיגתנו.

אנו מודעים לקשרים בין בני ישראל ואתיופיה וזה עימנו ואני משוכנע שזו נמשך קבלת הפנים החמה שלך עתה היא הוכחה.

ד"ר בורג

אנו מאמנים ש-GCD הוא אבינו המשותף ויש לנו הרבה מהשותף בספרים הקדושים. יש ספרים שלנו, ספרים שלכם וספרים משותפים.

אני אדם דתי וככזה מעבר להיותי פוליטיקאי אני יודש שהדברים שאמר הם מקרב לב.

ד"ר בורג

(ש) איך הייתה הנסיעה?

(ת) דרך אתונה שם שהינו במשך הלילה והיינו אזרחי הכנסיה היוונית

ד"ר בורג

זה לא כמו הכנסיה שלכם. אני מקווה שהיום בו יהיה קשר בין אדיס אבבה ללוד לא ירחק.

היה זמן שהיינו מאוד קרובים ואני מקווה שזה יבוא והכנסיה האתיופית יכולה לעזור כפי שאמר יו, שלום על האדמה

הבישוף

אנו יודעים על היחסים החזקים בין ישראל ואתיופיה ואנו משוכנעים ומתפללים שזה יימשך.

די"ר בורג

אין קונפליקט ביננו ואני מאמין שזה אפשרי ואם אוכל להוסיף נשמח אם נוכל לגרום לאיחוד משפחות בין משפחות הפלשים לבין משפחותנו. הם יהיו שגרירים של רצון טוב ובוני גשר של הבנה.

הבישוף

אני כראש הכנסיה האתיופית חייב לדאוג שצדק יהיה עם כולם, הם אתיופים והם לא חלק מכם.

די"ר בורג

אני ביקשתי שיאפשרו להם לבוא.

הבישוף

אם הם יהיו מעוניינים לבוא ניתן יהיה לאפשר להם.

אני חושב שבעיתי אינה רחוקה מהידוע לך.

די"ר בורג

גם בעיתי.

הבישוף

איני יכול לאמר לך מה אומרת לנו אחזקת המקומות הקדושים ופתרון הבעיה יספק אותנו.

די"ר בורג

ניסיתי להשיג שלום בין הדעות השונות ומר ליפל עזר לי ברעיונות בנושא. ובו יש לכם שגריר גדול. אני מקווה שאנשי הדת הנוכחית כאן יכולים לאשר את דברי.

הבישוף

ברצוני לאמר שדיר אל סולטן איננו קדוש רק לאתיופים, והיתה לי הזדמנות להיות במקום והמצב של הבניינים איננו הכי טוב וכן מצב המאמינים ומגוריהם.

די"ר בורג

אני מאמין שברוח טובה ניתן להמשיך וזה טוב לידידות. ואשר לשיפוץ הבניין אם זה שאלה של כסף נוכל להסדיר ואם זה עניין פוליטי זה יותר קשה כי כאשר כב' אמר שיש קשיים במצב המגורים הייתי רוצה לעזור.

ברשותו אשאל את ליפל - באנגלית והמתורגמן יתרגם.

די"ר בורג למר ליפל

התוכל לתת לי ספציפיקציה של הנושאים לא מהאספקט הפוליטי.

מר ליפל

יש לחלק ל-2 - בעית המגורים והמעבר.

בעית המגורים אינה חלק מהבעיה שבטיפול ועדת השרים, וזו הפעם הראשונה שאנו שומעים.

מדבר הנציג המקומי

אני נשלחתי כדי לדבר עם הישראלים באשר לדיר אל סולטן, שיתנו לנו הבטחות ואנו מבקשים ממר ליפל לטפל.

מר ליפל

אתם מערבים שתי בעיות ואין כאן שום בעיה (בעניין המגורים) שאין משרד הדתות יכול לעסוק בו.

נציג אחר

הבניין הוא בן 150 שנה. לא מודרני ולא נוח לגור בו.

כן יש בעיה בריאותית במגורים הללו. הבניין מחימר בחלקו וכשירד גשם חלקים ממנו מתפוררים ויש חדירה של גשמים.

ד"ר בורג

אם יש חדירה של גשם ניתן לתקן. אני מוכן לאמר לליפל שיראה מה ניתן לעשות בעניין תנאי המגורים מבלי להכנס לבעית הסטאטוס-קוו.

מר ליפל

אנו מתקנים מפעם לפעם.

ד"ר בורג

מי נציגכם? יראה מה ניתן לעשות יחד עם ליפל או נציגו.

נציג מקומי

ברצוני לאמר שעבודת קודש צריכה להתבצע.

ד"ר בורג

בתוך חודשים נקווה שהבעיה תיפתר, ואם לא צלצל אלי. אבל אני מקווה שליפל כשגריר של כבוד שלכם יטפל בעניין.

הנציג המקומי

מכיוון שכב' דיבר על הסטאטוס קוו לפיו לא אחת מהחלוקים על העניין יכול לדאוג לבניה ועל כן זה עניין לממשלה.

רשם: יחזקאל לביא

ARCHBISHOP

OF ETHIOPIAN ORTHODOX CHURCH

P. O. B. 19025 — Tel. { 286871
282848

JERUSALEM

رئيس اساقفة

الكنيسة الاثيوبية (الحبشية) الارثوذكسية

٢٨٦٨٧١ }
٢٨٢٨٤٨ } ص. ب ١٩٠٢٥ — تلفون

القدس

נתקבל

19. III. 1981

לשכת דפוס

Jerusalem, April 5th, 1980

№ 343/80

His Excellency
The Minister of Religious Affairs of the Israeli Government,
Jerusalem.

Excellency,

As Your Excellency knows, His Holiness and Beatitude the Patriarch of Ethiopia, Abuna Takla Haimanot, has come on an official visit to Jerusalem accompanied by Ethiopian Archbishops, in order to strengthen and to give renewed expression to the historical ties which unite the Ethiopian Church with the Holy City.

A program for the visit has been worked out in detail in agreement with the Israeli authorities.

When His Holiness the Patriarch on Maggabit 26th, 1972 (April 4th, 1980) in accordance with the authorized program had been celebrating the solemnity of the Crucifixion in the Ethiopian sanctuaries of Deir es-Sultan, and at 5 p.m. wanted to leave the Holy Place accompanied by the Ethiopian people and the community of the monastery by the same gate through which his arrival had taken place, His Holiness was hindered by the police from doing so, and was thus inconvenienced during 45 minutes.

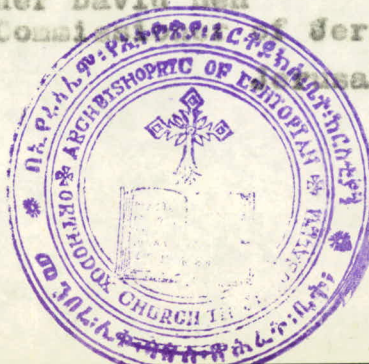
Only after the ceremony had been disturbed by a long dispute and struggle was His Holiness able to pass through the gate.

We deeply deplore and protest against that unlawful act which has caused unusual and unexpected inconvenience to His Holiness the Patriarch, to their Graces the Archbishops, to the faithful who have come from Ethiopia and to the members of the Ethiopian community in Jerusalem.

Cc.: 1. The Head Office of the Ethiopian Orthodox Church
2. H.E. The Minister of Foreign Affairs
3. H.E. The Minister of Culture
4. The Jerusalem Memorial Association of Ethiopian Believers

Addis Ababa

1. H.E. The Minister of Interior Affairs
2. Deputy Commander David Hen
3. The District Comm.

ABBA MATTHIAS ARCHBISHOP

RAMME

TELEGRAMME

מסר

TEL

RAMME

TELEGRAMME

מסר

TEL

Handwritten notes in Hebrew:
 תל אביב
 10.4.80
 1010038
 124 4 2240 LT TM5

'80 APR -4 23 41

תקבל
 8. IV. 1980
 בלשכת שר הפנים

JM 1010038
 JERUSALEMISRAEL 124 4 2240 LT TM5

HIS EXCELLENCY THE MINISTER OF INTERIOR AND POLICE
 JERUSALEM

87

FOLLOWING OUR YESTERDAY CABLE A NEW INFRINGEMENT OF THE STATUS QUE
 TOOK PLACE TODAY AFTERNOON IN OUR COPTIC MONASTRY DEIR-EL-SULTAN
 BY THE ABYSSINIANS WHO PERFORMED A PROCESSION IN THE COURTYARD
 OF THE SAID MONASTRY AGAINST THE STATUS QUE. WE REPEAT OUR USURPED
 CHURCHES, RIGHTS AND HOLY PLACES IN OUR SAID MONASTRY ARE IN
 GREAT DANGER. PLEASE PUT AN END TO THIS ILL-TREATMENT OF WHICH
 WE HAVE SUFFERED FOR LONG TEN YEARS BY THE IMMEDIATE RESTITUTION
 OF OUR USURPED CHURCHES AND KEEPING THE STATUS QUE.

DR. ANBA BASILIOS
 COPTIC ORTHODOX ARCHBISHOP OF THE HOLY SEE OF JERUSALEM
 AND THE NEAR EAST.

⦿ (50)

4 5)B4-00 3 T JM JM 1010047
JERUSALEM 288 3 1905

80 APR -3 20 07

ותקבו
4. IV. 1980
בלשכת שר הפנים

128

LT
TM5

HIS EXCELLENCY, THE MINISTER OF INTERIOR AND POLICE
JERUSALEM

INSPITE OF THE PREMISES OF THE GOVERNMENT NOT TO ALLOW THE
ABYSSINIANS TO MAKE NEW INFRINGEMENTS OF THE STATUS QUE IN
OUR COPTIC MONASTRY DEIR EL-SULTAN AFTER THE USURPATION AND
INSPITE OF THE LAST WEEK AND THE TODAY PROMISES OF MR.
ROSSING OF THE RELIGIOUS AFFAIRS, MR. DAVID HENN AND ONE
OFFICER, THE ABYSSINIANS BY THE AID OF THE POLICE MADE TODAY
AT 5.P.M. A NEW INFRINGEMENT AGAINST THE STATUS QUE BY
ALLOWING THEIR GUEST TO ENTER OUR SAID MONASTRY AND LEAVE IT
IN CEREMONIAL ENTRY AND LEAVING AGAINST THE STATUS QUE. WHEN
OUR MONKS TRIED TO PREVENT THIS INFRINGEMENT THE POLICE HIT
THEM AND PUSHED THEM AWAY WITHOUT EVEN TRYING TO KEEP THE
STATUS QUE. THESE REPEATED INFRINGEMENTS AGAINST THE STATUS
QUE IN THE SAID MONASTRY MEANS TO US THAT THE GOVERNMENT DO NOT
WANT TO MAKE ANYTHING AT ALL TO STOP THESE INFRINGEMENTS OR
TO KEEP THE STATUS QUE. WE PROTEST SEVERELY AGAINST THESE
INFRINGEMENTS AND AGAINST THE ILL-TREATMENT OF THE POLICE
WHICH ALWAYS HAPPENED ESPECIALLY TODAY AFTERNOON. OUR USURPED
CHURCHES RIGHTS AND HOLY PLACES IN THE SAID MONASTRY ARE IN
GREAT DANGER, WE ASKED YOU HUNDREDS OF TIMES FOR THEIR
RESTITUTION BUT IN VAIN. HOW LONG SHALL WE APPLY AND APPLY AGAIN
BY LETTER AND CABLES, SHALL WE USE SELF-HELP AND TAKE THE LAW
IN OUR HANDS

DR. ANBA BASILIES
COPTIC ORTHODOX ARCHBISHOP OF THE HOLY SEE
OF JERUSALEM AND NEAR EAST .

משרד החוץ-מחלקת הקשר

8124

**

1710

**

**

**

אל: המשרד, נד: 295, מ: קהיר
דח: ר, סג: ס, תא: 250380, ו: 1700
נד: דיר א-סלמאן

רגיל/1010

אל רובינשטיין, ארד, אפרתי

מאת הדס

בשיחתנו העלה סראג אל-דין בעיית דיר א-סלמאן באמרו כי הגיע
הזמן שממשיך אל מעשה הצעדים המתאימים לתיקון המעוות ולטננות
לצפיות המצויות. הוסיף כי אין זו תוכורת אישית אלא פניה
רשמית. עניתי:

1. הנושא נמצא במיפול.

2. לאחר דבריו בעת חתימת הסכם התרבות בר"ת צפיתי שימחין עד
לבואו ארצה כדי לעמוד בעצמו על מכלול הסוגיה לשאלתי אמר כי
הם הנחו לכנראה התכוון יותר שינחו) שגרירם בארץ לפנות גם
למשה'יח =

תפ: שהח, רהמ, ארליך, ידין, מנכל, ממנכל, רובינשטיין, ארד,
ששון, כנסיות, ר/מרכז, תרבות, ממת, רס

לרנץ.מ

ירושלים, כ"ד באדר תש"ם
12 במארס 1980

ש מ ו ר

אל : שר הדתות
מאת: המשנה למזכיר הממשלה

הנני מתכבד לתביא לתשומת-לבך החלטת
מס. 1 של ועדת השרים לענין הסכסוך האתיורי-קופטי,
מישיבתה ביום כ"ד באדר תש"ם (12.3.80):

1". הסכסוך האתיורי-קופטי

מ ח ל י ט י ם :

- (א) לקיים בתקדם ישיבה נוספת של ועדת השרים.
- (ב) שר הדתות ידווח על מאמציו לתביא את שני הצדדים לסכסוך, לפתרון מוסכם.
- לאחר הדיווח - תשקול ועדת השרים את דרך טיפול בענין."

ב ב ר כ ה

מיכאל ניר

העתק: שר הפנים - יו"ר ועדת השרים

היועץ המשפטי לממשלה

מר מ.ד. גולדמן, מנהל תמח' לענינים בינלאומיים
בפרקליטות המדינה, משרד המשפטים

מזכירות הממשלה

ש מ ר

פ ר ו ט ו ק ו ל

ישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך האתיופי-קופטי

יום ד', כ"ד באדר תש"ס - 12.3.80

(בשעה 10:30; בכנסת)

נכח חבר ועדת השרים : י. בורג - יו"ר.

נעדרו חברי ועדת השרים: א. אבוחצירא, ד. לוי, מ. נסים, ש. תמיר.

היועץ המשפטי לממשלה	-	י. זמיר
המנהל הכללי, משרד המשפטים	-	מ. גבאי
המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים	-	מ. בר-אורין
מנהל המח' לענינים בינלאומיים, פרקליטות המדינה	-	מ.ד. גולדמן
משרד החוץ	-	ד. אפרתי
עיריית ירושלים	-	גב' נ. טיסדייל
לשכת שר הפנים	-	ג. שטרן
משרד הבטחון	-	אל"מ י. פורת
המשנה למזכיר הממשלה	-	מ. ניר

סדר היום : 1. הסכסוך האתיופי-קופטי

./הסכסוך

בפרוטוקול זה 2 דפים.

ש מ ר

- 2 -

1. הסכסוך האתיופי-קופטי

יו"ר ועדת השרים פותח.

בדיון משתתפים ה"ה מ. גבאי, מ.ד. גולדמן, מ. בר-אורין,
ד. אפרתי ואלי"מ י. פורת.

מ ח ל י ט י ם :

(א) לקיים בהקדם ישיבה נוספת של ועדת השרים.

(ב) שר הדתות ידווח על מאמציו להביא את שני הצדדים
לסכסוך, לפתרון מוסכם.
לאחר הדיווח - תשקול ועדת השרים את דרך טיפולה
בענין.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

מזכירות הממשלה

ירושלים, י"ז באדר תש"ם
5 במארס 1980

ש מ ר

אל : חברי ועדת השרים לענין הסכסוך הקופטי-אתיופי

מאת : ממלא-מקום מזכיר הממשלה

הנדון : חומר לוועדת השרים לענין
הסכסוך הקופטי-אתיופי

לבקשת היועץ המשפטי לממשלה, אני מתכבד לצרף
בזה, העתק מתסקיר שהוגש לו על-ידי ד"ר ולטר זנדר,
מחבר הספר על מדינת ישראל והמקומות הקדושים לנצרות,
ל ע י ו נ כ ם - לקראת ישיבת ועדת השרים
האמורה להתכנס ביום ד', כ"ד באדר תש"ם (12.3.1980),
בשעה 10:30, בבנסת.

ב ב ר כ ה

מיכאל ניר

העתק: היועץ המשפטי לממשלה

(*) מר מ.ד. גולדמן, מנהל המחלקה לעניינים בינלאומיים
בפרקליטות המדינה, משרד המשפטים

16 Alvanley Gardens
London NW6 1JD

28th November 1979

Professor Itzhak Zamir
Attorney General
Ministry of Justice
Jerusalem
Israel

Dear Professor Zamir,

As promised I am writing today about the dispute between the Coptic and Ethiopian Churches. Since the facts and the legal arguments, advanced by the parties, are in the files, I limit myself to the essentials of my submission.

1. The present situation is based on the Interim Order of the Government of 28 March 1971 by which possession was left to the Ethiopians although the Court had decided in favour of the Copts. Since this Order was issued no decision on the substantive rights of the parties has been made; nor is such decision at present intended. On the other hand throughout all these years the Ethiopians were enabled to maintain a possession which they had secured by violence. This state of affairs cannot be considered as satisfactory.

2. Recently an event has taken place which may open a way out of this impasse and provide an opportunity of putting matters right. The Ethiopians, as Landau DP mentions in 188/77 p.234, have overpainted the ancient Coptic and Arabic religious inscriptions on the walls of the contested chapels with Ethiopian writings. They were ordered by the Police to restore the former, but this proved to be impossible. As far as the relationship between the two communities is concerned, the action of the Ethiopians is an aggravation of their seizure of the chapels in 1971. But in addition it is a violation of the Interim Order. This Order, by definition, was a temporary measure to be replaced, in due course, by a decision on the substantive rights or

a settlement between the parties. The Ethiopians have now anticipated this decision, and tried to transform their temporary possession into a permanent one. Technically this may not be "contempt of Court" since the Ministerial Committee is not a judicial body. But it can well be described as contempt of the Ministerial Committee and indeed the Government of Israel. Moreover the action does not concern a minor side-issue, as did a previous dispute between the parties about an olive tree. It concerns, as Landau D^r says, the essence of the conflict. In my view this contravention cannot be passed over or be treated as a trivial matter and I submit that in view of this contravention the whole issue of the Interim Order be formally be reviewed and appropriate measures be considered.

3. To my mind it is regrettable that in 1971 the Israel Government issued an Order - how ever temporary it was intended to be - which left to an aggressor the fruit of his action. Agranat P. in 10/70 has stressed time and again the basic principle of Israel Law that nobody is allowed to take the law into his own hands. As things have developed in the present case, this basic principle has been abandoned and reversed. This may encourage others likewise to use violence to improve their position and mars the image of Israeli justice. I submit therefore that the Interim Order be rescinded or be brought into line with the Order Absolute of the Supreme Court. This will vindicate the principle to which Agranat P. refers.

4. In addition, the proposed action will be in accordance with the internationally accepted principle of maintaining in the Christian Holy Places the STATUS QUO. This principle has been followed by successive governments of the country. It was introduced by the Ottomans in the 18th century. In the 19th century it found international recognition. It is implicit in the Treaty of Paris (1856), and explicit in the Treaty of Berlin (1878) article LXIII of which lays down that "no alteration can be made in the status quo in the Holy Places". In other words, since that time the jurisdiction over substantive rights in the Christian Holy Places has been suspended by international agreement. Britain, as Mandatory Power, accepted the same principle and so did Jordan for the 19 years of her rule. True, Jordan in 1961 made a decision on substantive rights in the Coptic-Ethiopian conflict; But this decision was cancelled within a few weeks, apparently for the double reason that it was incompatible with both Art 5 of the Palestine Holy Places Order and the maintenance of the status quo.

5. The proposed action is in accordance with both the principles of Israel Law and the established international practice concerning the status quo. I am, however, not oblivious to the fact that in order to establish peace between the parties more is required than correct legal procedures. It would indeed be widely welcomed if after their unconditional reinstatement, the Coptic authorities would find a way to share in an acceptable manner the contested sanctuaries with their Ethiopian daughter-church. Such reconciliation must be brought about by the concerned religious communities themselves. Israel's part in this matter, as I see it, can only be to maintain for all order and peace in the spirit of justice.

6. In conclusion I may add a word on the impact of this issue on the political relations between Egypt and Israel. According to press reports Egypt through her Foreign Minister Mr. Boutros Ghali, himself a Copt, has expressed her interest in the return of the sanctuaries; and the Coptic Patriarch of Alexandria is reported to have announced that no Coptic pilgrims under his jurisdiction (which transcends the borders of Egypt) will visit Jerusalem "until the Copts are reinstated".

I am sending a copy of this letter to Mr. Gouldman, and another copy, at his request, to Mr. Daniel Rossing in the Ministry of Religion with whom I discussed this matter during my recent stay in Jerusalem.

I shall be most interested to hear from you.

Sincerely yours

Walter Zander

Walter Zander

מזכירות הממשלה

ירושלים, י"ז באדר תש"ם
5 במארס 1980

ש מ ר

אל : חברי ועדת השרים לענין הסכסוך הקופטי-אתיופי

מאת: ממלא-מקום מזכיר הממשלה

הנדון: חומר לוועדת השרים לענין
הסכסוך הקופטי-אתיופי

לבקשת היועץ המשפטי לממשלה, אני מתכבד לצרף
בזה, העתק מתסקיר שהוגש לו על-ידי ד"ר ולטר זנדר,
מחבר הספר על מדינת ישראל והמקומות הקדושים לנצרות,
ל ע י ו נ כ ם - לקראת ישיבת ועדת השרים
האמורה להתכנס ביום ד', כ"ד באדר תש"ם (12.3.1980),
בשעה 10:30, בבנסת.

ב ב ר כ ה

מיכאל ניר

העתק: היועץ המשפטי לממשלה

(*) מר מ.ד. גולדמן, מנהל המחלקה לעניינים בינלאומיים
בפרקליטות המדינה, משרד המשפטים

(*) מספרכם בג"צ 188/77/2 (מכתבכם מה-1.1.80).

16 Albanley Gardens
London NW6 1JD

28th November 1979

Professor Itzhak Zamir
Attorney General
Ministry of Justice
Jerusalem
Israel

Dear Professor Zamir,

As promised I am writing today about the dispute between the Coptic and Ethiopian Churches. Since the facts and the legal arguments, advanced by the parties, are in the files, I limit myself to the essentials of my submission.

1. The present situation is based on the Interim Order of the Government of 28 March 1971 by which possession was left to the Ethiopians although the Court had decided in favour of the Copts. Since this Order was issued no decision on the substantive rights of the parties has been made; nor is such decision at present intended. On the other hand throughout all these years the Ethiopians were enabled to maintain a possession which they had secured by violence. This state of affairs cannot be considered as satisfactory.

2. Recently an event has taken place which may open a way out of this impasse and provide an opportunity of putting matters right. The Ethiopians, as Landau DP mentions in 188/77 p.234, have overpainted the ancient Coptic and Arabic religious inscriptions on the walls of the contested chapels with Ethiopian writings. They were ordered by the Police to restore the former, but this proved to be impossible. As far as the relationship between the two communities is concerned, the action of the Ethiopians is an aggravation of their seizure of the chapels in 1971. But in addition it is a violation of the Interim Order. This Order, by definition, was a temporary measure to be replaced, in due course, by a decision on the substantive rights or

a settlement between the parties. The Ethiopians have now anticipated this decision, and tried to transform their temporary possession into a permanent one. Technically this may not be "contempt of Court" since the Ministerial Committee is not a judicial body. But it can well be described as contempt of the Ministerial Committee and indeed the Government of Israel. Moreover the action does not concern a minor side-issue, as did a previous dispute between the parties about an olive tree. It concerns, as Landau DP says, the essence of the conflict. In my view this contravention cannot be passed over or be treated as a trivial matter and I submit that in view of this contravention the whole issue of the Interim Order be formally be reviewed and appropriate measures be considered.

3. To my mind it is regrettable that in 1971 the Israel Government issued an Order - how ever temporary it was intended to be - which left to an aggressor the fruit of his action. Agranat P. in 109/70 has stressed time and again the basic principle of Israel Law that nobody is allowed to take the law into his own hands. As things have developed in the present case, this basic principle has been abandoned and reversed. This may encourage others likewise to use violence to improve their position and mars the image of Israeli justice. I submit therefore that the Interim Order be rescinded or be brought into line with the order Absolute of the Supreme Court. This will vindicate the principle to which Agranat P. refers.

4. In addition, the proposed action will be in accordance with the internationally accepted principle of maintaining in the Christian Holy Places the STATUS QUO. This principle has been followed by successive governments of the country. It was introduced by the Ottomans in the 18th century. In the 19th century it found international recognition. It is implicit in the Treaty of Paris (1856), and explicit in the Treaty of Berlin (1878) article XLII of which lays down that "no alteration can be made in the status quo in the Holy Places". In other words, since that time the jurisdiction over substantive rights in the Christian Holy Places has been suspended by international agreement. Britain, as Mandatory Power, accepted the same principle and so did Jordan for the 19 years of her rule. True, Jordan in 1961 made a decision on substantive rights in the Coptic-Ethiopian conflict; But this decision was cancelled within a few weeks, apparently for the double reason that it was incompatible with both Art 5 of the Palestine Holy Places Order and the maintenance of the status quo.

5. The proposed action is in accordance with both the principles of Israel Law and the established international practice concerning the status quo. I am, however, not oblivious to the fact that in order to establish peace between the parties more is required than correct legal procedures. It would indeed be widely welcomed if after their unconditional reinstatement, the Coptic authorities would find a way to share in an acceptable manner the contested sanctuaries with their Ethiopian daughter-church. Such reconciliation must be brought about by the concerned religious communities themselves. Israel's part in this matter, as I see it, can only be to maintain for all order and peace in the spirit of justice.

6. In conclusion I may add a word on the impact of this issue on the political relations between Egypt and Israel. According to press reports Egypt through her Foreign Minister Mr. Butros Ghali, himself a Copt, has expressed her interest in the return of the sanctuaries; and the Coptic Patriarch of Alexandria is reported to have announced that no Coptic pilgrims under his jurisdiction (which transcends the borders of Egypt) will visit Jerusalem "until the Copts are reinstated".

I am sending a copy of this letter to Mr. Gouldman, and another copy, at his request, to Mr. Daniel Rossing in the Ministry of Religion with whom I discussed this matter during my recent stay in Jerusalem.

I shall be most interested to hear from you.

Sincerely yours

Walter Zander

Walter Zander

מזכירות הממשלה

ירושלים, י"ז באדר תש"ם
5 במארס 1980

ש מ ר

אל : חברי ועדת השרים לענין הסכסוך הקופטי-אתיופי

מאת: ממלא-מקום מזכיר הממשלה

הנדון: חומר לוועדת השרים לענין
הסכסוך הקופטי-אתיופי

לבקשת היועץ המשפטי לממשלה, אני מתכבד לצרף
בזה, העתק מתסקיר שהוגש לו על-ידי ד"ר ולטר זנדר,
מחבר הספר על מדינת ישראל והמקומות הקדושים לנצרות,
ל ע י ו נ כ ט - לקראת ישיבת ועדת השרים
האמורה להתכנס ביום ד', כ"ד באדר תש"ם (12.3.1980),
בשעה 10:30, בבנסת.

ב ב ר כ ה

מיכאל ניר

העתק: היועץ המשפטי לממשלה

(*) מר מ.ד. גולדמן, מנהל המחלקה לעניינים בינלאומיים
בפרקליטות המדינה, משרד המשפטים

(*) מספרכם בג"צ 188/77/2 (מכתבכם מה-1.1.80).

16 Alvanley Gardens
London NW6 1JD

28th November 1979

Professor Itzhak Zamir
Attorney General
Ministry of Justice
Jerusalem
Israel

Dear Professor Zamir,

As promised I am writing today about the dispute between the Coptic and Ethiopian Churches. Since the facts and the legal arguments, advanced by the parties, are in the files, I limit myself to the essentials of my submission.

1. The present situation is based on the Interim Order of the Government of 28 March 1971 by which possession was left to the Ethiopians although the Court had decided in favour of the Copts. Since this Order was issued no decision on the substantive rights of the parties has been made; nor is such decision at present intended. On the other hand throughout all these years the Ethiopians were enabled to maintain a possession which they had secured by violence. This state of affairs cannot be considered as satisfactory.

2. Recently an event has taken place which may open a way out of this impasse and provide an opportunity of putting matters right. The Ethiopians, as Landau DP mentions in 188/77 p.234, have overpainted the ancient Coptic and Arabic religious inscriptions on the walls of the contested chapels with Ethiopian writings. They were ordered by the Police to restore the former, but this proved to be impossible. As far as the relationship between the two communities is concerned, the action of the Ethiopians is an aggravation of their seizure of the chapels in 1971. But in addition it is a violation of the Interim Order. This Order, by definition, was a temporary measure to be replaced, in due course, by a decision on the substantive rights or

a settlement between the parties. The Ethiopians have now anticipated this decision, and tried to transform their temporary possession into a permanent one. Technically this may not be "contempt of Court" since the Ministerial Committee is not a judicial body. But it can well be described as contempt of the Ministerial Committee and indeed the Government of Israel. Moreover the action does not concern a minor side-issue, as did a previous dispute between the parties about an olive tree. It concerns, as Landau D^r says, the essence of the conflict. In my view this contravention cannot be passed over or be treated as a trivial matter and I submit that in view of this contravention the whole issue of the Interim Order be formally be reviewed and appropriate measures be considered. (7)

3. To my mind it is regrettable that in 1971 the Israel Government issued an Order - how ever temporary it was intended to be - which left to an aggressor the fruit of his action. Agranat P. in 10/70 has stressed time and again the basic principle of Israel Law that nobody is allowed to take the law into his own hands. As things have developed in the present case, this basic principle has been abandoned and reversed. This may encourage others likewise to use violence to improve their position and mars the image of Israeli^{justice}. I submit therefore that the Interim Order be rescinded or be brought into line with the order Absolute of the Supreme Court. This will vindicate the principle to which Agranat P. refers.

4. In addition, the proposed action will be in accordance with the internationally accepted principle of maintaining in the Christian Holy Places the STATUS QUO. This principle has been followed by successive governments of the country. It was introduced by the Ottomans in the 18th century. In the 19th century it found international recognition. It is implicit in the Treaty of Paris (1856), and explicit in the Treaty of Berlin (1878) article LIII of which lays down that "no alteration can be made in the status quo in the Holy Places". In other words, since that time the jurisdiction over substantive rights in the Christian Holy Places has been suspended by international agreement. Britain, as Mandatory Power, accepted the same principle and so did Jordan for the 19 years of her rule. True, Jordan in 1961 made a decision on substantive rights in the Coptic-Ethiopian conflict; But this decision was cancelled within a few weeks, apparently for the double reason that it was incompatible with both Art 5 of the Palestine Holy Places Order and the maintenance of the status quo.

5. The proposed action is in accordance with both the principles of Israel Law and the established international practice concerning the status quo. I am, however, not oblivious to the fact that in order to establish peace between the parties more is required than correct legal procedures. It would indeed be widely welcomed if after their unconditional reinstatement, the Coptic authorities would find a way to share in an acceptable manner the contested sanctuaries with their Ethiopian daughter-church. Such reconciliation must be brought about by the concerned religious communities themselves. Israel's part in this matter, as I see it, can only be to maintain for all order and peace in the spirit of justice.

6. In conclusion I may add a word on the impact of this issue on the political relations between Egypt and Israel. According to press reports Egypt through her Foreign Minister Mr. Boutros Ghali, himself a Copt, has expressed her interest in the return of the sanctuaries; and the Coptic Patriarch of Alexandria is reported to have announced that no Coptic pilgrims under his jurisdiction (which transcends the borders of Egypt) will visit Jerusalem "until the Copts are reinstated".

I am sending a copy of this letter to Mr. Gouldman, and another copy, at his request, to Mr. Daniel Rossing in the Ministry of Religion with whom I discussed this matter during my recent stay in Jerusalem.

I shall be most interested to hear from you.

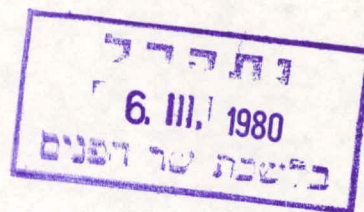
Sincerely yours

Walter Zander

Walter Zander

מזכירות הממשלה

ירושלים, י"ז באדר תש"ם
5 במרץ 1980

(14)

אל : חברי ועדת השרים לעניני בטחון

מאת : ממלא-מקום מזכיר הממשלה

הנדון: בטחון אזורי - חלוקת תחומי אחריות

על-פי סעיף 30 בתקנון לעבודת הממשלה, אני מתכבד להביא להחלטתכם את הענין הבא.

ועדת השרים לעניני בטחון בישיבתה ביום ל' בתשרי תש"ם (21.10.79) החליטה כדלקמן:

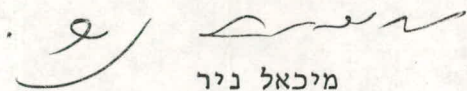
"בהמשך להחלטת ועדת השרים לעניני בטחון מס. ב/137 מיום כ"ד בסיון תשל"ט (19.6.79), להמשיך את קיום אחריותו של צה"ל לבטחון הפנים במרחב פיקוד הדרום".

המטה הכללי על דעת משטרת ישראל, מבקש לתקן את הנוסח באופן שייאמר:

"צה"ל ימשיך לשאת באחריות לבטחון הפנים במרחב פיקוד הדרום ומחוז לכיש לעוד שנה, עד להתארגנות המשטרה, למעט האחריות בבטחון הפנים בערים והעיירות שבמרחב אשר ישאר באחריות משטרת ישראל".

אם לא תקבל הסתייגות מההצעה הנ"ל תוך שבוע מהיום, היא תצורף לפרוטוקול החלטות ועדת השרים ותקבל תוקף של החלטת הועדה.

ב ב ר כ ה ,

מיכאל ניר

מדינת ישראל

משרד הדתות

לשכה ראשית

ירושלים

תאריך:

80 פ.א.

מספר:

הכנסיה האתיופית

בשנת 451 לספירה, דחתה הוויצדה הנוצרית האקומנית בכאלקדון שבאסיה הקטנה את התיאולוגיה המונופיזיטית שלפיה היה ישו בעל טבע אחד ("הטבע האלוקי") ואילו טבעו האנושי לא היה אלא מראית - עין בלבד. במאה ה-6 צמחו מקרב המונופיזיטים מספר כנסיות לאומיות נפרדות: הסורית - יעקובית, הארמנית-גרגוריאנית, הקופטית והאתיופית.

מראיתה היתה הכנסיה האתיופית קשורה בכנסיה הקופטית של אלכסנדריה - מבחינה תיאולוגית, פולחנית ומנהלית. יחד עם זאת, שמרה הכנסיה האתיופית על אלמנטים מיוחדים לה ששורשיהם ברקע הלאומי מחד, ובתנ"ך מאידך.

לפי הערכות ישנם כיום כ-15,000,000 נוצרים אתיופים מתוך אוכלוסייה של כ-30,000,000 נפש. העדה האתיופית בירושלים אינה מונה יותר מכ-100 אנשים (רובם נזירים). בראש העדה עומד הארכיבישוף אבונה מחיאס, אשר מקום מושבו במרכז של הכנסיה ברובע הנוצרי בעיר העתיקה.

ישנן עדויות שהיו נוצרים אתיופים בירושלים כבר במאה הרביעית לספירה. כמשך כל הדורות הגיעו לארץ צליינים אתיופים. מימי הביניים ועד לתחילת המאה ה-16 החזיקה הכנסיה האתיופית בחלקים מסוימים של מספר מקומות המקודשים לנצרות בירושלים, אך במשך המאות מאז אבדה הכנסיה את זכויותיה במקומות אלו. היום היא מחזיקה רק במנזר דיר-אל-סולטן השוכן על אחד הגגות של כנסית הקבר הקדוש, ופן בשתי הקפילות - זו של "ארבע החיות" וזו של "מיכאל הקדוש" - הנמצאות במעבר שבין מנזר דיר-אל-סולטן לבין הרחבה שבחזית כנסית הקבר. אך גם המקומות הקדושים האלו הינם נשוא מריבה שבין הכנסיה האתיופית לבין הכנסיה הקופטית (ראה להלן).

לעדה האתיופית יש גם מנזר וכנסיה במערב ירושלים ובביטני מזרחה לעיר, מחוץ לירושלים יש לעדה מנזר ביריחו וליד הירדן (כעת נטוש). בכל שנה בחג הפסחא מגיעים לארץ כ-130 צליינים אתיופים, הנעזרים ע"י אגודה מיוחדת שהוקמה לצורך זה עוד בימי הקיסר.

מדינת ישראל

משרד הדתות
לשכה ראשית
ירושלים

- 2 -

תאריך:

מספר:

העדה שומרת על יחסים הדוקים וידידותיים מאוד עם משרד הדתות ועם הגורמים בממשלה אחריה.

ה"מ הפטריארך האתיופיה אבונה תקלה הימנות

בראש הכנסיה האתיופית עמד תמיד ארכיגמון קופטי ("האבונה") עד שנת 1951, לאחר מל"מ ממושך, זכה לראשונה כהן-דת אתיופיה למשרה זו. הוסכם שהאתיופיה תוסיף להכיר לעליונותה הדתית של אלכסנדריה (מקום מושבו של ראש הכנסיה הקופטית), אולם ראש הכנסיה האתיופית הועלה לדרגת "פטריארך קתוליקוס", הכהן השני במעמד אחרי "האפיפיור הקופטי", קרי הפטריארך הקופטי של אלכסנדריה. מקום מושבו של הפטריארך האתיופיה הינו באדיס-אבבה.

הפטריארך האתיופיה הנוכחי הינו הפטריארך האתיופיה השלישי מאז 1951. הוא נבחר לתפקיד זה ביום 7 ביולי 1976 ע"י יותר מ-1000 נציגים הכנסיה מכל רחבי אתיופיה. על אף שהכנסיה טוענת שהיתה זאת בחירה חופשית דמוקרטית, אין ספק שהיתה בתערבות של הממשלה.

הנזיר שבבחר הועלה לדרגת בישוף ביום 18 ביולי 1976 והוא קבל את השם החדש אבונה תקלה הימנות ביום 29 באוגוסט 1976 הוא הוכתר כהפטריארך השלישי של הכנסיה האתיופית וזאת על אף שבחירתו לא אושרה ע"י הסינוד של הכנסיה באלכסנדריה, כפי שהחוק הכנסיתי קרוע.

הפטריארך נולד בשנת 1918. הוא התחנך בבתי ספר של הכנסיה ולאחר מכן התמחה בכתיב הקודש ובתפילה של הכנסיה. הוא הוסמך ככהן - דת בכנסיה והוא קבל על עצמו את היי הנזירות, ופרנס את עצמו מגידול ירקות. במשך שנות כהונתו ככהן-דת פשוט הוא בנה עשרות כנסיות ובתי ספר נוצריים, תחת השפעתו קבלו עשרות אלפי אנשים על עצמם את האמונה הנוצרית.

שלטונות אתיופיה ציפו לשיתוף פעולה מצד הפטריארך החדש. אולם, מאז הכתרתו גילה אבונה תקלה הימנות עצמאות ואומץ לב. היום קיימת מתיחות בין הכנסיה לבין השלטונות, 3/..

מדינת ישראל

משרד הדתות

לשכה ראשית

ירושלים

תאריך:

- 3 -

מספר:

ובמיוחד בנושא הרכוש הרב של הכנסיה.

בפמליה של הפטריארך בביקורו בישראל נכללים שלושה ביטופים - אכונה מקריוס, אכונה גורגוריוס ואכונה גבריאל.

הסיכסוך האתיופני - קופטי בירושלים

הכנסיה האתיופית בירושלים מגדירה את ביקורו של הפטריארך כעליה לרגל ובדקור בישראל. יחד עם זאת, ברור שעיתוי הביקור קשור בפרטומים החוזרים מדבר הלחצים של ממשלת מצריים על ישראל להעביר לכנסיה הקופטית בירושלים את שתי הקפילות של "ארבע החיות" ו"מיכאל הקדוש" במנזר דיר-אל-סולטן אשר מוחזקות מאז שנת 1970 ע"י הכנסיה האתיופית. משלחת מטעם הפטריארך האתיופני הגיעה לירושלים בהקשר זה בקיץ אשתקד.

תחילת הסיכסוך הינה במאה הקודמת. לטענת הקופטים הם החזיקו מאז ומתמיד במזנר דיר-אל-סולטן, כולל המעבר לרחבת כנסית הקבר הקדוש ושתי הקפילות שבחוכו, ואילו האתיופים טוענים שהם, האתיופים, הוצאו משם בכוח בשנת 1820. פרט לתקופות קצרות לאחר מכן, נשארה השליטה על המקום בידי הקופטים אשר לפי טענתם הוזרו לאתיופים לגור במקום ולערוך שם טקסים דתיים מסוימים באורחים בלבד. היום מתגוררים בכתות שבמזנר כ-25 נזירים ונזירות אתיופיים. נוכחותו של כומר קופטי אחד המתגורר במקום מפגינה אל טענת עדתו לבעלות על המקום.

בזמנו חקרה ממשלת ירדן את הפרשה ובשנת 1961 היא מסרה את שתי הקפילות לידי האתיופים, תחת לחצים מצד ממשלת מצריים חזרה הירדנים בהחלטתה וכעבור 40 יום החזירו את הקפילות לידי הקופטים.

לאחר מלחמת ששת הימים ואיחוד ירושלים פנו האתיופים אל ממשלת ישראל בבקשה להשיב את זכויותיהם בשתי הקפילות על כנן. לבסוף עשו האתיופים דין לעצמם בליל חג הפסחא הנוצרי בשנת 1970. הם ניצלו את ההזדמנות של התקהלות גדולה במקום כדי להחליף את המנעולים בשערים המובילים לקפילות, בעת שהקופטים היו עסוקים בתפילה בכנסית הקבר הקדוש.

4/..

מדינת ישראל

משרד הדתות
לשכה ראשית
ירושלים

- 4 -

תאריך: 1

מספר:

הקופטים הגישו כג"צ ובחודש מרץ 1971 החליט בית המשפט שעל המשטרה לסייע לקופטים להחזיר לעצמם את השליטה על הקפילות, אך דחה את ביצוע הצו כדי לאפשר לממשלה, אם המצא לכפוף, לטפל בסכסוך המהותי. הממשלה קבלה על עצמה את הטיפול הזה והקימה לצורך זה ועדת שרים מיוחדת. הועדה הוקמה מחדש בכל הממשלות דהו, כולל בממשלה הנוכחית. כבר ביום 28 במרץ 1971 הוציאה הממשלה צו ביניים לפיו הוקפאו הסדרי האחזקה במקום המריבה כפי שהיו באותו יום, דהיינו נשארו המפתחות בידי האתיופים.

מאז מנסה הממשלה באמצעות משרד הדתות להניע את הצדדים לכיוון פתרון מוסכם ביניהם שיביא קץ לסיכסוך הנמשך יותר ממאה שנה. יחד עם זאת, פועל משרד הדתות למנוע כל פגיעה או שינוי במקום ולהבטיח את זכות הגישה של בני העדה הקופטית למקום המשרד גם מבצע תיקונים חיוניים במקום.

etc

Jerusalem, 7 February 1980

Your Excellency,

In answer to your message to the Minister of Foreign Affairs of 19th January 1980, concerning the Churches in Deir-El-Sultan, I wish to reassure you of the continuous attention of the Government of Israel to the solution of this problem.

We fervently hope that the goodwill of all parties directly involved will assist us in finding an equitable answer to the issue.

I avail myself of this opportunity to convey to your the expression of my high esteem.

Joseph Ciechanover

His Excellency
Dr. Anba Basilios
Coptic Orthodox Archbishop of
The Holy See of Jerusalem and the
Near East
Jerusalem

Jerusalem, 7 February 1980

Your Excellency,

In answer to your message to the Minister of Foreign Affairs of 19th January 1980, concerning the Churches in Deir-El-Sultan, I wish to reassure you of the continuous attention of the Government of Israel to the solution of this problem.

We fervently hope that the goodwill of all parties directly involved will assist us in finding an equitable answer to the issue.

I avail myself of this opportunity to convey to your the expression of my high esteem.

Joseph Ciechanover

His Excellency
Dr. Anba Basilios
Coptic Orthodox Archbishop of
The Holy See of Jerusalem and the
Near East
Jerusalem

ע"ה תשנ"ב
15.2.80
12/0
המ"מ (60) - 101

- 14 -

GEN. ALY: Yes, he has agreed. Because he told me: you know, I can't go there without the church. So it seems to be that he will go to visit the mosque (laughter).

MR. WEIZMAN: Oh, we will take him to a synagogue too. So you are going to Jerusalem?

GEN. GHALY: That is according to the order I got.

MR. WEIZMAN: To go to Jerusalem is not an order but a wish. You will enjoy it. You will see a very nice city and we will arrange for you to travel around, anything you want.

GEN. ALY: About the church, is there anything new?

GEN. SION: I have included the written report on the whole story, and the last word that I didn't put into the written report is that next month, at the beginning of March, there is a further session of the Ministerial committee on this dispute. Now it is a very complicated thing because there is a clash between the political executive and the judiciary. The High Court couldn't persuade and impose on the Government to take a decision on this matter. Although everyone agrees that the Ethiopians have taken away from the Copts the chapels that were under the custodianship of the Coptic Church, but the Government for many reasons, probably known to them, couldn't take a decision to tell the police to evict the Ethiopians and install the Copts in the chapel.

So the next meeting is going to be at the beginning of March, and I was asked by the legal advisor to this Ministerial committee if the Egyptians have anything to add to the deliberations that are going to take place. They are welcome to pass it on through me to

the Ministerial committee.

GEN. ALY: But you know there were many committees held, so that everything even the paintings in the church were Egyptian, Copt.

GEN. SION: Yes.

GEN. ALY: And they were there long before the Ethiopian church and this was mentioned, and that is why the High Court gave the decision that it is Egyptian. So everything was mentioned in the case.

GEN. SION: Yes. The only problem is the legal one, whether the High Court decision, whether the High Court can order the government to take a decision on this matter or not. It is not a question of whether they are right or wrong. But whether the High Court has the right to force the government to take a decision.

GEN. ALY : That is the legal point. But politically, now as we know, it is the normalization which is starting. And I think we have to review the matter from the political point of view as well. Because for the normalization we have to give the Egyptians their rights, in Jerusalem.

MR. WEIZMAN: When was this taken over by the Ethiopians?

GEN. SION: In 1970, I think. But Dr. Burg has written about this matter to Dr. Boutrous Ghali. He has written a letter to him on this. He is the head of the Ministerial commission on this subject, and hopefully they are going to take a decision in March.

MR. WEIZMAN: I have a suggestion. First of all, on what Gen. Sion says that there will be a decision in March, I shall do my best to help. Before you go on Friday, I will check again and perhaps

I will have more information for you on that. I shall go into it again, despite the fact that you asked me last time, but they gave me a half-baked answer. In March, I shall definitely help to divert it from the terrible Ethiopians to the Copts, but I don't want to promise. I like to promise things that I can fulfill.

שירי בן זכר
התאחדות הסוכות
התאחדות הסוכות

152.80

- 14 -

GEN. ALY: Yes, he has agreed. Because he told me: you know, I can't go there without the church. So it seems to be that he will go to visit the mosque (laughter).

MR. WEIZMAN: Oh, we will take him to a synagogue too. So you are going to Jerusalem?

GEN. GHALY: That is according to the order I got.

MR. WEIZMAN: To go to Jerusalem is not an order but a wish. You will enjoy it. You will see a very nice city and we will arrange for you to travel around, anything you want.

GEN. ALY: About the church, is there anything new?

GEN. SION: I have included the written report on the whole story, and the last word that I didn't put into the written report is that next month, at the beginning of March, there is a further session of the Ministerial committee on this dispute. Now it is a very complicated thing because there is a clash between the political executive and the judiciary. The High Court couldn't persuade and impose on the Government to take a decision on this matter. Although everyone agrees that the Ethiopians have taken away from the Copts the chapels that were under the custodianship of the Coptic Church, but the Government for many reasons, probably known to them, couldn't take a decision to tell the police to evict the Ethiopians and install the Copts in the chapel.

So the next meeting is going to be at the beginning of March, and I was asked by the legal advisor to this Ministerial committee if the Egyptians have anything to add to the deliberations that are going to take place. They are welcome to pass it on through me to

the Ministerial committee.

GEN. ALY: But you know there were many committees held, so that everything even the paintings in the church were Egyptian, Copt.

GEN. SION: Yes.

GEN. ALY: And they were there long before the Ethiopian church and this was mentioned, and that is why the High Court gave the decision that it is Egyptian. So everything was mentioned in the case.

GEN. SION: Yes. The only problem is the legal one, whether the High Court decision, whether the High Court can order the government to take a decision on this matter or not. It is not a question of whether they are right or wrong. But whether the High Court has the right to force the government to take a decision.

GEN. ALY : That is the legal point. But politically, now as we know, it is the normalization which is starting. And I think we have to review the matter from the political point of view as well. Because for the normalization we have to give the Egyptians their rights, in Jerusalem.

MR. WEIZMAN: When was this taken over by the Ethiopians?

GEN. SION: In 1970, I think. But Dr. Burg has written about this matter to Dr. Boutrous Ghali. He has written a letter to him on this. He is the head of the Ministerial commission on this subject, and hopefully they are going to take a decision in March.

MR. WEIZMAN: I have a suggestion. First of all, on what Gen. Sion says that there will be a decision in March, I shall do my best to help. Before you go on Friday, I will check again and perhaps

I will have more information for you on that. I shall go into it again, despite the fact that you asked me last time, but they gave me a half-baked answer. In March, I shall definitely help to divert it from the terrible Ethiopians to the Copts, but I don't want to promise. I like to promise things that I can fulfill.

221

ותקבל

30.1.1980

ב"שבת שר הפנים

DIRECTOR GENERAL

MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM - ISRAELהמנחל הכללי
משרד הדתותב"ה, י"א בשבט תש"מ
29 בינואר 1980

אל : כב' שר הפנים

שלום רב,

הנדון : הסכסוך הקופטי אתיופי
 סמוכין : מברקו של הארכיבישוף הקופטי מיום 18.1.80 אליך
 ומכתבו אל כב' ראש הממשלה

בהתיחס להתכתבות הנ"ל ולפנית מנהל לשכתך בנושא לרגל ביקור שר החוץ המצרי הריני
 לאמר את הדברים הבאים:

1. היחסים הלא-מתוקנים בין שתי העדות האתיופית והקופטית מחייבים טפול שוטף ורצוף לשמירת הסטטוס קוו לא רק בתחום שתי הקפלות והמעבר בין דיר סולטאן לבין חצר כנסית הקבר - נשוא הסכסוך - אלא גם בתחומי של דיר סולטאן עצמו, דבר שמתבטא בבקורים תכופים במקום מצד נציגי משרדנו ולפעמים גם בטפול בתלונות "קטנות". מעשית, פירושו של דבר הוא, כי אנו מונעים בקביעות אפשרות של פגיעות בזכויות הצדדים, כולל בזכויות של הקופטים. אם קיים סדר ושקט באזור - הוא קיים בזכות הממשלה, אשר בקפדנות היא ונציגיה מונעים הפרת זכויות אלה.
 2. קבלנו את חוות דעתו של מהנדס מוסמך מטעם מע"צ המורה על החיוניות שבעריכת תיקונים ושפוצים בקפלה ע"ש מיכאל, וזה לאור החלטת ועדת השרים מיום כ' מנ"א תשל"ט (13.8.79). לדברי המהנדס מהוה המצב הקיים סכנה בטיחותית. משרדנו הקצה איפוא למטרה זו הקצבה כספית מתאימה. לצערנו הודיע לנו הארכיבישוף הקופטי על התנגדותו לביצוע התיקונים. לדעתו הזכות הבלעדית לבצע עבודות בשתי הקפלות שמורה בידי כנסייתו, והוא יראה בכך פגיעה נוספת "בזכויות ההיסטוריות" של הקופטים במקום.
- אני רוצה להביא לידיעת השר כי בכל מקרה שמקום קדוש איזושהו נמצא בויכוח בין עדות וכתות דתיות הממשלה - קרי משרד הדתות - מבצעת בהם תקונים ושפוצים, כגון בחלקים שונים באזור כנסית הקבר, הסנקולום וכו'. המלצתנו היא איפוא שלא להתחשב במקרה זה בעמדתם של הקופטים משום שהמקום אמנם זקוק לשפוצ, ואם יקרה מה שיקרה במקום ביום מן הימים - תוטל האשמה על הממשלה.

DIRECTOR GENERAL

MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM - ISRAEL

המנהל הכללי

משרד הדתות

- 2 -

3. נסיונות להביא הצדדים לפשרה נעשים ונדחים כל הזמן. בפגישתי עם ראש צוות העבודה המצרי, השגריר עבדול לטיף, נדונה העובדה שהקופטים אינם מממשים זכותם למעבר דרך הקפלות לכנסית הקבר, כפי שהתליטה בזמנו ועדת השרים, דבר שיכול היה להיות פתרון (חלקי ביותר) לנושא, ועכ"פ יכלו הקופטים, אם היו מוכנים, לראות בזה מעין התקדמות מסוימת לקראת פתרון. נראה לי שזו צריכה להיות עמדתנו בשלב זה, ולדרך זו יש להוביל את הקופטים "בעידוד" המצרים.

ב ב ר כ ה ,

י. ליפל
המנהל הכללי

לכבוד
השר

שר המשפטים

ירושלים, יג' בשבט תשי"ח
31 בינואר 1980

בג"צ 188/77

אל: שר הפנים, יו"ר ועדת השרים לענין הסכסוך הקופטי-אתיופי

אדוני שר הפנים,

הנני מצרף בזה סקירה מעודכנת בנושא הסכסוך בין הכנסיה
הקופטית והכנסיה האתיופית שהכין מר מ.ד. גולדמן, מנהל המחלקה
לענינים בינלאומיים בפרקליטות המדינה.

לאור העובדה שחלפה כחצי שנה מאז ישיבתה האחרונה של ועדת השרים
מבלי שהיתה כל התקדמות לקראת פתרון הבעיה ולאור ההתעניינות שמגלים
המצרים בנושא, הנני מציע לכנס ישיבה נוספת של ועדת השרים לדיון בסוגייה.

לדעתי אין להזמין את נציגי שתי הכנסיות לאותה ישיבה.

ב ב ר כ ה ,

שמואל תמיר
שר המשפטים

העתק:

היועץ המשפטי לממשלה
המנהל הכללי, משרד המשפטים

משרד המשפטים

המשרד הראשי

תאריך: ט' בשבט תשי"ח

27 בינואר 1980

מספרנו: 188/77 3"

אל: המנהל הכללי

הנדון: הסכסוך בין הכנסיה הקופטית והכנסיה האתיופית

א. מבוא:

1. מתנהלים זה דורי-דורות וויכוחים וסכסוכים בין הכנסיה הקופטית לבין הכנסיה האתיופית בכל הקשור לבעלות, להחזקה, ולצורת השימוש במינזר דיר-סולטן ובשתי קפלות המהוות מעין מעבר מחצר המינזר אל תוך כנסיית הקבר.
2. המינזר היה מאז ומתמיד בידי האתיופיים. הקופטים טוענים שהם הבעלים של המינזר ומתלוננים על כך שהאתיופיים משנים את היסטטוס קוו" במינזר. משרד הדתות מטפל בתלונות אלה ולדעתי לא מתעוררת בעייה של ממש לגבי המינזר.
3. שונים פני הדברים לגבי שתי הקפלות. פרט לתקופה של ארבעים יום בזמן השלטון הירדני, היתה החזקה בקפלות בידי הקופטים. בליל פסחה, 1970, תפסו האתיופיים את החזקה בקפלות ומאז ועד היום הם מחזיקים בהן. המשך החזקה בקפלות על-ידי האתיופיים הוא עילת הסיכסוך בין הכנסיה הקופטית לבין מדינת ישראל.

ב. המשפט הראשון:

4. מיד אחרי תפיסת החזקה על-ידי האתיופיים, פנתה הכנסיה הקופטית אל בית המשפט הגבוה לצדק וביקשה ממנו לצוות על משטרת ישראל להחזיר לידי הקופטים את החזקה בקפלות.
5. דבר המלך בדבר המקומות הקדושים, 1924, קובע כי "לא יבורר ולא יוחלט על-ידי שום בית משפט בישראל כל משפט או עניין הקשורים במקומות הקדושים". על כן טען נציג המדינה כי העניין אינו שפיט. הרכב מורחב של בית המשפט מצא כי אינו יכול, לאור דבר המלך, לפסוק בסיכסוך בין שתי הכנסיות, וכי הטיפול בנושא זה שייך לתחום הרשות המבצעת. עם זאת, מצא בית המשפט כי ניתן לחייב את המשטרה לבצע את תפקידיה על-פי חוק, ולצוות עליה לחוש לעזרתו של אזרח, כאשר רכוש שבחזקתו נלקח ממנו שלא כחוק - אפילו מדובר במקום קדוש. על כן הוציא בית המשפט צו החלטי נגד המשטרה.

6. כיוון שסבר כי רצוי שכל היבטי-הסיכסוך ירוכזו בידי הממשלה, עיכב בית המשפט העליון את ביצוע הצו ההחלטי כדי לאפשר לממשלה לקבל על עצמה את הטיפול בסכסוך. כן הבהיר בית המשפט כי אם הממשלה תקבל לידיה את הטיפול בסיכסוך, תהיה מוסמכת גם להסדיר ארעית את שאלת החזקה בקפלות עד אשר הסיכסוך יוכרע או יוסדר באופן סופי.

ג. ראשית הטיפול הממשלתי:

7. הממשלה ניצלה את ההזדמנות שניתנה לה על-ידי בית המשפט וביום 28.3.71 מינתה וועדת שרים לטיפול בסיכסוך. כן החליטה הממשלה להוציא צו ביניים, שלפיו הושארה החזקה בקפלות בידי האתיופיים, תוך שמירת זכות הגישה למקום לידי בני העדה הקופטית.

8. וועדת השרים שמעה את טענות שני הצדדים, אך לא קיבלה כל החלטה עניינית בקשר לזכויות הצדדים לבעלות ולחזקה בקפלות.

ד. המשפט השני:

9. באביב 1976, פנתה הכניסיה הקופטית שנית אל בית המשפט הגבוה לצדק וביקשה ממנו לצוות על הממשלה לבצע ללא דיחוי נוסף את הצו ההחלטי שניתן חמש שנים קודם לכן במשפט הראשון.

10. הגשת המשפט השני המריצה את וועדת השרים לקיים מספר ישיבות, שבהן שוב שמעה את טענות הצדדים וגיבשה לעצמה את העמדה שאין להכריע בסכסוך תוך מועד קצוב, אלא לנסות להביא את שתי הכנסיות להדברות ביניהן לשם מציאת פתרון מוסכם לסכסוך.

11. בית המשפט קיבל את טענתי כי מן הרגע שהחליטה הממשלה לקבל על עצמה את הטיפול בסיכסוך, חדל להתקיים הצו ההחלטי שניתן במשפט הראשון. על כן דחה בית המשפט את בקשת הכניסיה הקופטית. עם זאת, השאיר פתוחה את השאלה האם בג"צ יכול להיזקק לטענות נגד צורת הטיפול הממשלתי בסיכסוך.

ה. המשפט השלישי:

12. ב-1977 שוב פנתה הכניסיה הקופטית אל בית המשפט הגבוה לצדק וביקשה, בין השאר, לחייב את הממשלה לסיים את הטיפול בסיכסוך תוך זמן קצוב. שוב היו נסיונות מטעם בית המשפט להניע את הצדדים להסכים ללוח זמנים להכרעה בסיכסוך, ושוב היו ישיבות של וועדת השרים שבהן סוכם שיש לחפש דרכים אשר יניעו את שתי הכנסיות להגיע לפתרון מוסכם ביניהן.

13. ביום 9.1.79 החליט הרכב מורחב של בית המשפט, ברוב של שלושה שופטים נגד שניים, לדחות את העתירה של הכניסיה הקופטית. כל השופטים היו בדעה כי הוראות דבר המלך בדבר המקומות הקדושים אינן מונעות את בית המשפט מלהתערב בטיפול הממשלתי אם היה בית המשפט משתכנע כי הממשלה נמנעה מלמלא את התפקיד המוטל עליה על-פי חוק. אולם שופטי הרוב סברו כי נסיבות המקרה אינן מצדיקות התערבות בית המשפט. לאור האופי המיוחד של הסיכסוך והשלכותיו הבין-לאומיות, היתה הממשלה רשאית שלא להכריע לפי שעה בין שתי הכנסיות אלא להמתין עד שיתבשלו התנאים לכך. על כן לא התערב בית המשפט בדרך הטיפול בסיכסוך שבה בחרה הממשלה.

14. שופטי המיעוט (לנדגל וויתקון) סברו כי הממשלה הייתה חייבת לפתוח בדיון בסיכסוך גופו ולסיים את הדיון במתן החלטה סופית תוך זמן סביר.
15. כל השופטים השמיעו את אי-רצונם מן המצב שנוצר, שבו אלה אשר עשו דין לעצמם (הכנסיה האתיופית) ממשיכים להחזיק בקפלות מבלי שבירור הסיכסוך מתקדם.

ו. המשך הטיפול הממשלתי:

16. גם אחרי מתן פסק הדין במשפט השלישי התכנסה וועדת השרים לדון בסוגייה, אך לא שינתה את מדיניות הטיפול שלה בסיכסוך. משרד הדתות נצטווה לשמור על קשר מתמיד עם שתי הכנסיות ולנסות להגיע עמן להבנה הדדית על מנת להתקדם לקראת פתרון מוסכם בסיכסוך.
17. אין התקדמות של ממש בכיוון זה ושני הצדדים עוד מחזיקים בעמדות הקיצוניות שלהם. משרד הדתות מטפל בהצלחה בבעיות היום-יומיות המתעוררות באתר, אך אינו מצליח להניע את שתי הכנסיות לפשרות ולגמישות בשאלה העקרונית של החזקה בשתי הקפלות.
18. לקראת פגישתן עם המצרים, אני מצרף בזה העתק מכתב שנמסר על-ידי שר הפנים לדייר בוטרוס גאלי בענין יחס ממשלת ישראל אל הכנסיה הקופטית בירושלים.

ב ב ר כ ה ,

824.3.4

מ.ד. גולדמן

מנהל המחלקה לעניינים

בינלאומיים בפרקליטות המדינה.

Jerusalem, September 25, 1979

Dr. Boutros Boutros Ghali
Minister of State for Foreign Affairs
Cairo, Egypt

Dear Dr. Ghali,

In pursuance of our talks I have looked into the question of Deir El Sultan. The following is a description of the present state of affairs:

- A. The Israel Government is continuing its efforts to bring the long-standing dispute between the Coptic and the Ethiopian Churches to an agreed conclusion. The Israel Government respects both parties to the dispute and recognises their common source and rich history. The Israel Government is convinced that with good-will and understanding it will indeed be possible to settle the dispute.
- B. The Israel Government endeavours to prevent any contravention of the status-quo in the disputed area of Deir El Sultan. The right of access is assured to all, and naturally to members of the Coptic Church. In recent years each and every complaint regarding the status quo which had been lodged by the Coptic Archbishop has been thoroughly investigated. The Ethiopian Church has been prevented from executing any renovations or changes in the sections of the church which are in their hands.
- C. In its effort to protect and preserve the holy places, the Israel Government has undertaken all essential repairs at Deir El Sultan. Presently the Chapel of Saint Michael (the lower of the two chapels in the disputed area) is in urgent need of repair. The Israel Government intends to undertake this repair, at its expense, and in such a manner so as not to jeopardize the interests of either party to the dispute.
- D. The Israel Ministry of Religions maintains an excellent working relationship with the Coptic community in Israel, and with the Coptic Archbishop, Dr. Arba Basilions. The Ministry has attempted to assist the Coptic community in every possible way. A few examples might illustrate this point:
 - 1) A few months ago, the Coptic Archbishop requested that the duty for his new Mercedes car be covered by the Ministry of Religions. In the framework of the existing arrangements with Christian communities, the Religions Ministry was able to cover the duty of 1,100,000 Israel Pounds (+\$36,000).

שר הפנים

- 2 -

2) The Coptic Archbishop has requested that he be allowed to cross the borders in his car (at the Jordan River border crossing and at El-Arish). This request is presently being examined in the Defence Ministry. Meanwhile all appropriate arrangements are made to facilitate his crossing at the Allenby Bridge.

3) The Israel Ministry of the Interior will continue as in the past to honour requests of the Coptic Archbishop for entry permits for Coptic Ministers from Egypt to serve the Coptic community in Israel.

I am sure you will agree, Dr. Ghali, that the matter of the rights and status of the Coptic Church in Israel is certainly receiving adequate attention.

With best wishes,

Yours sincerely,

Dr. Joseph Burg

המל"מ

TELEGRAMME

Handwritten notes in Hebrew:
 מל"מ
 מל"מ
 מל"מ

'80 JAN 18 12 37

JM 1010023
 JERUSALEMISRAEL 98 18 1210 TM5

מל"מ
 20.1.1980
 מל"מ

HIS EXCELLENCY, THE MINISTER OF INTERIOR
 AND POLICE JERUSALEM

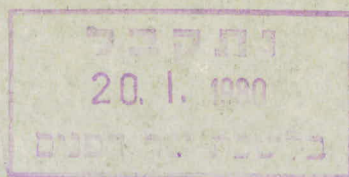
101

ON THE OCCASION OF NEW YEAR AND APPROACH OF EASTER. WE AGAIN ASK
 YOUR EXCELLENCY FOR THE RESTITUTION OF OUR USURPED HOLY CHURCHES
 IN DEIR-EL-SULTAN AND CANCELLING THE INTERIM ORDER OF
 28.3.1971 WHICH STARTED TO BECOME
 ETERNAL INSTEAD OF INTERIM, IN ACHIEVEMENT OF JUSTICE,
 EXECUTION OF THE HIGH COURT OF JUSTICE DECISION AND KEEPING OF
 THE STATUS QUO.

DR. ANBA BASILIOS
 COPTIC ORTHODOX ARCHBISHOP OF THE
 HOLY SEE OF JERUSALEM AND THE NEAR EAST.

بطريرك الكنيس الأرثوذكسي للشرك الأورثوذكسي
للأقباط الأرثوذكس بالقدس

رقم

تليفون ٢٨٤٤٠٥ ، ٢٨٢٣٤٣ - ص. ب. ١٤٠٠٦

برقياً : باقبط ، القدس

٢١٩

ش ١٦

القدس في

THE COPTIC ORTHODOX PATRIARCHATE
OF JERUSALEM & THE NEAR EAST

JERUSALEM (OLD CITY)
TEL. 282343 , 284405 - P. O. B. 14006
CABLE : PACOPT, JERUSALEM

14 / 1 / 1980 ,

His Excellency ,
The Prime Minister, Mr. M. Begin ,
Jerusalem ,

Your Excellency ,

In reference to our previous correspondence concerning the unjust aggression that befell our Holy Places in our Coptic Monastery Deir-El-Sultan, Jerusalem, we would like to draw Your Excellency's attention to the following :-

- 1- The said aggression still exists inspite of the decision of the High Court of Justice No. 109/70 , dated 16/3/1971 , which condemned this aggression and ordered the Minister of Police to restore the usurped Coptic Churches to us .
- 2- Your Excellency know quite well that this said aggression is not only against Justice but also against the Status Quo that still exists in the Holy Places and which the Government has promised in front of all the Heads of Religions and Communities on its first entering the Old City after the 1967 War to safe guard and protect. It is clear that Deir-El-Sultan Monastery is subject to the Status Quo in the Holy Places. The Status Quo in our said Monastery has been kept and safe guarded until the Eve of the said aggression, the 25th April 1970 , which was due to political reasons and pressure against us the Egyptian Copts as was mentioned in the decision of the High Court of Justice No 186/77 , dated 9/1/1979 .
- 3- We wrote to Your Excellency many times especially after the signing of the Peace Treaty explaining that after this treaty there is no place for political pressures against the Egyptian Copts . Inspite of Your Promise in your letters dated 14th Oct.1977 , 15th Jan.1978 that the Government is going to

..//.

بطريركيسة الكنيس الاورشليمي والشرق الاواني
للاقباط الارثوذكس بالقدس

تليفون ٢٨٤٤٠٥ ، ٢٨٢٣٤٣ - ص. ب. ١٤٠٠٦

برقياً : باقبط ، القدس

THE COPTIC ORTHODOX PATRIARCHATE
OF JERUSALEM & THE NEAR EAST

JERUSALEM (OLD CITY)
TEL. 282343 , 284405 - P. O. B. 14006
CABLE : PACOPT, JERUSALEM

- 2 -

م ١٩
ش ١٦

القدس في

remove this aggression nothing has been done till now .

4- Your Excellency are well aware that we cannot wait any longer for the restitution of our usurped Holy Churches that caused , as we have mentioned in our previous letters to Your Excellency, the delaying of our Religious services, feasts celebrations , receptions and the coming of our pilgrims. Therefore , we are writing again to Your Excellency asking for the restitution of our usurped Holy Churches in our Coptic Monastery Deir-El-Sultan , otherwise, we will be obliged to take other steps .

We still have hope that Your Excellency will put an end to this aggression that has lasted for nearly 10 years, by the restitution of our usurped Holy Churches , keeping and safe guarding the Status Quo in our Monastery Deir-El-Sultan as in the other Holy Places .

Yours Faithfully

Basilios

Dr. Anba Basilios

Coptic Orthodox Archbishop of the
Holy See of Jerusalem and the Near East .

cc: His Excellency , Minister of Interior and Police , Jerusalem .
His Excellency , Minister of Foreign Affairs , Jerusalem .
His Excellency , Minister of Justice , Jerusalem .
His Excellency , Minister of Religious Affairs , Jerusalem .

ס ו ד י

העתק מס'

מתוך עותקים

מסמך זה מכיל ²..... עמודים

תרשומת משיחה שהתקיימה בין מנכ"ל משרד הדתות, ישראל ליפל לבין השגריר עזיאת
עבדול לטיף.

מלון דן 5.12.79 שעה 14.15

השגריר לטיף פתח במילות נימוסין בהדגישו שהוא מוסלמי וכמוסלמי הוא מציג את
בעיית המעבר התת קרקעי בכנסית הקבר כאשר העדה הקופטית מרגישה את עצמה נפגעת.
הוא הוסיף ששר החוץ בפועל ד"ר בוטרוס ע'אלי שהוא קופטי ביקשו לטפל בנושא ולראות
מה ניתן להשיג בענין, "נפגשתי עם בסיליוס כאשר הייתי שגריר מצרים בירדן מידי
פעם בכל הענינים הנוגעים לעדה' מנכ"ל משרד הדתות ציין שזו בעיה שמקורה בויכוח
בין שתי כתות בדת הנוצרית וכי יש צורך בתשובה שתאפשר לכל הצדדים למצות את הענין.
הוא הוסיף שכשבסליוס שמע שע'אלי היה בארץ ולא בא להפגש איתו הוא נפגע מכך.

השגריר לטיף שאל מדוע במשך השנים 67/70 שמרתם על הסטטוס-קוו ולאחר מכן חל שינוי,
הוא הוסיף שהוא יודע שיש פסק דין של בית המשפט העליון בנושא אך מועדת השרים טרם
שמע דבר על החלטותיה.

מר ליפל השיב שהוא אינו מוכן להכנס לתחומי עבודת ועדת השרים והטעים שלכנסיה היה
עורך דין מעולה.

השגריר לטיף: אני מבין שבמשך השנים היינו מדינת אויב. אך בשם היחסים החדשים
אני מבקש לתקן את המצב שנוצר לקבל החלטה חדשה.

מר ליפל שאל מדוע האב בסיליוס אינו מוכן לשלוח את אנשיו למקום וכי יש פה ויכוח
בין שתי כנסיות שאנו נשמח אם יגיעו לידי הסכם.

השגריר לטיף: יש לו הזכות לעבור (הכונה לבסיליוס י. ל.), יפה, אבל הם, באי הופעתם, מביעים את אי-שביעות רצונם מהמצב הקיים.

ליפל: זו לא דרך טובה.

לטיף: אני חוזר התנאים השתנו עכשיו.

ליפל: תיעצו לבסיליוס שיפעל אחרת.

לטיף: אני חושב שיש להתייחס לכנסית הקופטית כאל מוסד מצרי והבה נקרא לילד בשמו. היחסים ביננו השתנו והם מייצגים אוכלוסיה מצרית גדולה זה יצור אוירה טובה ואינדקציה טובה. לקופטים במצרים יש השפעה טובה, סגן ראש הממשלה הוא קופטי, ע'אלי עצמו הוא קופטי, ויש לדעתי להביא זאת בחשבון.

מר ליפל מסכם: אהיה שגריר טוב שלך כדי להעביר דעתך לשר. אגב, מה מספר הקופטים במצרים.

לטיף: כשישה מיליון וזה מספר נכבד.

רשם: יחזקאל לביא

המסמך - המסמך הוא על חתימתו של
המסמך - המסמך הוא על חתימתו של
המסמך - המסמך הוא על חתימתו של
9.12.79

שר הבטחון

נתקבל
15. X. 1979
בלשכת שר הדתות

009480 /ק

שר החוץ ✓
שר הפנים
שר המשפטים
שר הדתות
ראש הממשלה

אני מצ"ב, לעיונכם תצלום + תרגום שני תזכירים
שהועברו אלי באמצעות יושב - ראש הועדה הצבאית ישראלית-
מצרית בענין "דיר אלסולטאן".

ב ב ר ס ה ,

עזר ויצמן
שר הבטחון

אפ/

התקבל
20/4/79
פ-פ

כספ
דולר
באוק' 1979

מ ש ר ד ה ח ו ץ

14 יולי 1979

לכב' האב צמויל-כישוף השרותים בפטריארכיה הקופטית האורתודוכסית

אני מתכבד למסור לך את הדברים הבאים:-

הורעת הדר' בוטרוס בוטרוס ע'אלי, שר המדינה לענייני חוץ, שפורסמה בעיתונות המצרית ב-11 ליוני, לפיה ביקש ממשלחת ישראל למו"מ להשיב את "דיר אלסולטאן" למצרים, עוררה תגובות בחוגי הקופטים באתיופיה, שניתן לתמצת אותן כדלקמן:-

א. בדברי פרשנות על הצהרות אלה, אמר האב גריגוריוס, כישוף איזור שוא ומזכ"ל הסינוד הקדוש של הכנסיה האורתודוכסית האתיופית, כי הכנסיה האתיופית דוחה מעיקרה את הבקשה המצרית. הלה סיכם את העמדה האתיופית כדלהלן:-

- (1) זהו אחד מחמשת המנזרים שהכנסיה האתיופית בירושלים רכשה במאה הרביעית והדבר מבוסס מבחינה הסטורית.
- (2) הסגנון האדריכלי של המנזר נחשב לדוגמה של הסגנון האתיופי.
- (3) הבעלות על המנזר לא הועמדה בסימן שאלה עד שנת 1830, כאשר תושבי ירושלים הוכו במגיפה שהמאה כליה על הנזירים האתיופיים, מלבד שניים שיצאו את העיר בחפשם אחר מזון, לאחר שמסרו את מפתח המנזר לשלטונות התורכיים ששלטו אז בירושלים. שלטונות אלו מסרו את המפתח לנזירים הארמניים שחלקו את המנזר עם הנזירים היוונים, וויתרו על חלקם לטובת הקופטים המצריים. המלך מנליק השני שלח שליחים לשלטונות התורכיים שהבטיחו לבדוק את הבעייה, אולם זו נשארה בעינה עד סוף מלה"ע ה-I, ואשר פלסטיין עברה תחת אפוטרופסות בריטית. לאחר עצמאות ישראל הפכה ירושלים המזרחית חלק מירדן, ובשנת 1961 פסק המלך חסין בעניין לטובת האתיופיים בהיותם הבעלים החוקיים של המנזר. אולם, המלך חזר וסתר את החלטתו לאחר חודשיים כתוצאה מלחץ מצרי. לאחר מלחמת 1967 הוצגה הבעיה בפני הישראלים שמסרו את המפתח לנזירים האתיופיים עד אשר תוצא החלטה סופית בעניין זה.

ב. גם "אגודת הזכרון האתיופית הירושלמית" תקפה את הדרישה המצרית ותארה אותה כמופרכת וכבלתי חוקית וכי יש צורך בסימוכין ההסטוריים. האגודה האיצה בכנסיה האתיופית לנקוט בכל הצעדים הדרושים לשמירת השיורף האתיופי של המנזר.

ג. ב-1 ביולי קיימו חסידי הכנסיה האתיופית אסיפה כללית בהשתתפות בכירי אנשי הכנסיה ונציגי הארגונים הדתיים האחרים ופרסמו גילוי דעת תקיף בגנות העמדה המצרית ביחס למנזר, ואשר הדגיש את ריבונות הכנסיה האתיופית על דיר אלסולטאן. גילוי הדעת יג את העמדה המצרית כפעולה אימפריאליסטית ודרש מהכנסיה האתיופית לקיים שיחות בנושא זה עם השלטונות האתיופיים הנוגעים בדבר. כן המליץ גילוי הדעת שהכנסיה תנקוט עמדה תקיפה נוכח מה שכינתה "הנסיונות המחתרתיים" להפקיע מידיה את ניהול המנזר ולהביא הדבר לידיעת הקהילות הכנסיות ברחבי העולם.

ד. העיתון "הרלד אתיופיה" מסר ב-14 ליוני, כי נשיא הרפובליקה של אתיופיה הודיע שהמנזר היה וישאר אחד המקומות המקודשים שהכנסיה האתיופית דבקה בו בארץ הקודש.

אבקש להביא את הנושא לידיעה, ולשלוח את הצעותיכם בנדרון.

מנכ"ל במשה"ח
עמאד אלדין אלקאדי
(חתימה)

מ"מ מנהל המחלקה האפריקנית

תודה על התעניינות כבודך בשאלת דיר אלסלטאן, שממשלתנו הנכבדה מקדישה לה באורח תמידי את התעניינותה ודאגתה כמורשה מצרית מקודשת ויקרה מאוד, ובאשר למה שפורסם בעיתונים האתיופיים שעליהם הצבעת בקשר לתביעת מצרים על דיר אלסלטאן, ברצוני להבהיר לכבודך כמה נקודות בנושא הזה, כדלקמן:-

- א. הקופטים בנו את דיר אלסלטאן, עם כמה מכנסיותיהם הקופטיות האחרות בירושלים, באמצעות הבעלים הקופטיים בירושלים ירשיון מהסלטאן ג'לאל אלדין שאה בערך בשנת 1092, שהבולט שבהם הוא מנצור אלתלבאני אשר קרא למנזר דיר אלסלטאן. הכנסיה הקופטית נתנה מחסה בכמה מחדרי דיר אלסלטאן למספר נזירים חבשיים בראשות נזיר קופטי, באופן קבוע, וזאת כשביקשו בה מקלט בהיותם מצאן מרעיתה, ובהיות הכנסיה האתיופית בת טיפוחיה של הכנסיה הקופטית. כל זאת, לאחר שחדלה האספקה והעזרה שאתיופיה הגישה להם, והם נאלצו למכור לעדות הארמנית והיוונית-אורתודוקסית את כל המנזרים אשר היו בידיהם הן בשכנות לכנסית המולד בבית-לחם והן בשכנות לכנסית הקבר הקדוש בירושלים.
- ב. בשנת 1750 החלו החבשים לדרוש את הבעלות על דיר אלסלטאן, אך מאמציהם נחלו כשלון.
- ג. בשנת 1868 פרסמה ממשלת בריטניה "ספר לבן" על החבשים בירושלים - שבענייניהם טיפלה אז-בו החליטה כי המנזר ושתי כנסיותיו הן רכוש הקופטים.
- ד. קודם לכן פורסמה חוקה מלכותית בשנת 1861, המונעת בעד אלה המסוככים עם החבשים מלהכנס למנזר.
- ה. כמשך הזמן ביצעו הקופטים שיפוצים ותיקונים במנזר. אישורי עבודה הוצאו להם, ובשם, מטעם הממשלות השונות שבאו כזו אחר זו, והם בצעו אותם בתקופות השונות.
- ו. בשנת 1878 נחתם חוזה ברלין ה-בינ"ל שסיים את המלחמה בין רוסיה ותורכיה. סעיף 62 בחוזה קבע, כי לא תיעשה שום פעולה שיהיה בה כדי לפגוע בטטוס קוו של המקומות הקדושים.

ז. גם סעיף 13 בכתב המנדט הבריטי על פלסטין, חייב את השמירה על הסטטוס קוו כמות שהוא. מאז אותה תקופה נעשה משטר הסטטוס קוו בבחינת חוקה לעדות השונות, והוגדרו בו סמכויות הממשלות השונות בשמירה על סטטוס זה מבלי לפגוע בו, ומניעה מצד העדות השונות בעד אחת מהן מלפגוע באחרת מבחינת הטקסים שהיא עורכת והמקומות הדתיים שבידיה.

ח. הוד קדושתם אבות אלכראזה אלמרקסיה, הגישו בתקופות השונות תזכירים כוללים בענין דיר אלסלטאן למשה"ח המצרי בהזדמנויות רבות.

ט. ב-12 לפבר' 1961 החליטה ממשלת ירדן למסור את הבעלות על דיר אלסלטאן לעדה החבשית, והחלטה זו בוצעה בכוח הכפיה- שכן האוירה המדינית בין מצרים וירדן היתה מתוחה. אולם ה' זים השתפרו לאחר תקופה קצרה, ואז נסעה משלחת קופטית לירדן ובפגשה עם מלך ירדן ורוה"מ, ושכנעה אותם לכבד את הסטטוס קוו. ממשלת ירדן החליטה על הקפאת החלטתה הקודמת והחזרת המצב לקדמותו. הקופטים קיבלו לידיהם את דיר אלסלטאן ב-2 לאפר' 61.

י. ממשלת ישראל חיקתה את ירדן והשתלטה על דיר אלסלטאן בכוחותיה המזוינים בליל חג תחית המתים המבורך ב-25 לאפר' 1970, שעה שהקופטים- אנשי הכהונה והציבור כאחד- היו עסוקים בתפילת האשכבה של החג בכנסית הקבר הקדוש. הישראלים עקרו את מנעולי דלתות המנזר ונתנו את מפתחות המנעולים החדשים להבטיח, שאין להם במנזר שום זכויות כפי שמתחוויר מהמסמכים הרבים ומכללי הסטטוס קוו שכוברו ע"י כל הממשלות שבאו אחר זו, מלבד זכות המסע, כלומר, ארוח זמני. הארכיבישוף של הקופטים בירושלים ניסה לשכנע את השלטונות הישראליים לקיים את התחייבות ראש ממשלתם בפני כל ראשי העדות הדתיות השונות, ביום כניסת השלטונות הישראליים לירושלים הערבית לאחר מלחמת יוני '76, לשמור במלואם על כללי הסטטוס קוו, אך הם לא נענו. לפיכך פנה הארכיבישוף לביה"ד הגבוה, אשר לאחר ששמע את כל הטענות שהוגשו ע"י כל אחד מן הצדדים, הקופטים והחבשים, וראה את המקום כפי שהוא, הרשיע את מעשה ההסגה בהחלטתו מס' 109/70. בהי"ד קבע כי מה שנעשה מנוגד לבטחון ולסדר הציבורי וציווה על שר המשטרה להשיב את הקודשים הגזולים לקופטים עד ה-6 באפר' 71 לכל המאוחר. ביה"ד גם הטיל קנס על שר המשטרה ובישוף החבשים בסך 1,500 ל"י. כל העיתונים בעברית, באנגלית ובערבית היוצאים לאור בירושלים פרסמו את החלטת ביה"ד בכותרות; ביה"ד הגבוה לצדק מצווה להחזיר לקופטים את קודשיהם הגזולים.

יא. X אולם ממשלת ישראל, במקום לבצע את החלטת ביה"ד, הקפיאה אותה X והחליטה להקים ועידת שרים לבדיקה מחדש של הנושא והגשת המלצות לגביו לממשלה. היה ברור שזהו מהלך של השתמטות ובזבוז זמן, דבר שאילץ את הארכיבישוף הקופטי בירושלים לחזור ל-ביה"ד הגבוה. כאן הגיש פרקליט המדינה, שיצג את הממשלה, מסמך מטעם ממשלת ישראל שבו ביקשה מ-ביה"ד לא ללחוץ עליה לבצע את החזרת הקודשים הגזולים לבעליהם הקופטיים במשך תקופת זמן מוגדרת משום שלבעיה זו משמעות פוליטית. נזה בדיוק מה שסברו עוד קודם לכן הנשיא המנהיג מחמד אנוור אלסאדאת וכן הוד קדושתו האב שנודה השלישי.

יב. יש להעיר, כי הפעילות האתיופית שהצבעת עליה לא באה בעקבות פרסום החלטת ביה"ד הגבוה לצדק ב-1970, אלא היא החלה לאחר חתימת חוזה השלום ולאחר שמצרים כללה את שאלת דיר אלסלטאן בנייר עבודה למו"מ. כמו כן, פעילות זו באה לידי ביטוי בפני העיתונאים האתיופיים ולא בפני ביה"ד הגבוה לצדק, אשר לא קיבל את דברי הצד האתיופי, שעליהם הצבעת במכתבך, והטיל על שני הצדדים המסיגים קנס בסך 1,500 ל"י.

יג. העובדה שממשלתנו הנכבדה ^{כאסה} לכלול את נושא דיר אלסלטאן בנייר עבודה למו"מ, אין פירושה שמצרים דורשת דבר חדש, או שהיא חומדת את גזילת זכויותיו של מישהו, אלא היא מבקשת שישמרו כללי הסטאטוס קוו אשר נשארו בתוקפם בכל התקופות, ואשר ראמ"מ ישראל התחייב בפני כל המנהיגים הדתיים לכבדם גם הוא.

האל יברך את ממשלתנו הנכבדה באישור השלום והזכות והצדק לכל, בהנהגתו של הנשיא רב התבונה מחמד אנוור אלסאדאת. אמן.

تعمیراتی صفہ ۱۲۹ (۱۹۷۹ء - ۱۹۸۰ء)

(مسری)

الانبا بمويسيل

اسقف الخدمات بـ: ركنية الاقباط الارثوذكس

تحية دايرة ومحمد

اتشرف بالافادة بمايلي :-

* كان اتصريح السيد الدكتور بطرس بطرس غالي وزير الدولة للشئون الخارجية الذي نشرته الصحف المصرية يوم ٦/١١ بأن سيادته طلب من وفد المفارقات الاسرائيلي اعادة * دير سلطان * الى مصر، ردود فعل ففى الاساطير القبلية في اثيوبيا ، نوبنزهة فيما يلي :-

١- علق الانبا جبرييل مريوس اسقف محافظة شبرا وايمين عام المجمع المقدس
للكنيسته الارثوذكسيه الاثيوبيه على هذه التبريزات بان الكنيسته
الاثيوبيه ترفض رفضا قاطعا الطلب المصري ، ولخص الموقف الاثيوبي
فيما يلي :-

١/ ان هذا هو احد الاديره الخمسة التي اقتنتها الكنيسة الاثيوبية في القدس ابان القرن الرابع والمدع تاريخيا .

ب/ ان الطراز المعماري للدير يعد نموذجاً للطراز الاثيوبي.

لم تكن ملكية الدير موضع تساؤل حتى عام ١٨٣٠ عندما اجتاحت
الجماعة سكان القدس وأودى بحياة الرهبان الاثوريين عدا اثنين
عادوا المدينة بحثا عن الغذاء. بعد ان سلموا مفتاح الدير
للسلطات التركية التي كانت تحكم القدس. وقد سلمت هذه
السلطات المفتاح للرهبان الارمن الذين تقاسموا الدير مع الرهبان
اليونانيين وتخلوا عن نسيبهم للاقباط المصريين. وبعث الملك
مفيليك الثاني بعرضين الى السلطات التركية التي وعدت بنظر
القضية. ولكن ظلت القضية محالقة حتى نهاية الحرب العالمية
الاولى عندما اصبحت فلسطين تحت الحماية البريطانية. وبعد
استقلال اسرائيل اصبحت القدس الشرقية جزءا من الاردن. واحد
الملك حسين عام ١٩٦٦ الحكم في القضية لصالح الاثوريين
بوصفهم الملاك الشرعيين للدير. الا ان الملك عاد ونقض قراره
بعد شهرين تحت ضغط مصر. وفي اعقاب حرب ١٩٦٧ عرضت
القضية امام الاسرائيليين الذين سلموا المفتاح للرهبان الاثوريين
لحين صدور قرار نهائي بشأنه.

انجمنه العامة في لندن مع لائبريه ١٢ ص ١٩٧٧-١٠٠٠

وزارة الداخلية

تعمير ال سنة ١٢٩ (.....)

(٢)

رقم القيد

رقم الملف

عدد المرفقات

٢- كما هاجمت جمعية القدس التذكارية الاثيوبية الطلب المصري ووصفته بأنه باطل وغير شرعي ، ويفتقر الى الاسانيد التاريخية . وحششت الجمعية الكنيسة الاثيوبية على اتخاذ كافة الاجراءات اللازمة للابقاء على اثيوبية الدير .

٣- وقد عقد اجتماع الكنيسة الاثيوبية اجتماعا عاما يوم ٧/١ حضره كبار رجال الكنيسة وممثلو الهيئات الدينية الاخرى ، واصدروا بيانا مشددا ندد بالموقف المصري من الدير واند سيادة الكنيسة الاثيوبية على ديو سلطان ، ووصف البيان الموقف المصري بأنه عمل استعماري ، وطالب الكنيسة الاثيوبية باجراء محادثات مع السلطات الاثيوبية المختصة حول الموضوع واوصى بان تتخذ الكنيسة موقفا صارما ازاء ما اسماه " المحاولات السرية " لتجريد هيا من ادارة الدير واحتاطة الجمعيات التسمية في انحاء العالم بذلك .

٤- ونشرت صحيفة " هيرالد الاثيوبية " يوم ٦/١٩ ان رئيس جمهورية اثيوبيا اعلن أن الدير كان وسيظل احد الاماكن المقدسة التي تمسكت بها الكنيسة الاثيوبية في الارض المقدسة .

بربنا التكرم بالاحاطة والافادة بمقترحاتكم في هذا الشأن .

وتفضلوا بقبول فائق الاحترام .

وزير الخارجية

كاد الحيا (م)

وزير مفوض / عماد الدين القاضي

مدير الادارة الافريقية بالنيابة

نهدى سيادكم وافر التحية مع صادق الدعاء ، وبعد ،

انذكر لسيادكم اهم ما منتم بمسألة دير السلطان ، التي توليها حكومتنا الموقرة على الدوام اهتمامها ورعايتها كنواث مصرية مقدس وشيخين جدا ، وبالنسبة لما نشرته الصحف الانثيوبية التي اشترى اليها سيادكم ، وما جاء فيها من ان مصر تطالب بدير السلطان . . . الخ ، اود ان اوضح لسيادكم فيما يلي بعض النقاط عن هذا الموضوع .

١- بئى الاقباط دير السلطان مع بعض كنائسهم القبطية الاخرى بالقدس بواسطة الولاية الاقباط فى القدس بترخيص من السلطان جلال الدين شاه حوالى عام ١٠٩٢ ومن ابرزهم منصور التلبانى الذى دعى الدير بدير السلطان .

واوت الكنيسة القبطية عددا من الرهبان الاحباش فى بعض غرف دير السلطان تحت رئاسة راهب قبطى على الدوام ، وذلك عند ما لجأوا اليها بوصفهم من رعاياها ، ويوصف الكنيسة الانثيوبية ربييه للكنيسة القبطية ، وذلك بعد ان انقطعت عنهم الامدادات والمعونات التي كانت ترد اليهم من انثيوبيا فاضطروا الى بيع جميع الاديرة التي كانت بايديهم لطائفتى الارمن والرم الارثوذكس ، سواء ما كان لهم بجوار كنيسة المهد فى بيت لحم ، او بجوار كنيسة القيامة بالقدس .

٢- فى عام ١٨٥٠ بدأ الاحباش يطالبون بملكية دير السلطان ، ولكن مسلحيهم باءت بالفشل .

٣- فى عام ١٨٦٨ اصدرت الحكومة البريطانية كتابا ابين عن الاحباش فى القدس - حيث كانت تسمى شئونهم - قررت فيه ان الدير وكنيستيه ملك لا قباط .

٤- وكان قد سبق ذلك صدور دستور ملكى حبشى عام ١٨٦١ يمنع مشايخ الاحباش من دخول الدير .

٥- قام الاقباط على مر السنين بترميمات واصلاحات بالدير ، فصدرت لهم وباسمهم التراخيص بالعمل من مختلف الحكومات المتعاقبة ، ونفذوها فى مختلف العهود .

٦- فى سنة ١٨٧٨ عقدت معاهدة برلين الدولية التي انتهت الحرب بين روسيا وتركيا ، وقررت المادة ٦٢ منها عدم اجراء اى عمل يكون من شأنه المساس بالوضع الراهن فى الاماكن المقدسة (استاتيسكو)

٧- كما فرضت المادة ١٣ من صك الانتداب البريطانى على فلسطين ، المحافظة على الوضع الراهن كما هو ، ومنذ ذلك العهد اصبح نظام الحالة الراهنة دستورا للطوائف المختلفة ، وتحددت به اختصاصات الحكومات المختلفة ، فى المحافظة على هذا الوضع دون المساس به ، والحيلولة بين الطوائف المختلفة اذا حاولت احداها التعرض لاخرى فيما تمارسه من طقوس وفيما فى حوزتها من اماكن دينية .

٨- قدم اصحاب القداسة باباوات الكرازة المرقسية فى مختلف العهود مذكرات شاملة بخصوص دير السلطان الى وزارة الخارجية المصرية ، فى مناسبات متعددة .

٩- بتاريخ ١٢ / ٢ / ١٩٦١ اصدر مجلس الوزراء الاردنى قرارا باعطاء ملكية دير السلطان الى طائفة

الاحباش ونفذ ذلك القرار بالقوة الجبرية - وكانت الاجواء السياسية بين مصر والاردن متوترة ، ولكنها تحسنت بعد فترة وجيزة ، وسافر وفد قبطى الى الاردن وقابل جلالة ملك الاردن ، ودولة رئيس الوزراء واقنعوهم باحترام الوضع الراهن ، فقررت الحكومة الاردنية تجميد قرارها السابق ،

واعادة الوضع الى ما كان عليه ، وتسلم الاقباط دير السلطان فى ١٢ / ٤ / ١٩٦١ .

١٠- اقتدت الحكومة الاسرائيلية بالاردن فقامت باحتلال دير السلطان بقواتها المسلحة ليلة عيد القيامة المجيد ١٩٧٠/٤/٢٥ اثناء انشغال الاقباط الكيوسا وشعباً باقامة قداس العيد بكنيسة القيامة ، وقاموا بخلع اقفال ابواب الدير ، ولعطوا مفاتيح الاقفال الجديدة للاحباش ، الذين ليس لهم فى الدير اى حقوق حسبما توضح الوثائق المتعددة ، واحكام الاستاتيسكو المرعية من جميع الحكومات المتعاقبة ، سوى حق المسافرين ، اى الضيافة العابرة .

وقد حاول نياقة مطران الاقباط بالقدس اقناع السلطات الاسرائيلية بمراجعة ما تعهد به رئيس وزراءهم امام جميع رؤساء الطوائف الدينية المختلفة يوم دخول السلطات الاسرائيلية مدينة القدس العربيه بعد حرب يونيو ١٩٦٧ من المحافظة التامة على احكام الاستاتيسكو ، ولكنهم لم يستجيبوا ، فلجاء الى المحكمة العليا التى بعد ان درست جميع الحجج المقدمة من كل من الطرفين الاقباط والاحباش ، وهاينت الموقع على الطبيعة ، اذ انت ما وقع من تعدى بقرارها رقم ١٠٩ / ٧٠ وقالت ان ما حدث كان ضد الامن والنظام العام ، وامرت وزير الشرطة باعادة المقدرات المغتصبة الى الاقباط قبل يوم ١٩٧١/٤/٦ كما حكمت بتغريم كل من وزير الشرطة واسقف الاحباش بمبلغ ١٥٠٠ ليره اسرائيليه ، وقد نشرت جميع الصحف العربيه والانجليزيه والعبريه الصادرة بالقدس قرار المحكمة تحت عناوين تقول : محكمة العدل العليا تأمر باعادة مقدرات الاقباط المغتصبة اليهم .

١١- لكن حكومة اسرائيل بدل من ان تنفذ قرار المحكمة جمدها واصدرت قرارا بتشكيل لجنة وزارية لاعادة دراسة الامر ورفع توصياتها عنه الى الحكومة ، وكان واضحاً ان هذه خطوه للتسيوف واضاعة الوقت ، الامر الذى اضطر نياقة مطران الاقباط بالقدس الى العودة الى المحكمة العليا ، وهنا قدم المدعى العام الذى ترفع عن الحكومة ، وثيقة من الحكومة الاسرائيلية تطلب فيها من المحكمة عدم الضغط عليها لتنفيذ رد المقدرات المغتصبة الى اصحابها الاقباط فى فترة زمنية محدودة لان هذه القضية ابعاد ابعاد سياسية ، وهذا عين ما سبق ان ارتأه السيد الرئيس القائد محمد انور السادات ، وكذا قداسة البابا شنودة الثالث .

١٢- يلاحظ ان التحرك الاثيوبي الذى اشرتم اليه سيادكم لم يأتى عقب صدور قرار محكمة العدل العليا فى عام ١٩٧٠ ، ولكنه بدأ بعد توقيع معاهدة السلام وادراج مصر لمسألة دير السلطان فى ورقة العمل للمفاوضات ، كما ان هذا التحرك جاء على صفحات الجرائد الاثيوبية ، وليس امام محكمة العدل العليا التى لم تأخذ باقوال الجانب الاثيوبي التى اشرتم اليها سيادكم فى خطابكم بل وقضت بتغريم كلا طرفى الاعتداء بمبلغ ١٥٠٠ ليره .

١٣- ان تفضل حكومتنا الموقرة بادراج موضوع دير السلطان فى ورقة عمل المفاوضات ، ليس معناه ان مصر تطلب مطلباً جديداً ، أو انها تنغى اغتصاب حقوق احد ، بل ترجوان تراضى احكام الاستاتيسكو التى ظلت محترمة فى جميع العهود ، والتى تعهد رئيس وزراء اسرائيل امام جميع الرؤساء الدينيين باحترامها ايضا .

وفق الله حكومتنا الموقرة فى اقرار السلام والحق والعدل للجميع بقيادة وزعامة السيد الرئيس الحكيم محمد انور السادات امين ،

وتقبلوا سيادكم اوفر احتراماتى مع اصدق التمنيات ..

542

0131

מושרד החוץ-מחלקת הקשר

מל: המשרד, נד: 138, מ: משטח קהיר
דח: ד, סד: ב, מא: 206979, דח: 1900
נד: דיר-מל-10710

11/08/77

DR. JOSEF BURD

MINISTRY OF INTERIOR-ISRAEL

THE COPTIC BISHOP BASILIOUS OF JERUSALEM RAISED WITH ME
RECENTLY THE QUESTION OF DER-EL-SULTAN
MAY I REMIND YOU OUR RECENT DISCUSSION ABOUT THE MATTER

AND YOUR PROMISE TO INTERVENE PERSONALLY TO SETTLE THE
PROBLEM. SUCH A SETTLEMENT IS URGENTLY NEEDED AS THE
CHRISTMAS HOLYDAYS ARE APPROACHING AND MANY EGYPTIANS
WOULD LIKE TO VISIT THE HOLY PLACES ON THE OCCASION.

BEST PERSONAL REGARDS

DR. BOUTROS BOUTROS GHALI

מל: משרד החוץ, מנכ"ל, מנכ"ל, מנכ"ל, מנכ"ל, מנכ"ל, מנכ"ל, מנכ"ל
מנכ"ל, מנכ"ל, מנכ"ל, מנכ"ל, מנכ"ל, מנכ"ל, מנכ"ל, מנכ"ל

מדינת ישראל

משרד הדתות

לשכה ראשית

ירושלים

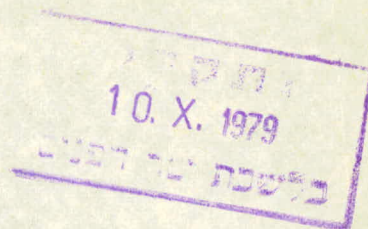
המחלקה לעדות הנוצרות

תאריך:

ד' בתשרי תש"ד

25.9.79

מספר:

לכבוד

מר א. כרי

מפקח בנינים

מ.ע.צ.

רח' הנביאים 52

ירושלים

שלום רב,

הנדון: דיר אל-סולטן

בהמשך לסיורנו מיום 20 בספטמבר ש"ז בשתי הקפלות באתר הנ"ל
אבקש למסור לנו:

(1) חוות דעת של מהנדס מוסמך על מצב התקרה והקירות בשתי
הקפלות, ובמיוחד מצב השיח המתפורר בקפלה התחתונה.

(2) תיאור הבעיות הטכניות הכרוכות בביצוע התיקונים
החיוניים במקום.

(3) אומדן ההוצאות הדרושות לביצוע התיקונים הדרושים.

בתודה מראש וברכותי לשנה החדשה.

ב ב ר כ ה,

דניאל רוסינג
מנהל המחלקה

העוקף: שר הפנים והמשטרה, יו"ר ועדת השרים לענין הסיכסוך האתייופי-קופטי
מר י. ליפל, המנהל הכללי, משרד הדתות
מר מ. ניר, המשנה למזכיר הממשלה
מר ד. גולדמן, מנהל המח' לענינים בינלאומיים, משרד המשפטים

משרד הפנים
לשנת השר

חסר

נספח

קופאים אלו

שר הפנים

Jerusalem, September 25, 1979

Dr. Boutros Boutros Ghali
Minister of State for Foreign Affairs
Cairo, Egypt

Dear Dr. Ghali,

In pursuance of your inquiries I have looked into the question of Deir El Sultan. The following is a description of the present state of affairs:

- A. The Israel government is continuing its efforts to bring the long-standing dispute between the Coptic and the Ethiopian Churches to an agreed conclusion. The Israel government respects both parties to the dispute and recognises their common source and rich history. The Israel government is convinced that with good-will and understanding it will indeed be possible to settle the dispute.
- B. The Israel government endeavours to prevent any contravention of the status-quo in the disputed area of Deir El Sultan. The right of access is assured to all, including to members of the Coptic Church. In recent years each and every complaint regarding the status quo which had been lodged by the Coptic Archbishop has been thoroughly investigated. The Ethiopian Church has been prevented from executing any repairs, renovations or changes in the sections of the church which are in their hands.
- C. In its effort to protect and preserve the holy places, the Israel government has undertaken all essential repairs at Deir El Sultan. Presently the Chapel of Saint Michael (the lower of the two chapels in the disputed area) is in urgent need of repair. The Israel government intends to undertake this repair, at its expense, and in such a manner so as not to jeopardize the interests of either party to the dispute.
- D. The Israel Ministry of Religions maintains an excellent working relationship with the Coptic community in Israel, and with the Coptic Archbishop, Dr. Arba Basilions. The Ministry has attempted to assist the Coptic community in every possible way. A few examples might illustrate this point:
 - 1) A few months ago the Coptic Archbishop requested that the duty for his new Mercedes car be covered by the Ministry of Religions. In the framework of the existing arrangements with Christian communities, the Religions Ministry was able to cover the duty of 1,100,000 Israel Pounds. (₪36,000)
 - 2) The Coptic Archbishop has requested that he be allowed to cross the borders in his car (at the Jordan River border crossing and at El-Arish). This request is presently being examined in the Defence Ministry. Meanwhile all appropriate arrangements are made to facilitate his crossing at the Allenby Bridge.

שר הפנים

- 2 -

- 3) The Israel Ministry of the Interior will continue as in the past honour requests of the Coptic Archbishop for entry permits for Coptic Ministers from Egypt to serve the Coptic community in Israel.

I'm sure you will agree, Dr. Ghali, that the matter of the rights and status of the Coptic Church in Israel is certainly receiving adequate attention.

With best wishes,

Yours, sincerely,

Dr. Joseph Burg

צילום ממכתב זה נשלח למכותבים הבאים:

- (1) שר הדתות
- (2) מנכ"ל משרד הדתות
- (3) מר דניאל רוסינג, מחלקת כנסיות, משרד הדתות.
- (4) פרופ י. זמיר, היועץ המשפטי לממשלה
- (5) מר דניס גולדמן, משרד המשפטים
- (6) לשכת שר החוץ
- (7) אריה זהר, מזכיר ועדת השרים לסכסוך הקופטי-אתיופי, מזכירות הממשלה.

(8) לשכת ראש הממשלה

9(20 17 4

שר הפנים

Jerusalem, September 25, 1979

Dr. Boutros Boutros Ghali
Minister of State for Foreign Affairs
Cairo, Egypt

Dear Dr. Ghali,

In pursuance of our talks I have looked into the question of Deir El Sultan. The following is a description of the present state of affairs:

- A. The Israel Government is continuing it's efforts to bring the long-standing dispute between the Coptic and the Ethiopian Churches to an agreed conclusion. The Israel Government respects both parties to the dispute and recognises their common source and rich history. The Israel Government is convinced that with good-will and understanding it will indeed be possible to settle the dispute.
- B. The Israel Government endeavours to prevent any contravention of the status-quo in the disputed area of Deir El Sultan. The right of access is assured to all, and naturally to members of the Coptic Church. In recent years each and every complaint regarding the status quo which had been lodged by the Coptic Archbishop has been thoroughly investigated. The Ethiopian Church has been prevented from executing any renovations or changes in the sections of the church which are in their hands.
- C. In it's effort to protect and preserve the holy places, the Israel Government has undertaken all essential repairs at Deir El Sultan. Presently the Chapel of Saint Michael (the lower of the two chapels in the disputed area) is in urgent need of repair. The Israel Government intends to undertake this repair, at its expense, and in such a manner so as not to jeopardize the interests of either party to the dispute.
- D. The Israel Ministry of Religions maintains an excellent working relationship with the Coptic community in Israel, and with the Coptic Archbishop, Dr. Arba Basilions. The Ministry has attempted to assist the Coptic community in every possible way. A few examples might illustrate this point:
 - 1) A few months ago, the Coptic Archbishop requested that the duty for his new Mercedes car be covered by the Ministry of Religions. In the framework of the existing arrangements with Christian communities, the Religions Ministry was able to cover the duty of 1,100,000 Israel Pounds (+\$36,000).

שר הפנים

- 2 -

2) The Coptic Archbishop has requested that he be allowed to cross the borders in his car (at the Jordan River border crossing and at El-Arish). This request is presently being examined in the Defence Ministry. Meanwhile all appropriate arrangements are made to facilitate his crossing at the Allenby Bridge.

3) The Israel Ministry of the Interior will continue as in the past to honour requests of the Coptic Archbishop for entry permits for Coptic Ministers from Egypt to serve the Coptic community in Israel.

I am sure you will agree, Dr. Ghali, that the matter of the rights and status of the Coptic Church in Israel is certainly receiving adequate attention.

With best wishes,

Yours sincerely,

Dr. Joseph Burg

DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM - ISRAEL

המנחל הכללי
משרד הדתות

24. IX. 1979

מלשכת שר הפנים

מ ר

ב"ה, ג' תשרי תש"מ
24 בספטמבר 1979

אל : שר הפנים
יו"ר ועדת השרים לעניין הסיכסוך האתיופי-קופטי

מאת: י. ליפל, מנכ"ל משרד הדתות

הנדון: פניתו של שר החוץ בפועל של מצרים בעניין הסיכסוך האתיופי-קופטי

בהמשך לשיחתי הטלפונית עם עוזרן מיום שישי 21 בספטמבר, הריני להציע לך מספר נקודות שלדעתי כדאי להעלות בתשובתך לשר החוץ המצרי בעניין הסיכסוך האתיופי-קופטי:

א. ממשלת ישראל ממשיכה במאמציה להניע את הצדדים לכוון פתרון מוסכם ביניהם שיביא קץ לסיכסוך זה הנמשך יותר ממאה שנה. הממשלה מכבדת את שתי הכנסיות העתיקות האלו אשר להן מקור משותף והיסטוריה ארוכה של שיתוף פעולה. הממשלה משוכנעת שעם רצון טוב והכנה הדדית ביכולתן של שתי הכנסיות לישוב את הסיכסוך שביניהן.

ב. יחד עם זאת, פועלת ממשלת ישראל באמצעות משרד הדתות למנוע כל פגיעה או שינוי במקום המריבה ולהבטיח את זכות הגישה של בני העדה הקופטית למקום. בשנים האחרונות טיפל משרד הדתות מיד בכל תלונה של הארכיבישוף הקופטי בעניין הפרת הסטטוס קוו במקום. הממשלה מונעת מהעדה האתיופית לבצע תיקונים או שינויים כלשהם בחלקים המוחזקים על ידם.

ג. זאת ועוד ~~הממשלה~~ לאור מחויבותה לשמור על המקומות הקדושים מבצעת באמצעות משרד הדתות כל תיקון חיוני במקום. כעת, מצב הקפלה ע"ש מיכאל הקדוש (אחת משתי הקפלות בסיכסוך) הינו ירוד ובכוונת הממשלה לתקן את המקום על חשבונה ובצורה שלא תפגע בזכויותיו של אף צד לסיכסוך.

ד. משרד הדתות מקפיד לשמור על היחסים הטובים עם העדה הקופטית בארץ ועם ראש העדה הארכיבישוף ד"ר אנבא בסיליוס. אנו משתדלים לסייע לראש העדה בכל דרך אפשרית. להלן מספר דוגמאות מהזמן האחרון:

(1) לפני מספר חודשים פנה אלינו הארכיבישוף הקופטי בבקשה לכסות את המיסים על מכונית מרסדס חדשה לשימוש. במסגרת ההסבר לכיסוי מיסים של העדות הנוצריות נענה המשרד לבקשתו וכיסה מיסים בסך 1,100,000 ל"י.

(2) המשרד בודק כעת עם גורמי הבטחון אם ניתן להענות לבקשתו של הארכיבישוף הקופטי לעבור במכוניתו הן לירדן והן לאל-עריש. בינתיים, עושה המשרד סידורים מיוחדים שמטרתן להקל על הארכיבישוף בעת מעברו בגשר אלנבי, (יש מקום להתערבות שר הפנים בנדון).

DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM - ISRAEL

המנחל הכללי
משרד הדתות

- 2 -

(3) משרד הפנים בהמלצת משרד הדתות מכבד כל בקשה של הארכיבישוף הקופטי להביא
ממזרים כהני-דת לשרת את העדה בישראל.

ב ב ר כ ה,

י. ליפל
המנהל הכללי

מזכירות הממשלה

ש מ ו ר

ס ד ר ה י ו ם

לישיבת ועדת השרים לעניין הסכסוך הקופטי-אתיופי

יום ב', כ' באב תשל"ט - 13.8.79

(בשעה 09.00, במזכירות הממשלה)

(א) דווח משרד הדתות על המגעים עם ראשי שתי הכנסיות

(ב) ביקור המשלחת האתיופית

(ג) ש ו ר ת .

מזכירות הממשלה

ש מ ר

פרוטוקול

ישיבת ועדת השרים לעניין הסכסוך האתיופי-קופטי

כ' באב תשל"ט - 13.8.79

נכחו חברי ועדת השרים : י. בורג - יו"ר, מ. נסים

נעדרו חברי ועדת השרים : א. אבוחצירא, ד. לוי, ש. תמיר

י. ליפל	- המנהל הכללי, משרד הדתות
ד. אפרתי	- משרד החוץ
ד. גולדמן	- סגן בכיר לפרקליט המדינה
נ. טיסדייל	- עיריית ירושלים
י. לביא	- משרד הפנים
ר. לוי	- משרד הפנים
ג. שטרן	- לשכת שר הפנים
א. שילה	- משרד הפנים

מ. ניר - המשנה למזכיר הממשלה

סדר היום:

2. המגעים עם שתי הכנסיות
3. בקור המשלחת האתיופית
4. שיחת שר הפנים עם שר המדינה לענייני חוץ של מצרים

2. המגעים עם שתי הכנסיות

בהמשך להחלטת ועדת השרים מיום ג' בשבט תשל"ט (30,1,79), מדווח המנהל הכללי של משרד הדתות על מגעיו עם שתי הכנסיות ועל נסיונותיו להביאן לידי הדברות.

מנכ"ל משרד הדתות הציע לראש הכנסיה הקופטית לקבוע שעות תפילה לבני עדתו, אך הצעתו נדחתה.

3. בקור המשלחת האתיופית

שר הפנים מדווח על בקור המשלחת האתיופית,

המשלחת האתיופית העלתה שלוש בעיות ואלו הן:

- (א) החשש פן הזכויות להן הם טוענים, תפגענה,
- (ב) שפור מגורי אנשי הכנסיה בדיר-אל-סולטן.
- (ג) תקון תקרת שתי הקפלות,

בדיון משתתפים השרים י. בורג ומ, נסים וה"ה ד. גולדמן, ד. אפרתי, א. שילה, י. ליפל והגב' נ. טיסדייל.

מחליטים:

- א. לקבל חוות דעת של מהנדס מוסמך מטעם הממשלה על מצב התקרה בשתי הקפלות והסכנות הנובעות מאי תקונה,
- אם חוות הדעת תקבע כי התקון הנו חיוני, ידאג משרד הדתות לבצוע התקון הנ"ל.
- ב. משרד הדתות יערוך סקר על תנאי המגורים בדיר-אל-סולטן וימציא את ממצאיו לוועדת השרים,

4. שיחת שר הפנים עם שר המדינה לענייני חוץ של מצרים

שר הפנים מדווח על שיחתו עם שר המדינה לענייני חוץ של מצרים, מר בוטרוס גאלי, בענין מצבה של העדה הקופטית.

הישיבה ננעלת

ב"ה, ירושלים, טו' באב תשל"ט
8 באוגוסט 1979

ד"ר
דולבאיי

אל: מר י. קדישאי, מנהל לשכת ראש הממשלה.

הנדון: משלחת הכנסיה האתיופית.

ביום 3.8.79 קיבל שר הפנים משלחת מהכנסיה האתיופית
אשר שהתה בארץ.

ראש המשלחת ביקש מד"ר בורג למסור איחוליו לרפואה
שלמה לראש הממשלה, וכן להעביר אליו את המכתבים הרצ"פ.

ב ב ק כ ה,

גלעד שטרן
מנהל לשכת השר

ע"ר ק"מ
א"מ
188/77

ט"ו באב תשל"ט

8 באוגוסט 1979

בג"צ 188/77

אל: היועץ המשפטי לממשלה.

הנדון: הסכסוך הקופטי - האתיופי - פנייתו החדשה של הארכיבישוף
הקופטי אל ראש הממשלה
ס מ ד: מכתב מיום 31.7.79

1. לדעתי, כדאי לכנס ישיבה של ועדת השרים המופקדת על הסכסוך הקופטי-אתיופי.
2. חלפו יותר מששה חדשים מאז הישיבה האחרונה של הוועדה, וחשוב לגלות סימנים של פעילות, שמא תותקף שוב הממשלה בטענה שאינה מטפלת בסכסוך.
3. בישיבתה האחרונה הטילה ועדת השרים על משרד הדתות לבוא שוב בדברים עם שתי הכנסיות ולעשות נסיון מחודש להגיע לידי הבנה הדדית על מנת להתקדם לקראת השגת פתרון מוסכם. כדאי שוועדת השרים תשמע ממשרד הדתות מה עשה בביצוע ההחלטה האמורה.
4. אני מבין כי סגן שר החוץ המצרי בטרנס גאלי העלה את נושא הסכסוך בפני שר הפנים בפגישותיו עמו. ביום ששי האחרון, נפגש שר הפנים עם משלחת מראשי הכנסיה האתיופיה. כדאי שחברי ועדת השרים ישמעו דיווח על מבעים אלה.
5. באותה הזדמנות אפשר גם להביא בפני הוועדה את הפניה האחרונה של הארכיבישוף הקופטי.
6. שוחחתי על העניין עם מנהל לשכת שר הפנים ואני מבין כי ישיבה של ועדת השרים תאורגן בקרוב.

ב ב ר כ ה

53.N

מ.ד. גולדמן
מנהל המחלקה לעניינים בינלאומיים
בפרקליטות המדינה

העתק: מר גלעד שטרן, מנהל לשכת שר הפנים.

بطريرك الكنيس الاورشليمي والشرق الارمني
للاقباط الأرثوذكس بالقدس

تليفون ٢٨٢٣٤٣ ، ٢٨٤٤٠٥ - ص. ب. ١٤٠٠٦

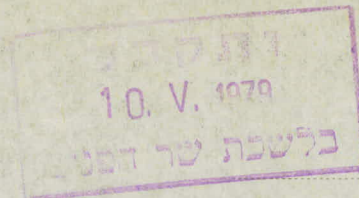
برقياً : باقبط ، القدس

THE COPTIC ORTHODOX PATRIARCHATE
OF JERUSALEM & THE NEAR EAST

JERUSALEM (OLD CITY)

TEL. 282343 , 284405 - P. O. B. 14006

CABLE : PACOPT, JERUSALEM

رقم

١٩م

١٦ش

{ القدس في

26 / 4 / 1979 ,

His Excellency ,
The Minister of Religious Affairs,
Jerusalem ,

Your Excellency ,

We very much regret to inform you that a new infringement of the Status Quo has been undertaken in our Coptic Monastery Deir-El-Sultan by the Abyssinians .

Today, our Coptic Priest who resides there saw them trying to change the wooden frame of the door under his own room in the monastery by a new one . The labourer who was working left the monastery when he saw our priest . We believe that they are trying to do this stealthily either at night or to prepare it outside and put it during the night.

We ask you to take an immediate action to prevent them from doing this infringement or any other thing against the Status Quo in our said monastery .

Awaiting your reply .

Yours Faithfully

Dr. Anba Basilios

Coptic Orthodox Archbishop of the
Holy See of Jerusalem & the Near East .

cc: His Excellency, the Minister of Justice ,
His Excellency, the Minister of Interior and Police ,
His Excellency , the Minister of Foreign Affairs,

משרד הפנים

לשכת השר

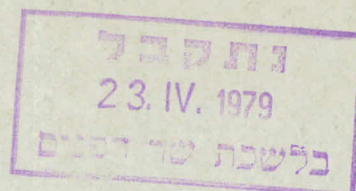
ס 5 מ ר

מיוקרוסאים
האיופיים

השר

כ"ו בניסן תשל"ט
23 באפריל 1979

בג"צ 188/77

אל: היועץ המשפטי לממשלה.

הנדון: פניית הארכיבישוף הקופטי אל
ראש הממשלה

1. במכתב חשובה אל הארכיבישוף הקופטי יש, לדעתי, להדגיש את הנקודות הבאות.

(א) כפי שידוע היטב לארכיבישוף הקופטי, מדיניות הממשלה היא לייצור אווירה רגיעה ביחסים בין הכנסיה הקופטית והכנסיה האתיופית בכל הנוגע למקום הקדוש, נשוא הסכסוך ביניהן. בדרך זו משתדלת הממשלה להניע את שתי הכנסיות לפתרון מוסכם בשאלות השנויות במחלוקת ביניהן. לאחרונה, הטילה הממשלה על משרד הדתות לבוא שוב בדברים עם שתי הכנסיות ולעשות נסיון מחודש להתקדם לכיוון השגת פתרון מוסכם לסכסוך. כשם שמדינת ישראל והרפובליקה הערבית של מצרים הגיעו לידי הסכם שלום וסיימו בכך 30 שנות איבה ביניהן, כך יש לקוות שיעשו הכנסיות הקופטית והאתיופית ויישבו בדרכי נועם ובפתרונות מוסכמים את נושא המריבה שעליו התווכחו במשך דורות.

(ב) אנו מכחישים את טענת הארכיבישוף כי הממשלה לא טיפלה ואינה מטפלת בסכסוך. כפי שהבהירו שופטי הרוב בבג"צ 188/77 (המוטראן הקופטי נגד מדינת ישראל) השיקולים השונים שהממשלה חייבת להביא בחשבון, וכן אופיו המיוחד והרגיש של הסכסוך והשלכותיו במישור הבינלאומי, מחויבים זהירות יתר, האטת קצב הטיפול ואפילו הפסקתו מזמן לזמן.

(ג) אנו גם מכחישים בתוקף את הטענה כי ממשלת ישראל פועלת נגד הכנסיה הקופטית מטעמים פוליטיים ואת הטענה כי דבר זה נובע בבירור מהחלטת בית המשפט העליון בבג"צ האמור. כפי שהובהר בהחלטת בית המשפט, רשאת הממשלה להתחשב במכלול של עניינים, לרבות שיקולים של מדיניות חוץ ושל דרכי בטחון. אולם אין להסיק מכך או מהחלטות הממשלה בנושא כי הממשלה פועלת נגד הכנסיה הקופטית מטעמים פוליטיים. נהפוך הוא: כל שאיפתה של הממשלה היא לפתור את הסכסוך לשביעות רצונן של שתי הכנסיות.

(ד) משרד החתות ומשטרה ישראל מוכנים עתה, כפי שתמיד היו מוכנים בעבר, להבטיח את זכות הגישה של בני העדה הקופטית, כפי שנקבע בהחלטת הממשלה מיום 28.3.71.

2. לדעתי, החשובה לארכיבישוף הקופטי צריכה להינתן בשם ראש הממשלה על ידי אחד מעובדי לשכתו.

ב ב ר כ ה

מ.ד. גולדמן

מנהל המחלקה לעניינים בינלאומיים
בפרקליטות המדינה

הערות:

1. שר המשפטים.
2. מר ישראל ליפול, מנכ"ל משרד הדתות.
3. ד"ר מיכאל ניר, המשנה למזכיר הממשלה.
4. מר גלעד שטרן, מנהל לשכת שר הפנים
(בהמשך לשיחתנו הטלפונית מיום 20.4.79).

משרד הפנים
לשכת השר

ד"ר קופלמן

משרד הפנים

לשכת השר

אסתר

נא לשלוח
ג' י"ג קובץ
אלוהים

אשר

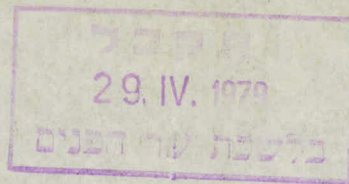

بطريرك الكهنس الاورشليمي والشرق الارمني
للاقباط الارثوذكس بالقدس

تليفون ٢٨٢٣٤٣ ، ٢٨٤٤٠٥ - ص. ب. ١٤٠٠٦
برقياً : باقبط ، القدس

THE COPTIC ORTHODOX PATRIARCHATE
OF JERUSALEM & THE NEAR EAST

JERUSALEM (OLD CITY)
TEL. 282343 , 284405 - P. O. B. 14006
CABLE : PACOPT, JERUSALEM

م ١٩
ش ١٦

القدس في

27 /3/1979 ,

His Excellency,
Mr. Israel Lippel ,
Director General ,
Ministry of Religious Affairs ,
Jerusalem ,

Your Excellency ,

In reference to your letter of December 1978 which we have received on 28/12/1978 , we would like to submit to your Excellency the following :-

- 1- Our letter of 25 September 1978 to His Excellency the Prime Minister to which you have answered by your above mentioned letter was not dealing only by the changing of the Coptic inscriptions in our usurped Churches in Deir-El-Sultan Coptic Monastery but also with the unjust aggression itself which as you know clearly had befall our Holy Places on 25th April 1970. We asked His Excellency , the Prime Minister in our mentioned letter as in our previous letters to remove this aggression by restoring to us our usurped Holy Places. With great regret we clarify hereby that you have neglected this most important matter which remained without a solution until now.
- 2- Concerning what you mentioned in your letter that your ministry saw to the removal of the Ethiopian inscriptions , we would like to draw your attention to the fact that you did not see to the restitution of the Coptic inscriptions back in its place till now. You, as we think, know that your job is to keep and safeguard the Status Quo . Do you think that you have fulfilled your task in keeping and safeguarding the Status Quo by only removing the Ethiopian inscriptions ? We think that your task in this subject cannot be fulfilled without restoring the Coptic inscriptions in its place. So we hereby , again, ask to restore immediately the Coptic inscriptions and let us know that in order to investigate into the matter ourselves.
- 3- In your letter you did not inform us about what you did concerning the removal of the most ancient Coptic Icons from our Churches therein , the

..//.

بطريرك الكنيس الاورشليمي والشرق الارمني
للاقباط الارثوذكس بالقدس

تليفون ٢٨٢٣٤٣ ، ٢٨٤٤٠٥ - ص. ب. ١٤٠٠٦
برقياً : باقبط ، القدس

THE COPTIC ORTHODOX PATRIARCHATE
OF JERUSALEM & THE NEAR EAST

JERUSALEM (OLD CITY)
TEL. 282343 , 284405 - P. O. B. 14006
CABLE : PACOPT, JERUSALEM

- 2 -

م ١٩
ش ١٦

القدس في

matter which we wrote to you about in our cable of 25th Jan. 1978 and letters of Jan. 26, 1978 and September 23th 1978 . These Icons are of great value not only in their price but also because they represent an important part of the Coptic inheritance in the Holy Places . The removal of any of these Icons is a great infringement of the Status Quo . We again ask the removal of the new Icons which the Abyssinians put in our Churches in Deir-El-Sultan and the restitution of our Icons according to the Status Quo . You can clearly see this removal of our Icons by looking at the 15 pictures we have sent to your ministry immediately after the sad aggression of the 25th April 1970 , attached to our letter of 29/4/1970 and compare them with the present situation . In our mentioned letter of 29/4/1970 we warned you that you will be held responsible for any change, damage or loss of any of our Holy Icons , objects and Coptic inheritance in our said churches. Don't you believe that the removal of these Icons and Holy ancient objects is a great loss not only for us and our Church but also for humanity and history records. We still are waiting for the restitution of these Icons and all our Holy objects into their places as they were before the aggression and as you can see in the mentioned 15 pictures attached to our letter dated 29/4/1970 .

4- We again ask you to deal justly in the aggression of 25th April 1970 on Deir-El-Sultan and restore to us our usurped Churches. By this only you can fulfil your task in keeping and safeguarding the Status Quo in the Holy Place which the Israeli Government as we have mentioned in our numerous letters promised to safeguard and protect . This is our main problem which you should care to remove .

5- We know that this aggression of April 25th 1970 was a result of political pressure as we have mentioned in our previous letters and as it became obvious in the decision of the High Court of Justice , Jerusalem , No. 186/77 , dated 9th of January 1979 , for no reason at all except being Egyptian Copts . Now after the signing of the 'Peace Treaty ' between Egypt and Israel , we think that there is no place for any political

..//.

بطركية الكهنه الاورشليمي والشمال
للاقباط الارثوذكس بالقدس

رقم

تليفون ٢٨٢٣٤٣ ، ٢٨٤٤٠٥ - ص. ب. ١٤٠٠٦

برقياً : باقبط ، القدس

م ١٩

ش ١٦

القدس في

THE COPTIC ORTHODOX PATRIARCHATE
OF JERUSALEM & THE NEAR EAST

JERUSALEM (OLD CITY)
TEL. 282343 , 284405 - P. O. B. 14006
CABLE : PACOPT, JERUSALEM

- 3 -

pressures against us . It is time now to act according to the soul of the Treaty of Peace by restoring to us our usurped Holy Churches.

Yours Faithfully

Basilios

Dr. Anba Basilios

Coptic Orthodox Archbishop of the
Holy See of Jerusalem and the Near East.

cc: His Excellency , the Prime Minister.

His Excellency, the Minister of Interior and Police .

His Excellency, the Minister of Religious Affairs .

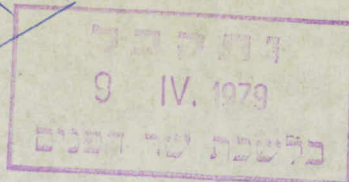
His Excellency , the Minister of Foreign Affairs.

His Excellency, the Minister of Justice .

His Excellency, the Minister of Construction and Housing.

بطركية الكهنه الاورشليمي والشرق الارمني
للاقباط الأرثوذكس بالقدس

رقم

القدس في

تليفون ٢٨٤٤٠٥ ، ٢٨٢٣٤٣ - ص. ب. ١٤٠٠٦

برقياً : باقبط ، القدس

م ١٩

ش ١٦

THE COPTIC ORTHODOX PATRIARCHATE
OF JERUSALEM & THE NEAR EAST

JERUSALEM (OLD CITY)
TEL. 282343 , 284405 - P. O. B. 14006
CABLE : PACOPT, JERUSALEM

26 / 3 / 1979 ,

His Excellency ,
Prime Minister, Mr. Begin ,
Jerusalem ,

Your Excellency ,

We refer to our previous letters sent to Your Excellency on 22/6/1977, 1/8/1977 and 26/1/1978 , concerning our usurped Holy Places in our Coptic Monastery Deir-El-Sultan and we would like to submit to Your Excellency the following :-

- 1- In your letters dated 14/10/1977, 15/1/1978 , you promised us that the Government is going to deal with the matter to reach a just solution but till now nothing has been done .
- 2- Your Excellency is well aware that as a result of this unjust aggression that befell our Holy Places ,our religious services are delayed and our festivals of feasts are cancelled and we think that you as a religious person cannot accept such a treatment for us .
- 3- We do not know why the Government is acting against us politically , the matter which became very clear from the decision of the High Court of Justice in Jerusalem No.186/77 , dated 9th January 1979 . We think that it is a shame to receive such a treatment in the 20th century .
- 4- And now after the signing of the 'Peace Treaty' between Egypt and Israel which we believe that it will be the first step for a Just and Comprehensive Peace in the area. We think that there is no place for political pressures against us . It is time now to act according to your good intentions towards this Peace Treaty by removing this political pressure from which we have been suffering all this time by restoring to us our usurped Holy Places
- 5- It is not difficult for you Mr. Prime Minister who has succeeded so far to reach this Peace Treaty , to have a just vision of this ill-treatment which befell us and our Holy Places for no reason at all except that we are Egyptian Copts. It also needs no time from you to remove this ill-treatment by cancelling the Interim Order you issued against us on 28/3/1971 ,

.../.

بطريرك الكنيس الأرثوذكسي للشمال المقدس
للأقباط الأرثوذكس بالقدس

تليفون ٢٨٢٣٤٣ ، ٢٨٤٤٠٥ - ص. ب. ١٤٠٠٦

برقياً : باقبط ، القدس

THE COPTIC ORTHODOX PATRIARCHATE
OF JERUSALEM & THE NEAR EAST

JERUSALEM (OLD CITY)
TEL. 282343 , 284405 - P. O. B. 14006
CABLE : PACOPT, JERUSALEM

- 2 -

executing the decision of the High Court of Justice ,Jerusalem, No. 109/70 and ordering to keep the Status Quo in our Monastery Deir-El-Sultan as it had been when Israel entered the Old-City of Jerusalem after the June 1967 War. It is well known to you that the Israeli Government has declared from the first moment of entering Old Jerusalem in front of all the Heads of the different Religions and Communities to,keep and safeguard the Status Quo in the Holy Places . The Government has kept this promise with all the communities and other religions except us, the Egyptian Copts. Is this the Justice in Israel Mr. Prime Minister ?

To restore Justice to us the Egyptian Copts is no less important than the Peace Treaty which you have worked hard to achieve . By removing this injustice done to us will give us and all the other communities the feeling of safety and protection towards all the Holy Places.

6- We are about to celebrate our Easter, as well as you are about to celebrate your Passover , what will your feelings be Mr. Prime Minister to know that the Coptic Community has for the 9th year since this aggression cancelled all celebrations , receptions and since then received all joyous occasions with sad hearts and a feeling of injustice,persecution and bitterness on account of this sad aggression .

We hope that you will restore to us our usurped Holy Places before this coming Easter so that we can also celebrate like all the other Communities the joy of Easter and feel that we and our Holy Places have Peace.

We lift our hearts to God the Almighty to lead your steps in the way of Peace to the whole area.

Yours Faithfully

Dr. Anba Basilios

Coptic Orthodox Archbishop of the Holy
See of Jerusalem and the Near East.

cc:

Their Excellencies :
Minister of Justice .
Minister of Foreign Affairs.
Minister of Interior and Police.
Minister for Religious Affairs.

מזכירות הממשלה

ש מ ר

פרוטוקול

ישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך הקופטי-אתיופי

ב' בשבט תשל"ט - 30.1.79

(בשעה 08:30)

נכחו חברי ועדת השרים: י. בורג - יו"ר, א. אבוחצירא, מ. נסים.

נעדרו חברי ועדת השרים: ד. לוי, ש. תמיר.

י. זמיר	-	היועץ המשפטי לממשלה
מ.ד. גולדמן	-	סגן בכיר לפרקליט המדינה
ד. אפרת	-	משרד החוץ
נ. טיסדייל	-	עיריית ירושלים
ד. רוסינג	-	משרד הדתות
מ. ששון	-	משרד החוץ

מ. ניר - המשנה למזכיר הממשלה

סדר היום: 1. הסכסוך הקופטי-אתיופי

./הסכסוך

בפרוטוקול זה 2 דפים.

ש מ ר

- 2 -

1. הסכסוך הקופטי-אתיופי

מנהל המחלקה לעניינים בינלאומיים בפרקליטות המדינה פותח.

בדיון משתתפים: השרים י. בורג, א. אבוחצירא, ומ. נסים; וה"ח מ. ששון, ד. אפרת, ד. רוסינג וי. זמיר.

מ ח ל י ט י ם :

(א) ועדת השרים שמעה הסברים על תוכן פסק-הדין בבג"צ 188/77 ושקלה את האמור בו ואת גישותיהם השונות של שופטי בית-המשפט העליון.

(ב) לאור האמור בפסק-הדין, להטיל על משרד הדתות לבוא שוב בדברים עם שתי הכנסיות לעשות נסיון מחודש להגיע לידי הבנה הדדית על-מנת להתקדם לקראת השגת פתרון מוסכם לסכסוך.

(ג) לתת הנחיות למשרד הדתות בדבר מניעת כל פגיעה או שינוי במקום המריבה ובדבר הבטחת זכות הגישה של בני העדה הקופטית, כפי שנקבעה בהחלטת הממשלה מיום 28.3.1971.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

ז ת ה ב י
15. X. 1978
בלשכת שר הפנים

ירושלים, י"ב בתשרי תשל"ט
13 באוקטובר 1978

אל : היועץ המשפטי לממשלה

מאת : המשנה למזכיר הממשלה

מצורפת בזה פניה נוספת מאת הארכיבישוף
הקופטי, אשר הופנתה אל ראש-הממשלה.

אודה לך אם תציע הצעת-תשובה וכן תקבע
על מי להשיב לפניה זו.

ב ב ר כ ה

מיכאל ניר

העתק: שר הפנים - יו"ר ועדת השרים לעניין הסכסוך הקופטי-אתיופי
מר מ.ד. גולדמן, מנהל המחלקה לעניינים בינלאומיים
בפרקליטות המדינה

تليفون ٨٢٣٤٣ ، ٨٤٤٠٥ - ص. ب ١٤٠٠٦
 برقياً : باقبط ، القدس

١٩ م

١٦ ش

القدس في

THE COPTIC ORTHODOX PATRIARCHATE
 OF JERUSALEM & THE NEAR EAST

JERUSALEM (OLD CITY)
 TEL. 82343, 84405 - P. O. B. 14006
 CABLE : PACOPT, JERUSALEM

932-71

25 / 9 / 1978 ,

His Excellency ,
 The Prime Minister , Mr. Begin ,
 Jerusalem ,

Your Excellency ,

May we kindly refer to our previous correspondence to Your Excellency concerning the repeated aggressions on our Holy Places in our Coptic Monastery Deir-El-Sultan , the last of which we mentioned in our cable and letter of 25/1/1978 , and 26/1/1978, i.e. the change of the Coptic and Arabic inscriptions and art on the icons and iconostasises therein. In Your Excellency's last letter to us dated Jan.15th ,1978 , you have promised that after the investigation of the churches by the Ministerial Committee , the Committee will settle the matter by giving its decision . Unfortunately, more than nine months have passed since the inspection and still nothing has been done.

Your Excellency are well aware that we have waited too long since the said aggression although the settlement of this aggression is so easy and needs no efforts at all except an order to keep the Status Quo in the said Monastery as the Israeli Government declared in front of all the Heads of the Religions and Christian Communities a few days after entering the Old - City of Jerusalem in 1967 to keep and safe guard the Status Quo in the Holy Places and as the Israeli Government has done until now in all the Holy Places except our Coptic Monastery Deir-El-Sultan .

May we kindly draw Your Excellency's attention to the fact that every delay in restoring our said usurped Holy Places causes an uncompensatable damage , changes and loss of our invaluable inheritance therein. This was clearly seen by the Ministerial Committee on its inspection of the site on January 25th ,1978 , the matter which we have explained to Your Excellency in our above mentioned cable and letter. We do believe and trust that Your

../.

بطريرك الكنيس الاورثوذكسي والشرق الارمني
للاقباط الارثوذكس بالقدس

تليفون ٨٢٣٤٣ ، ٨٤٤٠٥ - ص. ب ١٤٠٠٦
برقياً : باقبط ، القدس

THE COPTIC ORTHODOX PATRIARCHATE
OF JERUSALEM & THE NEAR EAST

JERUSALEM (OLD CITY)
TEL. 82343, 84405 - P. O. B. 14006
CABLE : PACOPT, JERUSALEM

- 2 -

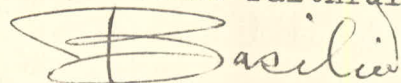
Excellency as a righteous man who values the sacredness of the Holy Places and City will not accept such harm and ill-treatment of the Coptic Holy Places .

Dear Mr. Prime Minister ,

After all the good efforts at Camp David and the outcome of these efforts that inspired hope for Peace in the area, do you believe that there is still any reason for not restoring our Coptic Holy Places to us ?

We do hope that our usurped Coptic Holy Places will be soon restored to us so that we can also feel at Peace.

Yours Faithfully

 Basilios

Dr. Anba Basilios

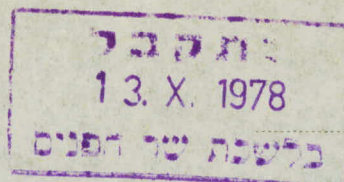
Coptic Orthodox Archbishop of the
Holy See of Jerusalem & the Near East .

بطريرك الكنيس الاورشليمي والشرق الارمني
للاقباط الارثوذكس بالقدس

تليفون ٢٨٢٣٤٣ ، ٢٨٤٤٠٥ - ص. ب. ١٤٠٠٦

برقياً : باقسط ، القدس

رقم

١٩

ش ١٦

القدس في

THE COPTIC ORTHODOX PATRIARCHATE
OF JERUSALEM & THE NEAR EAST

JERUSALEM (OLD CITY)

TEL. 282343 , 284405 - P. O. B. 14006

CABLE : PACOPT, JERUSALEM

25 / 9 / 1978 ,

His Excellency ,
The Prime Minister , Mr. Begin ,
Jerusalem ,

Your Excellency ,

May we kindly refer to our previous correspondence to Your Excellency concerning the repeated aggressions on our Holy Places in our Coptic Monastery Deir-El-Sultan , the last of which we mentioned in our cable and letter of 25/1/1978 , and 26/1/1978, i.e. the change of the Coptic and Arabic inscriptions and art on the icons and iconostasises therein. In Your Excellency's last letter to us dated Jan.15th ,1978 , you have promised that after the investigation of the churches by the Ministerial Committee , the Committee will settle the matter by giving its decision . Unfortunately, more than nine months have passed since the inspection and still nothing has been done.

Your Excellency are well aware that we have waited too long since the said aggression although the settlement of this aggression is so easy and needs no efforts at all except an order to keep the Status Quo in the said Monastery as the Israeli Government declared in front of all the Heads of the Religions and Christian Communities a few days after entering the Old - City of Jerusalem in 1967 to keep and safe guard the Status Quo in the Holy Places and as the Israeli Government has done until now in all the Holy Places except our Coptic Monastery Deir-El-Sultan .

May we kindly draw Your Excellency's attention to the fact that every delay in restoring our said usurped Holy Places causes an uncompensatable damage , changes and loss of our invaluable inheritance therein. This was clearly seen by the Ministerial Committee on its inspection of the site on January 25th ,1978 , the matter which we have explained to Your Excellency in our above mentioned cable and letter. We do believe and trust that Your

../.

بطريرك الكنيس الاورثوذكسي للشرك الارمني
للاقباط الارثوذكس بالقدس

تليفون ٢٨٢٣٤٣ ، ٢٨٤٤٠٥ - ص. ب. ١٤٠٠٦
برقياً : باقبط ، القدس

THE COPTIC ORTHODOX PATRIARCHATE
OF JERUSALEM & THE NEAR EAST

JERUSALEM (OLD CITY)
TEL. 282343 , 284405 - P. O. B. 14006
CABLE : PACOPT, JERUSALEM

- 2 -

Excellency as a righteous man who values the sacredness of the Holy Places and City will not accept such harm and ill-treatment of the Coptic Holy Places .

Dear Mr. Prime Minister ,

After all the good efforts at Camp David and the outcome of these efforts that inspired hope for Peace in the area, do you believe that there is still any reason for not restoring our Coptic Holy Places to us ?

We do hope that our usurped Coptic Holy Places will be soon restored to us so that we can also feel at Peace.

Yours Faithfully

Basilio
Dr. Anba Basilios

Coptic Orthodox Archbishop of the
Holy See of Jerusalem & the Near East .

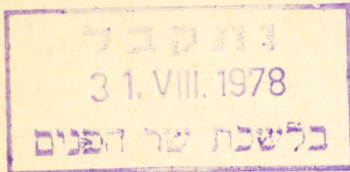
cc : ✓ His Excellency , the Minister of Interior and Police , Jerusalem .
His Excellency , the Minister of Justice , Jerusalem .
His Excellency , the Minister of Foreign Affairs , Jerusalem .
His Excellency , the Minister of Religious Affairs , Jerusalem .

م ١٩
ش ١٦

القدس في

מזכירות הממשלה

ש מ ו ר

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך
הקופטי-אתיופי
כ"ז באב תשל"ח
30.8.78

נכחו חברי ועדת השרים: ש. תמיר - יו"ר, א. אבוחצירא, מ. נסים.

נעדרו חברי ועדת השרים: י. בורג, ג. פת.

י. ליפל - המנהל הכללי, משרד הדתות
מ.ד. גולדמן - סגן בכיר לפרקליט המדינה
נ. טיסדייל - עיריית ירושלים
ד. רוסינג - משרד החוץ
ע. ערן - משרד החוץ
י. ורד - משרד החוץ

מ. ניר - המשנה למזכיר הממשלה

6. הסכסוך הקופטי-אתיופי

בפרוטוקול זה 2 דפים

הסכסוך הקופטי - אתיופי

.6

סגן בכיר לפרקליט המדינה פותח

בדיון משתתפים השרים: ש. תמיר, א. אבוהצירא, מ. נסים, והגב' י. ירד.

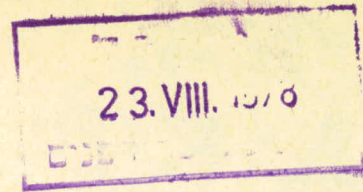
מ ח ל י ט י ם:

להשיב להצעת בית המשפט העליון כדלקמן:

"ועדת השרים שקלה בכובד ראש את הצעת בית-המשפט העליון מיום 2.6.78, ובחנה את כל התוצאות האפשריות הנובעות מהצעה זו. לאור אופיו המיוחד של הסכסוך והשלכותיו, סבורה ועדת השרים כי הענין אינו מתאים להכרעה סופית וחותכת בשלב זה, או לפי לוח זמנים מוגדר מראש. מדיניות הממשלה היא לפעול ליצירת אווירת רגיעה ביחסים בין שתי הכנסיות במקום ובדרך זו להניע אותן - במרוצת הזמן - ובמידת האפשר, לפתרון מוסכם בשאלות השנויות במחלוקת ביניהן. אשר על כן, ובכל הכבוד, אין ועדת השרים סבורה שיש לפעול עתה בדרך המוצעת על-ידי בית-המשפט".

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

62-9.78

THE OFFICE OF DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM - ISRAEL

המנהל הכללי
משרד הדתות

ב"ה, יא' באב תשל"ח
14 באוגוסט 1978

אל: שר הפנים, יו"ר ועדת השרים לסיכסוך הקופטי-אתיופי
שר הדתות - א. אבוהצירא
שר המשפטים - ש. תמיר
שר הבינוי והשיכון - ג. פת
השר משה ניסים
ראש עיריית ירושלים ט. קולק

שלום וברכה,

הנדון: יחסים קופטים - אתיופים

מצ"ב אני מעביר לידיעתכם דו"ח שקבלתי מאח מנהל המחלקה הנוצרית במשרדנו בנדון.

ב ב ר כ ה

י. ליפל
המנהל הכללי

העחקים: עו"ד ד. גולדמן - משרד המשפטים
מר ד. אפרתי - משרד החוץ

מדינת ישראל

משרד הדתות

לשכה ראשית

ירושלים

המחלקה לעדות הנוצריות

תאריך: 7.8.78

מספר:

אל: מר י. ליפל, המנהל הכללי
מאת: המחלקה לעדות הנוצריות

שלום רב,

הנדון: תלונות ראש הכנסיה הקופטית בענין הפרת הסטטוס-קוו
בדיר-אל-טולטן

ברצוני לדווח לך על שיפוטנו בתלונות הנ"ל הנמשך מזה מספר שבועות.

ביום 25.8.78 נתקבלה תלונה מהארכיבישוף הקופטי לפיה התחילו הנזירים האתיופים המתגוררים בדיר אל טולטן למנוע מהנזיר הקופטי המתגורר, לפי הסטטוס קוו, במקום, מלהשתמש בשירותים ובמים במנזר. באותו יום נתקבלה תלונה מצד האתיופים לפיה נוהג הנזיר הקופטי לפתוח בלידה את כרו המים ולשפוך כמויות גדולות של מים.

כזכור לך מערכת המים והשירותים האלו הותקמו במקום ע"י משרד הדתות בשנת 1973 לשימוש של כל המתגוררים במקום ואת בעקבות התראה של עיריית ירושלים על מצב התברואה הירוד של המקום.

מיד עם קבלת התלונות הנ"ל ניגש נציג המשרד למקום והתברר שלפחות תלונתו של הארכיבישוף הקופטי אכן נכונה והאתיופים התנגדו בכל חוקף להתיר את השימוש בשירותים ובמים. באותו יום נפגשנו גם עם הארכיבישוף הקופטי ומסרנו לו על מגעינו עם האתיופים תוך מגמה לפתור בהקדם את הבעיה. הארכיבישוף דחה את טענתם של האתיופים כאילו הנזיר הקופטי מבזבז את המים, אם כי הבטיח הארכיבישוף להעלות את הענין בפני הנזיר הקופטי.

לאחר כשבועיים ימים של פגישות רבות חוזרות ונשנות מידי יום ביומו, הן עם האתיופים והן עם הקופטים, וכן לאחר תלונה נוספת בכתב מהארכיבישוף הקופטי מיום 4.7.78, התחילו האתיופים, אם כי לא ברצון, להתיר לנזיר הקופטי את השימוש בשירותים, אך עדיין הגבילו את השימוש במים.

ברצוני להדגיש שבמקרה כל התקופה האמורה גילו האתיופים עקשנות רבה תוך כדי מתן הבטחות אשר הופרו שוב ושוב מיד למחרת, דבר שהביא לתלונות חוזרות, בע"פ, מצד הארכיבישוף הקופטי. לדעתי הקשיים בהם נתקלנו, מן הצד האתיופי, נובעים גם מהעדר מנהיגות ברורה בקרב העדה בעקבות שובו לאתיופיה של הארכיבישוף האתיופי מתיאס.

- יחד עם זאת, יש לציין שבנוגע לשימוש במים טענו האתיופים, ובמידה מסוימת של צדק, שהשבון המים משולם על ידם, על מנת להביא לשקט ולסדר במקום לחצנו על האתיופים להתיר שימוש במים עז לפתרון בעית התשלום, וכך נעשה. כעת אנו בודקים שלוש אפשרויות לפתרון בעיה זו.
- 1- התקנת ברז מים עם שעון נפרד לשימוש של הנזיר הקופטי.
 - 2- תשלום השבון המים כולו ע"י משרד הדתות.
 - 3- תשלום חלקו של הנזיר הקופטי ע"י משרד הדתות. האתיופים נוטים לפתרון זה.

מדינת ישראל

משרד הרתות

לשכה ראשית

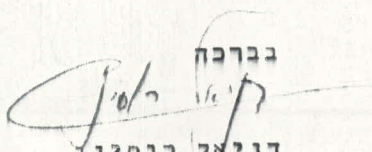
ירושלים

תאריך :

מספר :

ביום 11.7.78 נתקבלה תלונה נוספת מצד הארכיבישוף הקופטי לפיה מבצעים האתיופים שינוי בדלתות במנזר דיר אל סולטן. מיד עם קבלת התלונה ניגש נציג המשרד למקום ונמנעו שהאתיופים הורידו שתי דלתות מהמשקוף, וזאת לצורך נקיון בשני חדרים. דיווחתי על כך לארכיבישוף הקופטי והוא ביקש שמשרדנו ידאג להחזרת המצב לקדמותו. הודעתי לאתיופים שמשרדנו ידאג להחזרת הדלתות מחדש והורתי בתוקף על עומדתנו שאין לבצע כל שינוי במקום.

בברכה

דניאל רוסינג
מנהל המחלקה

לוסח: העתקים של חשבוניותנו לזולנות המוזכרות בחשקור

STATE OF ISRAEL

MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
Department for Christian Communities

Jerusalem, 25 July 1978

H.E. Dr. Anba Basilios
Coptic Orthodox Archbishop of the Holy See
of Jerusalem and the Near East
P.O.B. 146
Jerusalem

Dear Archbishop Basilios,

Further to our numerous meetings, beginning on 25 June 1978, concerning the matter of the use of the lavatories and water taps in Deir el-Sultan, I wish now to respond in writing to your two letters on the subject, sent to the Ministry of Religious Affairs on 24 June and 4 July.

As I told you in our meeting on 25 June, our Ministry received on that day also a letter from the Superior of the Ethiopian monks, in which he complained that your monk living in Deir el-Sultan had been leaving the water taps there open during the night. I thank you for your willingness to investigate this matter with the monk, even while you expressed grave doubt that he would do such a thing.

As you know, during the two weeks following receipt of your first letter, we met almost daily with the Ethiopian monks in an attempt to settle the matters raised in the several above-mentioned letters. While we eventually succeeded in convincing them to permit your monk the use of the lavatories and water taps, we are yet seeking a solution to the matter of the payment for the water, which cannot be considered part and parcel of the Monastery.

Please accept my best regards.

Respectfully yours,

Daniel Rossing
Daniel Rossing
Director of the Department

cc: Mr Israel Lippel, Director-General

STATE OF ISRAEL

MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS

Department for Christian Communities

Jerusalem, 30 July 1978

H.E. Dr. Anba Basilios
Coptic Orthodox Archbishop of the Holy See
of Jerusalem and the Near East
P.O.B. 14006
Jerusalem

Dear Archbishop Basilios,

Further to our several conversations, beginning on 11 July 1978, concerning the matter raised in your letter of complaint to our Ministry on that day, I wish now to put in writing the results of our investigation into this matter.

As I have informed you, the several doors seen in the courtyard of the Monastery of Deir el-Sultan on 11 July do not seem to have been in use in the Monastery but rather had been stored in a room which the Ethiopian monks were cleaning, though not repairing, on that day. As you agreed with me, such cleaning cannot be considered an infringement of the Status Quo.

However, during my investigations, I have discovered that two other doors have been removed from their frames. As I told you, I have informed the Ethiopians that these doors must be replaced and that this work will be carried out by the Ministry of Religious Affairs.

May I take this opportunity to reiterate our firm commitment to preserving the Status Quo.

With best regards, I remain

Respectfully yours,

Daniel Rossing
Daniel Rossing
Director of the Department

cc: Mr. Israel Lippel, Director-General

מדינת ישראל

משרד הדתות
לשכה ראשית
ירושלים
המחלקה לעדות חנוכיות

בתיאור המסמך חש"ח
30.7.78

מספר :

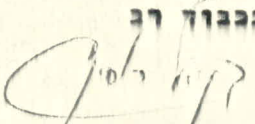
לכבוד
אבא יוחננס בתאלי
ראש המגזר
המגזר האתיורי
ח.ד. 19025
ירושלים

לאבא יוחננס שלום,

בהמשך לשיחתנו הרבות בנושא, ברצוני להעלות על הכתב את תוצאות בירורי
בעקבות תלונתכם מיום 24.6.78.

כפי שמסרתי לך העלתי את תלונתכם בפני הארכיבישוף הקופטי אשר הבטיח
לבדוק את העניין. לאחר בירור עם הנזיר הקופטי המתגורר בדיר אל-סולטן, דחה
הארכיבישוף הקופטי את טענתכם, אם כי הוא הבטיח לנו להורות לנזיר הקופטי
בדיר-אל-סולטן לשמור על התנהגות הוגנת מצדו.

כפי שמסרתי לארכיבישוף הקופטי, וגם לך, ימשיך משרדנו לעבוד למען
השקט והשלום במגזר דיר אל-סולטן תוך שמירת הסטטוס קוו במקום, ואני
מודה לך אישי על כל שיתוף פעולה בנושא זה.

בכבוד רב

דניאל רומינג
מנהל המחלקה

העתק: מר י. ליפל, המנהל הכללי

מזכירות הממשלה

ותיק
6. IV. 1978
בלשכת שר הפנים

ירושלים, כ"ז באדר ב' תשל"ח
5 באפריל 1978

ש מ ו ר

אל : שר הפנים
שר הדתות
שר המשפטים

מאת: עוזר ראשי למזכיר הממשלה

הנני מתכבד להביא לתשומת-לבכם החלטה מס. 4 של ועדת השרים
לענין הסכסוך הקופטי-אתיופי, מיום כ"ד באדר ב' תשל"ח (2.4.78):

הסכסוך הקופטי-אתיופי .4"

מ ח ל י ט י מ : בהמשך להחלטת ועדת השרים מיום י"ב באדר ב'
תשל"ח (21.3.78) -:

(א) בענין מדיניות הטיפול בסכסוך:-

1. לרשום בפניה את רגישות הענין מבחינת הנושא ובחינת
היבטיו הבינלאומיים;
2. להמשיך לחפש דרכים שיניעו את שתי הכנסיות להגיע -
במרוצת הזמן - לפתרון מוסכם ביניהם, ולא להגיע
להכרעה חותכת בסכסוך בטרם עת;
3. להוסיף ולחתור ליצירת אווירה של שקט ושל אמון הדדי
ביחסים בין שתי הכנסיות. לשם כך יוסיפו משרד הדתות
ויתר הרשויות הממלכתיות בטיפול בכל הבעיות השוטפות
המתעוררות בין שתי הכנסיות, וביישוב הסכסוכים המעשים
ביניהם. כן יקפידו הרשויות הממלכתיות על שמירת הסדר
במקום וימשיכו להבטיח לבני העדה הקופטית את זכות
הגישה שלהם אל הקפלות, בהתאם להחלטת הממשלה מיום
28.3.71

(ב) בענין תלונת המוטראן הקופטי בדבר הכתובות האתיופיות:-
משרד הדתות יבוא בדברים עם נציגי הכנסיה האתיופית על-מנת
שיסירו את הכתובות האתיופיות, נשוא התלונה."

ההחלטה נתקבלה לפי סעיף 30 בתקנון לעבודת הממשלה.

ב ב ר כ ה

אריה זהר

העתק: היועץ המשפטי לממשלה
מר מ.ד. גולדמן, מנהל המח' לענינים בינלאומיים,
משרד המשפטים

מזכירות הממשלה

ותקבל

6. IV. 1978

בלשכת שר הפנים

ש מ ו ר

פ ר ו ט ו ק ו ל

החלטת ועדת השרים לענין הסכסוך הקופטי-אתיופי

כ"ד באדר ב' תשל"ח - 2.4.78

4. הסכסוך הקופטי-אתיופי

מ ח ל ל י ט י מ , : בהמשך להחלטת ועדת השרים מיום י"ב באדר ב' תשל"ח
(21.3.78):

(א) בענין מדיניות הטיפול בסכסוך:-

1. לרשות את רגישות הענין מבחינת הנושא ובחינת היבטיו
הבינלאומיים.

2. להמשיך לחפש דרכים שיביאו את שתי הכנסות להגיע - במרוצת
הזמן - לפתרון מוסכם ביניהם, ולא להגיע להכרעה חותכת בסכסוך
בטרם עת.

3. להוסיף ולחתור ליצירת אוירה של שקט ושל אימון הדדי, ביחסים
בין שתי הכנסות. לשם כך יוסיפו משרד הדתות ולתור הרשויות
הממלכתיות בטיפול בכל הבעיות השוטפות המתעוררות בין שתי
הכנסות, וביישוב הסכסוכים המעשים ביניהן. כן יקפידו הרשויות
הממלכתיות על שמירת הסדר במקום, וימשיכו להבטיח לבני העדה
הקופטית את זכות הגישה שלהם אל הקפלות, בהתאם להחלטת הממשלה
מיום 28.3.71.

(ב) בענין תלונת המוטראן הקופטי בדבר הכתובות האתיופיות:-

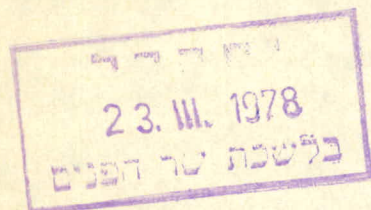
משרד הדתות יבוא בדבריו עם נציגי הכנסיה האתיופית על מנת שיסירו
את הכתובות האתיופיות, נשוא התלונה.

ההחלטה נתקבלה לפי סעיף 30 בתקנון לעבודת הממשלה.

מזכירות הממשלה

ש מ ר

פרוטוקול
ישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך הקופטי-אתיופי
י"ב באדר ב' תשל"ח 21.3.78
(בשעה 15:00, בכנסת)

נכחו חברי ועדת השרים : ש. תמיר - יו"ר, א. אבוחצירא ומ. נסים.

נעדרו חברי ועדת השרים: י. בורג (כחול), ג. פת.

ד. אפרתי	-	משרד החוץ
מ.ד. גולדמן	-	משרד המשפטים
ש. דיבון	-	משרד החוץ
י. ורד	-	משרד החוץ
נ. טיסדייל	-	לשכת ראש עיריית ירושלים
ח. סמט	-	יועץ שר המשפטים
מ. ניר	-	המשנה למזכיר הממשלה

סדר היום : 3. הסכסוך הקופטי-אתיופי

./הסכסוך.

בפרוטוקול זה 2 דפים.

ש מ ר

- 2 -

הסכסוך הקופטי-אתיופי

.3

מ"מ יו"ר ועדת השרים פותח.

ועדת השרים שומעת מפל'נציגי משרד החוץ הסברים
על ההשלכות המדיניות בנושא, על רקע ההתפתחויות
שאירעו לאחרונה.

ועדת השרים דנה במדיניות הטיפול בנושא ומחליטה
לסכם את עמדתה בימים הקרובים.

ה ל ש י ב ה נ נ ע ל ת

נתקב
23. II. 1978
בלשכת שר הפנים

ירושלים, ט"ו באדר א' תשל"ח
22 בפברואר 1978

אל : שר הבינוי והשיכון
שר הדתות
שר המשפטים
השר לשם נסים

טאה: המשנה למוזכיר הממשלה

לחשומת-לבכם, מצורף בזה צילום מכתבו

...

של עוזר שר הפנים לפני וחיו הנשנות וחוזרות של
תארכיביסוף הקונטי.

בברכה

מיכאל גיר

העתק: שר הפנים - יו"ר ועדת השרים לענין הסכסוך
הקונטי-אתיופי

היועץ המשפטי לממשלה

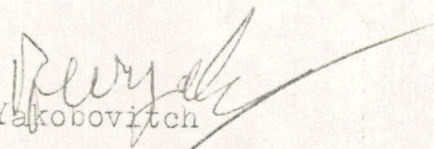
February 19th. 1978

Dr. Anba Basilios,
Coptic Orthodox Archbishop of the Holy See
of Jerusalem and the Near East,
Jerusalem.

Dear Sir,

The Minister of the Interior requested me to thank you for your telegramme which was distributed to all the members of the Ministerial Committee for the Coptic-Ethiopian Disagreement. I am pleased to inform you that the matter is being dealt with.

Yours sincerely,

Avi Yakobovitch
Assistant to the Minister

1527
February 19th. 1978

Dr. Anba Basilios,
Coptic Orthodox Archbishop of the Holy See
of Jerusalem and the Near East,
Jerusalem.

Dear Sir,

The Minister of the Interior requested me to thank you for your
telegramme which was distributed to all the members of the
Ministerial Committee for the Coptic-Ethiopian Disagreement.
I am pleased to inform you that the matter is being dealt with.

Yours sincerely,

Avi Yakobovitch
Assistant to the Minister

February 19th. 1978

Dr. Anba Basilios,
Coptic Orthodox Archbishop of the Holy See
of Jerusalem and the Near East,
Jerusalem.

Dear Sir,

The Minister of the Interior requested me to thank you for your
telegramme which was distributed to all the members of the
Ministerial Committee for the Coptic-Ethiopian Disagreement.
I am pleased to inform you that the matter is being dealt with.

Yours sincerely,

Avi Yakobovitch
Assistant to the Minister

נתקבל
- 9. II. 1978
בלשכת שר הפנים

תקבל
- 9. II. 1978
בלשכת שר הפנים

ירושלים, א' באדר א' תשל"ח
8 בפברואר 1978

אל : שר הביטוי והטיכון
שר ודמות
שר המשפטים
השר טסה נסים

מאח: המשנה למזכיר הממשלה

בהבקשתי על-ידי שר הפנים, יו"ר ועדת השרים
לענין הסכסוך הקופטי-אחיופי, להמציא לחשומת-לבכם את צילום
מברקו של תאדכיביוסף הקופטי.

נכר כה

מיכאל ניר

העוק: שר הפנים, יו"ר ועדת השרים

TH JAN 25 20 09

JERUSALEM

TODAY THE MINISTERIAL COMMITTEE VISITED FOR THE FIRST TIME AFTER MANY REQUESTS BY US OUR TWO HOLY CHURCHES OF ST. MICHEL AND THE FOUR BODILESS LIVING CREATURES IN OUR MONASTRY DEIR-EL-SULTAN . FOR YEARS I WAS WARNING , PROTESTING SAYING THAT THE INTERIM ORDER ISSUED BY THE GOVERNMENT ON 28/3/1971

BY WHICH THE POSSESSION OF OUR MOST HOLY CHURCHES WAS PUT AGAINST THE STATUS QUO IN THE HANDS OF THE ETHIOPIC AGGRESSORS WILL CAUSE TO OUR HOLY PLACES AN IRREPAIRABLE DAMAGE . FOR YEARS OUR CABLES AND LETTERS SENT TO YOU IN THIS CONCERN WERE FRUITLESS. THE MEMBERS OF THE COMMITTEE

SAW CLEARLY THE DAMAGE AND THE CHANGES IN OUR MENTION CHURCHES CAUSED BY THE AGGRESSORS . I SHOWED TO THEM THE PICTURES OF OUR MENTIONED CHURCHES BEFORE THAT CHANGES AND BEFORE THE AGGRESSION OF 1970. IN THOS PICTURES THE VERY ANCIENT COPTIC SCRIPT AND ART MADE OF WOOD INLAID WITH

IVORY AND HOLY ICONS ARE SHOWN . THE SAME PICTURES WERE SENT TO THE GOVERNMENT AFTER THE AGGRESSION OF 1970 ASKING TO PROTECT FROM ANY DAMAGE , LOSS OR CHANGE. THE JUDGES OF THE HIGH COURT ON THEIR VISIT TO THESE CHURCHES SAW THE COPTIC SCRIPT AND ART MENTIONED IT

IN THEIR DECISION NO. 109/70, ALSO THE MEMBERS OF THE MINISTERIAL COMMITTEE WITH MR. SHIMSHON SHAPIRA WHEN HE WAS THE MINISTER OF JUSTICE SAW TESE SCRIPTS. TODAY THE MEMBERS OF THE COMMITTEE SAW CLEARLY THAT THIS WAS REMOVED AND NEW AMHARIC SCROPT WAS PUT INSTEAD. THIS BARBARIC ACT

OF WIPING OUT VERY ANCIENT ARTISTIC WORK AND VERY SERIOUS CHANGES WERE SEEN BY THE COMMITTEE. THIS IS AN INTERNATIONAL SCANDAL WITH NO PRECEDENT. WE ASK YOUR EXCELLENCY TO INTERVENE IMMEDIATELY AND TO RESTORE THE STATUS QUO AS IT WAS BEFORE THE AGGRESSION OF APRIL 1970 AND AS IT

CLEAR IN OUR PICTURES TO THE GOVERNMENT AFTER THE MENTIONED AGGRESSION. WE REQUESTED FOR YEARS TO ENTER AND EXAMINE THE CHURCHES BUT IN VAIN. TODAY I VISITED THE CHURCHES FOR THE FIRST TIME AFTER THE AGGRESSION OF 1970 AND I AM TERRIBLY SHOCKED . WE ASK AGAIN IMMEDIATE ANNULMENT

OF THE INTERIM ORDER AND THE RESTITUTION OF OUR USURPED HOLY PLACES

DR ANBA BASILIOS COPTIC ORTHODOX ARCHBISHOP OF THE HOLY SEE OF JERUSALEM AND THE NEAR EAST.

MINISTR OF THE INTERIOR
JERUSALEM, ISRAEL

שר הפנים
הקריה ירושלים

מכתב
ל
אבא בסיlios

February 19th. 1978

Dr. Anba Basilios,
Coptic Orthodox Archbishop of the Holy See
of Jerusalem and the Near East,
Jerusalem.

Dear Sir,

The Minister of the Interior requested me to thank you for your
telegramme which was distributed to all the members of the
Ministerial Committee for the Coptic-Ethiopian Disagreement.
I am pleased to inform you that the matter is being dealt with.

Yours sincerely,

Avi Yakobovitch
Assistant to the Minister

MINISTR OF THE INTERIOR
JERUSALEM, ISRAEL

שר הפנים
הקריה ירושלים

February 19th. 1978

Dr. Anba Basilios,
Coptic Orthodox Archbishop of the Holy See
of Jerusalem and the Near East,
Jerusalem.

Dear Sir,

The Minister of the Interior requested me to thank you for your telegramme which was distributed to all the members of the Ministerial Committee for the Coptic-Ethiopian Disagreement. I am pleased to inform you that the matter is being dealt with.

Yours sincerely,

Avi Yakobovitch
Assistant to the Minister

ב"ה, ירושלים, כ"ג בשבט תשל"ח
31 בינואר 1978

אני קולט אתכם

לכבוד
ד"ר מיכאל ניר
מזכירות הממשלה
ירושלים

מכובדי,

אבקש להפיץ בקרב חברי ועדת השרים לסיכסוך
קופטי אתיופיה.

בברכה,

אבי יעקובוביץ
עוזר השר

מזכירות הממשלה

ש מ ו ר

פ ר ו ט ו ק ו ל

ישיבת ועדת השרים המיוחדת למתן
היתר מותנה למכללה למינהל, לקיים מוסד
להשכלה גבוהה במינהל עסקים
(הוקמה על-פי החלטת הממשלה מס. 561 מיום ט' בניסן תשלי"ח - 16.5.78)

ד' בתמוז תשלי"ח - 9.7.78

נכחו חברי ועדת השרים : י. ידין - יו"ר, ש. ארליך, ז. המר.

ד. קרן-יער - מזכיר המועצה להשכלה גבוהה

מתן היתר מותנה למיכללה למינהל לקיים מוסד
להשכלה גבוהה במינהל עסקים

מ ח ל י ט י ם : על-פי סעיף 21ד' (א) לחוק
המועצה להשכלה גבוהה, תשלי"ח-1958, לאשר את
החלטת המועצה להשכלה גבוהה, לתת תעודת היתר
מותנה למכללה: המדרשה למינהל במרכז אשר
בתל-אביב, לקיים מוסד להשכלה גבוהה במינהל
עסקים.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM - ISRAEL

המנהל הכללי
משרד הדתות

Jerusalem, 3 December 1978

His Excellency Dr. Anba Basilios
Coptic Orthodox Archbishop of the Holy See
of Jerusalem and the Near East
P.O.Box 14006
Jerusalem

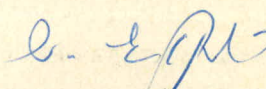
Your Excellency,

I regret this delay in your receiving a response to your letter of 25 September 1978 to the Prime Minister, which has been passed on to me for reply. As you were informed following the visit, on 25 January 1978, of the Ministerial Committee to the Chapels of St. Michael and of the Four Animals, this Ministry saw to the removal of the Ethiopian inscriptions to which you had referred in your letter of 26 January 1978 to the Prime Minister.

May I take this opportunity to assure Your Excellency once again that the Ministerial Committee will persist in seeking a just and peaceable solution to the difficult and long-standing issues before it. At the same time, this Ministry will continue to investigate and act promptly on any complaints received concerning specific infringements of the prevailing status quo. Indeed, as Your Excellency will agree, the Ministry has devoted much time and effort to the faithful execution of this responsibility.

With very best regards, I remain

Respectfully yours,

Israel Lippel
Director-General

cc: H.E. the Prime Minister
✓ H.E. the Minister of Interior and Police,
Chairman of the Ministerial Committee
H.E. the Minister of Religious Affairs
H.E. the Minister of Foreign Affairs
H.E. the Minister of Justice
H.E. the Minister of Construction and Housing
H.E. Moshe Nissim, Minister without Portfolio

משרד הפנים

לשכת השר

מס' 100
המחלקה

ממשלת ישראל

מ.י.פ.ק.מ.א.

ל.ה.ו.ו.י.ק.מ.

ל.ה.ו.ו.י.ק.מ.א.

9
JM 1010046
JERUSALEM - 25 1910

20 JAN 1970

7H JAN 25 20 09

JERUSALEM

TODAY THE MINISTERIAL COMMITTEE VISITED FOR THE FIRST TIME AFTER MANY REQUESTS BY US OUR TWO HOLY CHURCHES OF ST. MICHEL AND THE FOUR BODILESS LIVING CREATURES IN OUR MONASTRY DEIR-EL-SULTAN. FOR YEARS I WAS WARNING, PROTESTING SAYING THAT THE INTERIM ORDER ISSUED BY THE GOVERNMENT ON 28/3/1971

BY WHICH THE POSSESSION OF OUR MOST HOLY CHURCHES WAS PUT AGAINST THE STATUS QUO IN THE HANDS OF THE ETHIOPIC AGGRESSORS WILL CAUSE TO OUR HOLY PLACES AN IRREPAIRABLE DAMAGE. FOR YEARS OUR CABLES AND LETTERS SENT TO YOU IN THIS CONCERN WERE FRUITLESS. THE MEMBERS OF THE COMMITTEE

SAW CLEARLY THE DAMAGE AND THE CHANGES IN OUR MENTION CHURCHES CAUSED BY THE AGGRESSORS. I SHOWED TO THEM THE PICTURES OF OUR MENTIONED CHURCHES BEFORE THAT CHANGES AND BEFORE THE AGGRESSION OF 1970. IN THOS PICTURES THE VERY ANCIENT COPTIC SCRIPT AND ART MADE OF WOOD INLAID WITH

IVORY AND HOLY ICONS ARE SHOWN. THE SAME PICTURES WERE SENT TO THE GOVERNMENT AFTER THE AGGRESSION OF 1970 ASKING TO PROTECT FROM ANY DAMAGE, LOSS OR CHANGE. THE JUDGES OF THE HIGH COURT ON THEIR VISIT TO THESE CHURCHES SAW THE COPTIC SCRIPT AND ART MENTIONED IT

IN THEIR DECISION NO. 109/70, ALSO THE MEMBERS OF THE MINISTERIAL COMMITTEE WITH MR. SHIMSHON SHAPIRA WHEN HE WAS THE MINISTER OF JUSTICE SAW TESE SCRIPTS. TODAY THE MEMBERS OF THE COMMITTEE SAW CLEARLY THAT THIS WAS REMOVED AND NEW AMHARIC SCROPT WAS PUT INSTEAD. THIS BARBARIC ACT

OF WIPING OUT VERY ANCIENT ARTISTIC WORK AND VERY SERIOUS CHANGES WERE SEEN BY THE COMMITTEE. THIS IS AN INTERNATIONAL SCANDAL WITH NO PRECEDENT. WE ASK YOUR EXCELLENCY TO INTERVENE IMMEDIATELY AND TO RESTORE THE STATUS QUO AS IT WAS BEFORE THE AGGRESSION OF APRIL 1970 AND AS IT

CLEAR IN OUR PICTURES TO THE GOVERNMENT AFTER THE MENTIONED AGGRESSION. WE REQUESTED FOR YEARS TO ENTER AND EXAMINE THE CHURCHES BUT IN VAIN. TODAY I VISITED THE CHURCHES FOR THE FIRST TIME AFTER THE AGGRESSION OF 1970 AND I AM TERRIBLY SHOCKED. WE ASK AGAIN IMMEDIATE ANNULMENT

OF THE INTERIM ORDER AND THE RESTITUTION OF OUR USURPED HOLY PLACES

DR ANBA BASILIOS COPTIC ORTHODOX ARCHBISHOP OF THE HOLY SEE OF JERUSALEM AND THE NEAR EAST.

מזכירות הממשלה

ש מ ר

פ ר ו ט ו ק ו ל
סיור ועדת השרים לענין הסכסוך הקופטי-אתיופי
אשר נערך ביום ד', י"ז בשבט תשל"ח - 25.1.78
(בשעה 15:00) בקפלות "ארבע החיות" ו"מיכאל הקדוש"

בסיור משתתפים - בליווי נציגי שתי העדות :

חברי ועדת השרים: א. אבוחצירא, מ. נסים, ג. פת ו ש. תמיר;
וה"ה ט. קולק, ראש עיריית ירושלים; א. ברק, היועץ המשפטי
לממשלה; י. ליפל, המנהל הכללי של משרד הדתות;
מ.ד. גולדמן, סגן בכיר לפרקליט המדינה; נ. טיסדייל,
מלשכת ראש עיריית ירושלים; י. פראטו, ממשד החוץ;
ד. רוסינג, ממשד הדתות; ומ. ניר, מזכיר ועדת השרים.

(נעדר השר י. בורג).

הסיור נערך בהתאם להחלטה מס. 2 של ועדת השרים מיום
כ"ו בחשוון תשל"ח (7.11.77).

ז')

שר החוץ

ירושלים, י"ד אלול תשל"ז
28 באוגוסט 1977

831

אל : שר הפנים

הנדון: החלטת ועדת השרים לענייני ירושלים
בענין הקמת ועדת משנה לסכסוך
הקופטי-אתיופי

הובא לעיוני נוסח ההחלטה. רשמתי לפני את שיחתנו
הטלפונית, בה הודעתני כי ראש עיריית ירושלים, מר טדי
קולק, יוזמן בקביעות להשתתף בישיבות הועדה.

בברכה,

משה דיין

העתק: מזכיר הממשלה

מזכירות הממשלה

ש מ ו ר

פ ר ו ט ו ק ו ל

ישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך הקופטי-אתיופי
(אשר הוקמה על-פי החלטה מס. ים/5 של ועדת השרים
לעניני ירושלים מיום ז' באלול תשלי"ז - 21.8.77
והחלטה מס. 96 ב' של הממשלה מיום י"ח בחשון תשלי"ח -
30.10.77)

כ"ו בחשון תשלי"ח - 7.11.77

נכחו חברי ועדת השרים : י. בורג - יו"ר, א. אבוחצירא, ש. תמיר.

נעדר חבר ועדת השרים : ג. פת.

- ראש עיריית ירושלים	ט. קולק
- היועץ המשפטי לממשלה	א. ברק
- המנהל הכללי, משרד הדתות	י. ליפל
- משרד המשפטים	מ. ד. גולדמן
- לשכת ראש עיריית ירושלים	נ. טיסדייל
- משרד החוץ	י. פראטו
- משרד הדתות	ד. רוסינג

(נציג העדה הקופטית	ארכימנדריט באחום
(באי-כוח הכנסיה הקופטית	עו"ד י. אלטבאואר
(	עו"ד א. סוכובולסקי
(בחלק	
(ראש הכנסיה האתיופית	אבא גבריאל מריאן היילה מריאן
(סגן ראש הכנסיה האתיופית	אבא יוחנן קהלי
(	אבא מזגב שלש
(מזכיר המנזר	י. מייקל
(בא-כוח הכנסיה האתיופית	עו"ד א. רשף

סדר היום : 2. הסכסוך הקופטי-אתיופי - המשך הדיון

/הסכסוך

בפרוטוקול זה 2 דפים.

ש מ ר

- 2 -

2. הסכסוך הקופטי-אתיופי - המשך הדיון

שר הפנים פותח.

בדיון משתתפים: הי"ה מ.ד. גולדמן, י. ליפל וי. פראטו.

המשך הישיבה - בנוכחות נציגי שתי העדות ובאי-כוחם, ובהשתתפותם.

באי-כוח שתי הכנסיות מעלים את טענותיהם בענין המשך צו-הביניים.

בא-כוח הכנסיה הקופטית טוען לפגיעות בערכים דתיים של הכנסיה הקופטית.

בא-כוח הכנסיה האתיופית מכחיש טענות אלה.

בתשובה לשאלות חברי ועדת השרים, מבהירים הצדדים את עמדותיהם לגבי דרכי טיפול אפשריות.

נציגי שתי הכנסיות ובאי-כוחם עוזבים את הישיבה.

בהמשך הדיון משתתפים: השרים י. בורג וש. תמיר; ט. קולק ומר מ.ד. גולדמן.

מ ח ל י ט י ם להיענות להזמנת הצדדים ולערוך ביקור בקפלות "מיכאל הקדוש" ו"ארבע החיות".
חברי הוועדה יבקרו גם במקומות קדושים ב"כנסיית הקבר".

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

מזכירות הממשלה

ש מ ו ר

פ ר ו ט ו ק ו ל

ישיבת ועדת השרים לענין הסכסוך הקופטי-אתיופי
(אשר הוקמה על-פי החלטה מס. ים/5 של ועדת השרים
לעניני ירושלים מיום ז' באלול תשל"ז - 21.8.77)

כ"ד באלול תשל"ז - 7.9.77

נכחו חברי ועדת השרים : י. בורג - יו"ר, א. אבוחצירא, ג. פת.

ט. קולק	-	ראש עיריית ירושלים
א. ברק	-	היועץ המשפטי לממשלה
מ.ד. גולדמן	-	משרד המשפטים
י. ליפל	-	המנהל הכללי, משרד הדתות
א. שריג	-	לשכת ראש עיריית ירושלים
מ. ניר	-	המשנה למזכיר הממשלה

סדר היום : 1. הסכסוך הקופטי-אתיופי

./הסכסוך

בפרוטוקול זה 2 דפים.

ש מ ר

- 2 -

1. הסכסוך הקופטי-אתיופי

היועץ המשפטי: לממשלה וסגן בכיר לפרקליט המדינה סוקרים את הצד המשפטי הקשור בסכסוך הקופטי-אתיופי.

מ ח ל י ט י ם :

(א) להזמין לישיבה הבאה של ועדת השרים את שר החוץ או את נציגו.

(ב) להזמין לישיבה הבאה של ועדת השרים את נציגי שני הצדדים בסכסוך, על-מנת לאפשר להם להשמיע טענותיהם.

(ג) לקבוע את אופן הטיפול בסכסוך, לאור טענות הצדדים שתושמענה בישיבה הבאה של ועדת השרים.

ה י ש י ב ה נ ב ע ל ת